

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA BIAŁOGARD
NA LATA 2014-2017
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA
LATA 2018-2022**

Szczecin, listopad 2013 r.

SALVINIA

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA BIAŁOGARD
NA LATA 2014-2017
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA
2018-2022**

Opracowanie:

SALVINIA Katarzyna Wysokińska

ul. Wiosny Ludów 1/57, 71-471 Szczecin

Tel. 785 999 200

Szczecin, listopad 2013 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	6
1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA	6
1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	7
1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE	9
1.4. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	10
2. CHARAKTERYSTYKA GEOGRAFICZNA I SPOŁECZNO-GOSPODARCZA MIASTA BIAŁOGARD	13
2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE	14
2.2. DEMOGRAFIA	15
2.3. GOSPODARKA	16
2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I JEJ FUNKCJONOWANIE	18
2.4.1. Komunikacja	18
2.4.2. Energetyka	21
2.4.3. Sieć gazowa	22
2.4.4. Ciepłownictwo	23
2.4.5. Zaopatrzenie w wodę	24
2.4.6. Sieć kanalizacyjna i gospodarka ściekowa	27
2.4.7. Ochrona przeciwpowodziowa	28
2.5. WALORY HISTORYCZNE I ZABYTKI	30
2.6. ATRAKCJE TURYSTYCZNE	31
3. OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA	31
3.1. JAKOŚĆ POWIETRZA	31
3.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	33
3.3. GOSPODARKA ODPADAMI	36
3.4. ZASOBY PRZYRODNICZE	39
3.4.1. Natura 2000	39
3.4.2. Pomniki przyrody	42
3.4.3. Lasy	45
3.4.4. Flora i roślinność	48
3.4.5. Zieleń parkowa	51
3.4.6. Zieleń przykościelna i cmentarna	53
3.4.7. Fauna	54
3.4.8. Obszary o wysokich walorach przyrodniczych	54
3.5. KLIMAT AKUSTYCZNY	55
3.6. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM	57
3.7. GLEBY I ZASOBY NATURALNE	58
3.8. KLIMAT	59
3.9. EDUKACJA EKOLOGICZNA	61
4. OCENA REALIZACJI CELÓW I ZADAŃ DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	62
4.1. W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ:	63
4.1.1. Poprawa jakości i dostępności do wody pitnej	63
4.1.2. Poprawa dostępności systemów kanalizacyjnych:	63
4.1.3. W zakresie ochrony przeciwpowodziowej	64

4.2. W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	64
4.3. KLIMAT AKUSTYCZNY.	69
4.3.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej	69
4.3.2. Działania infrastrukturalne na rzecz poprawy stanu środowiska w obiektach użyteczności publicznej w Białogardzie.....	70
4.4. W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ:.....	70
5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD.....	72
5.1. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE	73
5.1.1. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016	73
5.1.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019	74
5.1.3. Program Ochrony Środowiska Powiatu Białogardzkiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019.....	75
5.1.4. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.....	76
5.2. WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE	77
5.2.1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Białogard.	77
5.2.2. Strategia rozwoju Miasta Białogard (do roku 2015).	78
5.2.3. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Białogard na lata 2011-2020 ..	79
5.2.4. Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodnych i kanalizacyjnych będących w posiadaniu Regionalnych Wodociągów i Kanalizacji Spółki z o.o. w Białogardzie na lata 2011-2016.....	81
5.2.5. Program Rewitalizacji Miasta Białogard	81
5.3. PLAN OPERACYJNY.....	82
5.3.1. Cel I. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA	83
5.3.2. Cel II. REALIZACJA ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU	87
5.3.3. Cel III. POWSTRZYMYWANIE NIEKORZYSTNYCH ZMIAN KLIMATU	89
5.3.4. Cel IV. OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH, W TYM RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZOWEJ	90
6. ZAGADNIENIA SYSTEMOWE	92
6.1. PLAN REALIZACJI PROGRAMU	92
6.2. INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA PROGRAMEM.....	92
7. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU	95
8. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	96
9. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	97

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Integralną częścią niniejszego opracowania jest: **Załącznik 1** – Plan realizacyjny „Programu ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2014-2017, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2022” .....

Spis tabel:

1. Ludność Białogardu wg grup wieku i płci w latach 2009 - 2012.
2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności miasta Białogardu.
3. Zużycie energii elektrycznej w Białogardzie w gospodarstwach domowych w latach 2006-2012.
4. Zużycie gazu ziemnego w Białogardzie w gospodarstwach domowych w latach 2006 - 2012.
5. Zestawienie źródeł ciepła.
6. Zestawienie otworów studziennych.
7. Zużycie wody w Białogardzie w gospodarstwach domowych w latach 2006-2012 na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.
8. Wyniki badań fizykochemicznych wody pitnej za I półrocze 2013 r. dla miasta Białogard.
9. Ilość ścieków komunalnych odprowadzonych siecią kanalizacyjną w Białogardzie w latach 2006-2012.
10. Stan jakości powietrza dla Miasta Białogard wg. Danych WIOŚ w Szczecini
11. Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów.
12. Kompostownie odpadów zielonych i innych ulegających biodegradacji zbieranych selektywnie.
13. Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.
14. Wykaz pomników przyrody na terenie Miasta Białogard.
15. Zestawienie powierzchni siedliskowych typów lasu dla lasów własności Miasta Białogard.
16. Chronione siedliska i ich lokalizacja w mieście Białogard na podstawie Waloryzacji przyrodniczej Miasta Białogard.

17. Wykaz stanowisk gatunków chronionych i częściowo chronionych stwierdzonych na terenie miasta Białogard (Biuro Konserwacji Przyrody - Inwentaryzacja 2002/2003).
18. Zestawienie ważniejszych danych klimatycznych dla Równiny Białogardzkiej (Region Środkowopomorski) na tle regionów przyległych (A. Woś 1999 r.)
19. Zestawienie ilościowe wykonanych przedsięwzięć na terenie miasta Białogard w latach 2007-2012.
20. Wykonane działania mające na celu poprawę systemów kanalizacyjnych.
21. Ilość i rodzaje odpadów komunalnych i opakowaniowych zebranych z terenu Miasta Białogard w latach 2007-2012 (na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach z realizacji PGO dla Miasta Białogard).
22. Zestawienie ilościowe usuniętych wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Białogard w latach 2008-2013.
23. Zestawienie ilościowe wykonanych przedsięwzięć.
24. Wyniki zbioru odpadów makulatury, PET i baterii w konkursach.
25. Wyniki zbioru odpadów komunalnych z akcji sprzątnięcia miasta.

Spis rycin:

1. Herb Miasta Białogard.
2. Flaga Miasta Białogard.
3. Położenie miasta Białogard w województwie zachodniopomorskim.
4. Lokalizacja miasta Białogard na tle obszarów Natura 2000.
5. Lokalizacja miasta Białogard na tle obszaru SOO Dorzecze Parsęty.
6. Udział procentowy typów siedliskowych lasu na terenie Nadleśnictwa Białogard.
7. Róża wiatrów dla stacji Koszalin.

Spis załączników:

1. Plan realizacyjny „programu ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2022”.

2. Główne zbiorniki wód podziemnych na obszarze działania RZGW w Szczecinie.
3. Miasto Białogard na tle „Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego”.
4. Lokalizacja miasta Białogard na tle obszaru natura 2000 „Dorzecze Parsęty”.
5. Waloryzacja przyrodnicza miasta Białogard.

1. WPROWADZENIE

1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Pierwszy „Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard” został przygotowany w 2004 roku, a Rada Miasta Białogard przyjęła go w drodze uchwały nr XXX/282/05 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 24 maja 2005 r. „w sprawie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Białogard”.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest „Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2022”, wymuszony uwarunkowaniami formalnoprawnymi (wymagania ustawowe), merytorycznymi (przyjęcie przez Sejm RP nowej polityki ekologicznej państwa) oraz organizacyjnymi (zrealizowanie wielu zadań i osiągnięcie celów stawianych w poprzedniej wersji programu).

„Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2014-2017, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2022” przygotowany został na podstawie analizy aktualnego stanu środowiska na terenie gminy i w oparciu o aktualnie obowiązujące prawodawstwo w sferze środowiska i jego ochrony.

Program ochrony środowiska przedstawia szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie gminy Białogard. Szczegółowo charakteryzuje jego wybrane elementy oraz towarzyszące im zagrożenia. Przedstawia zagadnienia z zakresu ochrony zasobów przyrody i krajobrazu, powierzchni ziemi i gleb, gospodarki wodno-ściekowej, powietrza, hałasu, pól elektromagnetycznych, możliwości wystąpienia poważnych awarii oraz aspektów dotyczących potencjału energii odnawialnej na terenie gminy.

1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

„Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2014-2017, z perspektywą na lata 2018-2022” został opracowany w celu realizacji polityki ekologicznej państwa i z uwzględnieniem uwarunkowań zawartych w art. 14 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.). W „Programie...” określono zatem przede wszystkim:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- poziomy celów długoterminowych,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Obok działań typowo organizacyjnych i instytucjonalnych, wśród głównych zadań ujętych w „Programie...” znalazły się zamierzenia infrastrukturalne i inwestycyjne, których realizacja będzie sprzyjała poprawie stanu i jakości środowiska naturalnego.

Cele i zadania dotyczące ochrony środowiska, wskazujące z reguły na konieczność zmniejszenia presji na środowisko, zawarte są w szeregu krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych, obejmujących szeroko rozumiane kwestie planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego. Najważniejszym dokumentem w tym zakresie jest „Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016” (Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2008 r.), która bierze pod uwagę zobowiązania wynikające z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Przy jej opracowywaniu uwzględniono nie tylko strategiczne i programowe dokumenty rządu Rzeczypospolitej Polskiej, ale także Wspólnoty Europejskiej. Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju.

Głównymi celami polityki ekologicznej na lata 2009-2012 były:

- poprawa jakości środowiska,
- realizacja zasady zrównoważonego rozwoju,
- powstrzymywanie niekorzystnych zmian klimatu,
- ochrona zasobów naturalnych, w tym różnorodności biologicznej.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022

Do najważniejszych działań priorytetowych wyznaczonych do realizacji w okresie programowym aktualnej polityki ekologicznej państwa należą natomiast:

- uporządkowanie gospodarki odpadami, wprowadzenie w życie tzw. zielonych zamówień,
- wzmocnienie kadry inspekcji ochrony środowiska, która usprawni ochronę środowiska i pozwoli na kontrolę przestrzegania prawa,
- wspieranie platform technologicznych i innowacyjności w ochronie środowiska,
- przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego jako podstawy lokalizacji inwestycji,
- opracowanie krajowej strategii ochrony gleb,
- ochrona atmosfery (w tym realizacja założeń dyrektywy unijnej CAFE, dotyczącej ograniczenia emisji pyłów),
- ochrona wód (w tym redukcja o 75% ładunku azotu i fosforu w oczyszczanych ściekach komunalnych),
- modernizacja systemu energetycznego,
- ochrona przed hałasem (w tym sporządzanie map akustycznych dla wszystkich miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców i opracowania programów ochrony środowiska przed hałasem),
- działania związane z nadzorem nad chemikaliami dopuszczonymi na rynek.

„Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2022” z założenia uwzględnia zadania – wpisujące się w powyższe cele – które w ramach realizacji kompetencji na najniższym szczeblu organizacji administracji samorządowej posłużą zachowaniu środowiska we właściwym stanie i kształtowaniu właściwych proekologicznych postaw lokalnej społeczności.

Nadrzędnym dokumentem omawiającym zagadnienia ochrony środowiska i jego zasobów w ujęciu regionalnym jest program ochrony środowiska, opracowany na szczeblu wojewódzkim. Uchwałą Nr XII/142/11 z dnia 20 grudnia 2011 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego przyjął „Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”, w którym uszczegóławia się cele strategiczne wyznaczone w polityce ekologicznej państwa w aspekcie realizacji odpowiednich działań na terenie województwa. Cele długoterminowe określone w niniejszym dokumencie to:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022

- kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł,
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych,
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej,
- stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych,
- zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki,
- poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów,
- ochrona przed polami elektromagnetycznymi,
- minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia,
- zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,
- ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa oraz wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska.

Konstruując „Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2014-2017, z perspektywą na lata 2018-2022” w sposób skorelowany odniesiono się do wymienionych wyżej celów długoterminowych, wyznaczając działania, które posłużą ich realizacji na niższym szczeblu organizacji administracji samorządowej, tj. w obszarze gminy.

1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE

„Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2014-2017, z perspektywą na lata 2018-2022” został opracowany zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.). Przygotowując niniejsze opracowanie bazowano na

przepisach prawa obowiązujących w dziedzinie ochrony środowiska, aktualnych na dzień ostatecznego sporządzenia dokumentu, tj. na dzień 15.11.2013 r.

1.4. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Na potrzeby opracowania „Programu ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2014 -2017, z perspektywą na lata 2018-2022” skorzystano z danych i informacji zawartych w następujących publikacjach i materiałach źródłowych:

1. „Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016” (Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2008 r.);
2. „Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” (przyjęty Uchwałą Nr XII/142/11 z dnia 20 grudnia 2011 r. Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego);
3. Raporty z realizacji Programu ochrony środowiska dla Miasta Białogard w latach 2007 – 2012:

UCHWAŁA NR XLI/286/09 RADY MIEJSKIEJ BIAŁOGARDU z dnia 22 kwietnia 2009 r. w sprawie raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard w latach 2007 – 2008,

UCHWAŁA NR VI/58/2011 RADY MIEJSKIEJ BIAŁOGARDU z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard w latach 2009 i 2010,

UCHWAŁA NR XXXVIII/282/2013 RADY MIEJSKIEJ BIAŁOGARDU z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie raportu z wykonania w latach 2011 i 2012 Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard;

4. „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy 2018-2023” (przyjęty Uchwałą Nr XVI/218/12 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 czerwca 2012 r.);
5. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Powiatu Białogardzkiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019 (przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/179/2012 Rady Powiatu w Białogardzie z dnia 30 listopada 2012 r. w sprawie aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Białogardzkiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019”;

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

---

6. Sprawozdania z realizacji Planu gospodarki odpadami dla Miasta Białogard w latach 2007 – 2010:

UCHWAŁA NR XLI/287/09 RADY MIEJSKIEJ BIAŁOGARDU z dnia 22 kwietnia 2009 r. w sprawie sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Białogard w latach 2007 – 2008,

UCHWAŁA NR VI/57/2011 RADY MIEJSKIEJ BIAŁOGARDU z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Białogard w latach 2009 i 2010;
7. Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2010 r. – strona internetowa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej;
8. „Stan środowiska w Województwie Zachodniopomorskim w roku 2010” (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, Szczecin, grudzień 2011 r.);
9. „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego” (Szczecin, 2010 r.);
10. „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Białogard przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Białogardzie Nr XLVII/396/06 z dnia 27 października 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Białogard;
11. Strategia Rozwoju Miasta Białogard (do roku 2015);
12. „Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Białogard”;
13. „Programu Rewitalizacji Miasta Białogard na lata 2011-2020” przyjęty Uchwałą Nr LXVIII/471/10 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 29 września 2010 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rewitalizacji Miasta Białogard na lata 2011-2020”;
14. „Waloryzacja przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego” (Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin, luty 2010 r.);
15. „Waloryzacja przyrodnicza Miasta Białogard”, operat generalny (Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin, 2003 r.);
16. „Europejska sieć ekologiczna Natura 2000 w Województwie Zachodniopomorskim” (Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin, 2008 r.);
17. „Wdrażanie Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 na przykładzie województwa zachodniopomorskiego” (praca zbiorowa pod red. Krzysztofa Ziarnka i

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

- Danuty Piątkowskiej, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie, Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin 2010 r.);
18. Standardowy Formularz Danych dla Obszaru o Znaczeniu dla Wspólnoty Natura 2000 „Dorzecze Parsęty” PLH320007;
  19. „Geografia regionalna Polski” (Jerzy Kondracki, Warszawa, PWN, 2002 r.);
  20. Rejestr zabytków nieruchomych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie <http://wkz.bip.alfatv.pl/strony/menu/9.dhtml>;
  21. Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego http://www.stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks;
  22. Wielkopolska Spółka Gazownictwa, Mapa Systemu Dystrybucyjnego Gazu Ziemnego <http://msd.wsgaz.pl/>;
  23. Geoportal Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej <http://geoportal.kzgw.gov.pl/imap/>,
  24. Centralna Baza Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego <http://baza.pgi.gov.pl/website/cbdg/viewer.htm>;

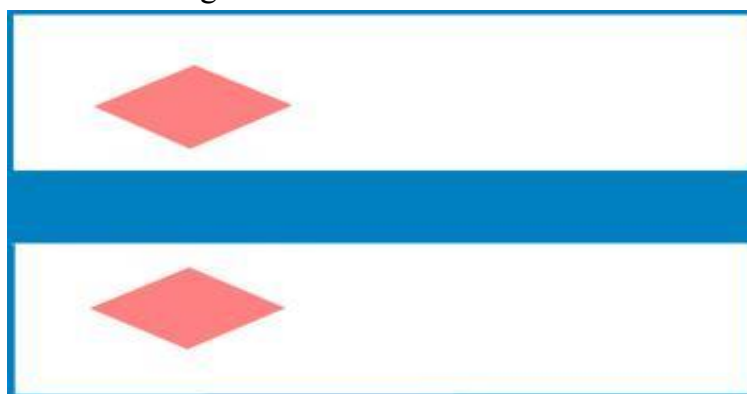
2. CHARAKTERYSTYKA GEOGRAFICZNA I SPOŁECZNO- GOSPODARCZA MIASTA BIAŁOGARD

Ryc. Nr 1. Herb Miasta Białogard.

HERB MIASTA

Ryc. Nr 2. Flaga Miasta Białogard.

FLAGA MIASTA

2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE

Miasto Białogard położone jest w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, w centralnej części gminy Białogard.

Rysunek Nr 3. Położenie miasta Białogard w województwie zachodniopomorskim.

Źródło: www.bialogard.info

Miasto Białogard położone jest na [Równinie Białogardzkiej](#), nad rzeką [Parsetą](#) i mniejszą rzeką [Liśnicą](#), ok. 145 km na północny wschód od [Szczecina](#).

Według danych pozyskanych z ewidencji gruntów i budynków na dzień 31 grudnia 2012 r.:

- powierzchnia miasta wynosi 25,69 km²,
- użytki rolne stanowią 55,4 % powierzchni miasta,
- użytki leśne stanowią 13,6% powierzchni miasta.

Białogard to zarazem siedzibą miasta i gminy oraz powiatu białogardzkiego. Pełni rolę głównego ośrodka gospodarczego, oświatowego i administracyjnego w tej części województwa.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Przynależność administracyjna gminy wg stanu na rok 2013 jest następująca:

Województwo: Zachodniopomorskie,
Powiat: Białogardzki,
Gmina miejska: Miasto Białogard.

Współrzędne geograficzne centralnego punktu gminy wynoszą:

szerokość geograficzna: 54°00` a 54°02` N,
długość geograficzna: 15°58` a 16°00` E.

Według podziału fizyczno-geograficznego Jerzego Kondrackiego (2002 r.) położenie Miasta Białogard jest następujące:

Prowincja: Niż Środkowoeuropejski,
Podprowincja: Pojezierza Południowobałtyckie,
Region: Pobrzeże Koszalińskie
Makroregion: Pojezierze Zachodniopomorskie,
Mezoregion: Równina Białogardzka.

2.2. DEMOGRAFIA

Zgodnie z informacjami zawartymi w „Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2012 r.” opracowany przez Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2013 r. z Banku Danych Lokalnych (GUS) na koniec grudnia 2012 r. Miasto Białogard zamieszkiwało 24794 osób, w tym 12948 kobiet i 11846 mężczyzn. Gęstość zaludnienia w Białogardzie w 2012 r. wynosiła 964 osoby na 1 km². Dane dotyczące ludności Białogardu na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego przedstawia poniższa tabela.

Tab. Nr 1. Ludność Białogardu wg grup wieku i płci w latach 2009 -2012.

Ludność Białogardu w latach 2009-2012					
ogółem					
lata		2009	2010	2011	2012

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Ogółem	osoba	24303	24927	24861	24794
mężczyźni	osoba	11592	11899	11877	11846
kobiety	osoba	12711	13028	12984	12948

Dane opracowane na podstawie bilansów stanu i struktury ludności faktycznie zamieszkałej na terenie gminy w oparciu o NSP z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym i migracjami, różnicy między liczbą zameldowanych na pobyt stały a liczbą osób faktycznie mieszkających, rejestrów PESEL, sprawozdań urzędów stanu cywilnego i sądów wojewódzkich.

Tab. Nr 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności miasta Białogardu (na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności				
Lata	2009	2010	2011	2012
w wieku przedprodukcyjnym	19,3%	18,9%	18,5%	18,1%
w wieku produkcyjnym	64,9%	65,0%	64,6%	64,4%
w wieku poprodukcyjnym	15,8%	16,1%	16,8%	17,5%

Dane opracowane na podstawie bilansów stanu i struktury ludności faktycznie zamieszkałej na terenie gminy w oparciu o NSP z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym i migracjami, różnicy między liczbą zameldowanych na pobyt stały a liczbą osób faktycznie mieszkających, rejestrów PESEL, sprawozdań urzędów stanu cywilnego i sądów wojewódzkich.

2.3. GOSPODARKA

Na terenie Białogardu istnieje Białogardzki Park Inwestycyjny „INVEST-PARK” Sp. z o.o.

Właścicielem Spółki jest Miasto Białogard. Celem działania Spółki są wszelkie przedsięwzięcia zmierzające do rozwoju gospodarczego miasta Białogard i powiatu białogardzkiego oraz tworzenie sprzyjających warunków do powstawania nowych podmiotów gospodarczych w celu aktywizacji lokalnego rynku pracy i zapobiegania bezrobociu. Spółka podejmuje działania inspirujące, wspomagające oraz promujące rozwój społeczno-gospodarczy poprzez tworzenie: parków przemysłowych, parków inwestycyjnych, parków technologicznych, stref inwestycyjnych, inkubatorów aktywności gospodarczej oraz poprzez inne formy mające na celu lokowanie inwestorów na terenie Białogardzkiego Parku Inwestycyjnego „INVEST-PARK”.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022

Przedmiotem działalności Spółki jest:

- realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych,
- kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek
- wynajem i zarządzanie nieruchomościami,
- pośrednictwo w obrocie nieruchomościami,
- zarządzanie nieruchomościami wykonywane na zlecenie,
- działalność pomocnicza związana z utrzymaniem porządku w budynkach,
- badanie rynku i opinii publicznej,
- pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania,
- działalność agencji reklamowych,
- działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura,
- pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej.

Białogardzki Park Inwestycyjny „Invest-Park” dysponuje terenami inwestycyjnymi o łącznej pow. 41 ha, w tym 14,38 ha objętych jest statusem Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Na terenie Białogardzkiego Parku Inwestycyjnego „Invest-Park” zlokalizowany jest nowoczesny obiekt Inkubatora Technologicznego (wybudowany w 2008 roku)

Jak podano w Banku Danych Lokalnych (GUS) w Białogardzie na koniec 2012 r. funkcjonowało łącznie 3039 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 199 podmioty należące do sektora publicznego oraz 2840 podmioty z sektora prywatnego. Wśród ogólnej liczby 284 podmiotów sektora prywatnego zarejestrowano:

- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 2183,
- spółki handlowe – 99,
- spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego – 29,
- spółdzielnie – 17,
- fundacje – 2,
- stowarzyszenie i organizacje społeczne – 69.

Analizując strukturę rynku prywatnego wg sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), największy udział należy do podmiotów gospodarczych sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego) – 734 podmioty gospodarcze działające na koniec 2012 r. Najczęstszą formą działalności gospodarczej prowadzonej na terenie Białogardu jest samozatrudnienie lub prowadzenie firmy rodzinnej.

Najważniejsze podmioty gospodarcze (publiczne i prywatne łącznie) pod względem wielkości

zatrudnienia na terenie miasta Białogard:

- „ŚWITAŁA INTERNATIONAL”, Zakład przetwórstwa żywności Władysław Świtała ul.Gryfitów 9
- „SAJA” Gazda Brygida Szosa Połczyńska 57A
- Zakład Zespołów Elektronicznych „UNICON” ul. Świdwińska 21
- Koszalińskie Przedsiębiorstwa Przemysłu Drzewnego w Szczecinku S.A. Zakłady Przemysłu Drzewnego w Białogardzie ul. Chocimska 5
- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „IMPERIAL” ZPChR S.J. ul. Kołobrzeska 8e
- „EUROWOOD POMERANIA” Sp. z o.o. ul. 1 Maja 47
- Urząd Skarbowy ul. Mickiewicza 3
- Urząd Miasta Białogard ul. 1 Maja 18
- Komenda Powiatowa Policji w Białogardzie ul. Staromiejska 35
- Koncern Energetyczny ENERGA S.A. Oddział w Koszalinie Zakład Energetyczny w Białogardzie ul. Kołobrzeska 32
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych ul. Dąbrowszczaków 46

2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I JEJ FUNKCJONOWANIE

2.4.1. Komunikacja

Miasto Białogard jest ważnym węzłem drogowym w sieci drogowej województwa. Przez miasto przebiega trzecia - co do ważności w województwie - droga. Jest to droga wojewódzka nr 163 o kierunku Kołobrzeg - Karlino - Połczyn Zdrój - Czaplinek

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022

– Wałcz - Poznań. Ważną również jest droga o kierunku Koszalin - Białogard. Droga ta spełnia warunki łącznikowe południa województwa z Koszalinem. Długość dróg wojewódzkich w mieście wynosi 9,9 km.

Od dnia 1 kwietnia 2011 r. najważniejsze ulice powiatowe w mieście Białogard zostały przekwalifikowane z kategorii ulic powiatowych w kategorii ulic gminnych.

Zarząd Dróg Powiatowych w Białogardzie przekazał następujące ulice: Batalionów Chłopskich, Dąbrowszczaków, Grunwaldzka, Kisielice Duże, 1 Maja, Ogrodowa, Piłsudskiego, Połczyńska, Świdwińska, Zwycięstwa, Wojska Polskiego.

Szerokości jezdni poszczególnych ulic są różne. Wynoszą od 5,0 m (Dąbrowszczaków) do 10,0m (Połczyńska).

Długość dróg powiatowych w mieście wynosi ok. 5,2 km.

Drogami powiatowymi w granicach administracyjnych miasta Białogard pozostały drogi:

- droga nr 1161Z od dr.163 Rościno – Komosowo (ul. Św. Brata Alberta) na odcinku o długości 2,320 km,
- droga nr 1057Z Białogard – Sławoborze (ul. Ogrodowa) na odcinku o długości 1,377 km,
- droga nr 1058Z Białogard - Rabino (ul. Kisielice Duże) na odcinku 1,472 km,
- droga nr 1172Z Białogard - Pomianowo-Zaspy Małe (Ul. Zwycięstwa) na odcinku 0,445 km.

Zgodnie z informacjami Urzędu Miasta Białogard długość dróg gminnych (miasta Białogard) wynosi - 58,8 km. Natomiast łączna długość dróg w granicach administracyjnych miasta wynosi 73,9 km.

Sieć uliczna miasta

Sieć dróg zewnętrznych w zasadzie narzuca miastu układ uliczny. Jest on promienisty, uzupełniany (w szczególności w śródmieściu) siecią ulic równoległych, tworząc razem układ radialno - szachownicowy. Z istniejącego układu ulic wynikają ich skrzyżowania nie zawsze odpowiadające normom nowoczesnej komunikacji samochodowej. Wyłagodzenia skrętów powodują powstawanie dużych obszarów jezdni, po których trudno jest się poruszać (bezpieczeństwo ruchu) pojazdom samochodowym. Również szerokość jezdni ma wpływ na przebieg, nie zawsze ekonomicznie uzasadnionych, tras miejskiej komunikacji autobusowej.

Komunikacja autobusowa

Komunikacja miejska w Białogardzie datuje się od 1 maja 1975 roku. Tabor autobusowy wydzielony został z WPKM w Koszalinie i przyłączony do struktur ówczesnego PGKiM. Od roku 1992 do 1996 komunikacja stanowiła główny dział następcy prawnego tej firmy – Zakładu Usług Komunalnych.

Z dniem 1 stycznia 1997 roku powołany został do życia samodzielny Zakład Budżetowy – Zakład Komunikacji Miejskiej z siedzibą przy ul. Ustronie Miejskie 1. Po trzech latach działalności ZKM przekształcony został w jednoosobową spółkę z o.o. Miasta Białogard i w tej strukturze działa do chwili obecnej.

Zakład Komunikacji Miejskiej w Białogardzie funkcjonuje jako Spółka prawa handlowego, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością działająca na podstawie prawa polskiego. Zawiązana została na mocy aktu notarialnego sporządzonego w dniu 20 listopada 2001 r. (Rep. A nr 3982/2001) ze zmianami z dnia 28.06.2004 r. (Rep. A nr 5727/2004). Spółkę zarejestrowano w Sądzie Rejonowym w Koszalinie IX Wydział Krajowego Rejestru Sądowego dnia 18 lutego 2002 r. i wpisano do Rejestru Przedsiębiorców.

Jedynym wspólnikiem Spółki jest Gmina Miasto Białogard. Zarząd Spółki z o.o. Zakład Komunikacji Miejskiej w Białogardzie jest jednoosobowy i sprawowany przez Prezesa powołanego na Zgromadzeniu Wspólników Spółki z o.o. Podstawą działalności Spółki są przewozy pasażerskie w regularnej komunikacji autobusowej w granicach administracyjnych miasta Białogard na 3 liniach dziennych.

Spółka ZKM stosuje taryfę przewozową oraz zakres uprawnień pasażerów do darmowych i ulgowych przejazdów wprowadzanych w formie uchwał mających charakter przepisów gminnych obowiązujących na terenie miasta.

Praca przewozowa realizowana jest taborami własnymi składającym się z 10 autobusów, z których 4 to Kapeny typu Iveco i 6 marki Van Hool typu A-308.

Sprawność autobusów i 2 pojazdów gospodarczych marki Renault Kango, zapewnia własne zaplecze warsztatowe, które oferuje także drobne prace obsługowo-naprawcze autobusów i pojazdów dostawczych.

Komunikacja kolejowa

Kolei normalnotorowa - Białogard jest stacją węzłową II klasy, pomocniczą stacją rozrządową, leżącą na skrzyżowaniu jednotorowej linii pierwszorzędowej Gdańsk - Stargard Szczeciński – Szczecin z jednotorową linią drugorzędową Szczecinek – Kołobrzeg. Stacja składa się z dwóch zasadniczych grup torów:

- przyjazdowo - odjazdowych dla pociągów pasażerskich i towarowych,
- rozrządowo – postojowych.

Wydzielone są także grupy torów służb trakcji, torów ogólnoladunkowych i ratownictwa. Do układu stacji włączone są 2 bocznicę stacyjne i 2 bocznicę szlakowe (na szlakach Moczyłki -

Białogard, Białogard - Karlino).

Kolej wąskotorowa - Białogard był stacją docelową linii wąskotorowej. Zbiegały się tu tory:

- Rymań - Gościno - Sławoborze
- Świelin - Koszalin

Stacja wąskotorowa – znajdowała się bezpośrednio w pobliżu torów szlakowych ze Szczecinka. Kolej wąskotorowa działała do 1990 roku. Obecnie tor kolejowy został zdemontowany, pozostały wyłącznie nasypy kolejowe.

2.4.2. Energetyka

Miasto zasilane jest energią elektryczną z GPZ Białogard 110/15 KV, który jest włączony w sieć powiązań z Dunowem, Żydowem, Karlinem, Morzyczynem za pomocą linii napowietrznych 110 KV. Ze stacji GPZ wyprowadzanych jest osiem linii kablowych, z czego cztery zasilają 70 stacji transformatorowych. Istniejący system zaopatrzenia w energię pokrywa zapotrzebowanie miasta w energię, posiadając rezerwę mocy w GPZ w wielkości ok. 20,5 MW. Układ sieciowy linii niskiego napięcia jest zróżnicowany, jednak na dobrym poziomie.

Na przestrzeni lat 2006-2011 odnotowano nieznaczny wzrost zużycia energii elektrycznej przez mieszkańców miasta – statystyczny mieszkaniec Białogardu w 2009 r. zużył ponad 30 kWh energii więcej niż w 2006 r. Następnie odnotowano tendencję spadkową i tak w 2011 r. statystyczny mieszkaniec Białogardu zużył do 3 kWh energii więcej niż w 2006 r. Wzrost ten wynika najprawdopodobniej z rozwoju technologicznego i wzrostu zamożności mieszkańców oraz doposażenia gospodarstw domowych w liczne, dodatkowe (energooszczędne) urządzenia i sprzęty generujące zapotrzebowanie na energię elektryczną. Dane dotyczące zużycia energii elektrycznej na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego przedstawia poniższa tabela.

Tab. Nr 3. Zużycie energii elektrycznej w Białogardzie w gospodarstwach domowych w latach 2006-2012.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zużycie energii elektrycznej [MWh]	19429,29	19519,68	19526,84	20207	20188	19952	19413
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca [kWh]	798,3	800,7	800,4	829,9	809,2	800,7	779,1

2.4.3. Sieć gazowa

Miasto jest zaopatrywane w gaz ziemny GZ 35 pochodzący częściowo z zasobów eksploatowanych w Karlinie, będących w gestii Zakładu Gazowego Oddział Koszalin. Zasilanie miasta odbywa się gazociągiem wysokiego ciśnienia DN 150 Karlino-Białogard do stacji redukcyjno pomiarowej I stopnia. Zgodnie z danymi podanymi na stronie internetowej Polskiej Spółki Gazownictwa zajmującej się dystrybucją gazu ziemnego stopień gazyfikacji miasta Białogard wynosi 21,51%. Sieć gazociągowa jest systematycznie rozbudowywana zgodnie z zapotrzebowaniem odbiorców.

Zgodnie z danymi zawartymi w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (stan na koniec 2011 r.):

- stopień gazyfikacji wynosił ok. 25,5 %
- długość czynnej sieci gazowej wynosiła 51784 m,
- długość czynnej sieci przesyłowej wynosiła 3079 m,
- długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła 48705.

W roku 2012 zarejestrowano 2363 odbiorców gazu (punkty poboru), w tym 1631 odbiorców wykorzystujących gaz ziemny do celów grzewczych, a łącznie z sieci gazowej korzystało 6569 osób.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Dane dotyczące zużycia gazu ziemnego w latach 2006-2012 na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego przedstawia poniższa tabela.

Tab. Nr 4. Zużycie gazu ziemnego w Białogardzie w gospodarstwach domowych w latach 2006-2012.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zużycie gazu ziemnego [tys. m³]	2997,1	3208,9	2967,2	2707,9	3954,1	3116,2	3891,6
Zużycie gazu ziemnego na ogrzanie mieszkań [tys. m³]	2374	2074,6	2389,1	2455,3	3525,7	2676,4	3338,3
Zużycie gazu ziemnego na 1 mieszkańca [m³]	123,1	131,6	121,6	111,2	158,5	125,1	156,9

2.4.4. Ciepłownictwo

Zaopatrzenie w ciepło mieszkańców miasta jest realizowane przez kotłownie należące do Zakładu Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Białogardzie oraz przez indywidualne źródła ciepła. Zakład Energii Ciepłej zaopatruje miasto z 11 eksploatowanych kotłowni.

Tab. Nr 5. Zestawienie źródeł ciepła.

Lp.	Nazwa źródła	Charakterystyka źródła	Lokalizacja źródła
1	KR 01	Rejonowe źródło ciepła opalane gazem ziemnym GZ-30	ul. Kołobrzeska
2	KO 02	Osiedlowe źródło ciepła opalane gazem ziemnym GZ-35	ul. Zamojskiego
3	KO 03	Osiedlowe źródło ciepła opalane gazem ziemnym GZ-35	ul. Chopina
4	KO 04	Osiedlowe źródło ciepła opalane miałem węglowym	ul. Bolesława Śmiałego
5	KO 05	Osiedlowe źródło ciepła opalane gazem ziemnym GZ-35	ul. Sikorskiego
6	KO 06	Osiedlowe źródło ciepła opalane	ul. Obotrytów

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

---

		gazem ziemnym GZ-35	
7	KO 07	Osiedlowe źródło ciepła opalane gazem ziemnym GZ-35	ul. Raczyńskiego
8	KO 08	Osiedlowe źródło ciepła opalane gazem ziemnym GZ-35	ul. Reymonta 1
9	KL 11	Lokalne źródło ciepła opalane olejem opałowym lekkim	ul. Fabryczna 1
11	KL 18	Źródło ciepła opalane gazem ziemnym GZ-35	ul. Pl. Wolności 17
12	KL 19	Lokalne źródło ciepła opalane olejem opałowym lekkim	ul. Piłsudskiego 19

Oprócz tego funkcjonują zakładowe źródła ciepła w obiektach przemysłowych i usługowych, nie biorące udziału w zaopatrzeniu mieszkańców, a zaopatrujące głównie własne obiekty. Rozwój ciepłownictwa w mieście może się odbywać w oparciu o różne rodzaje paliw i przy wykorzystaniu energii odnawialnej.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi w Zakładzie Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Białogardzie w 2013 r. powstała koncepcja budowy Miejskiej Sieci Ciepłowniczej. Ciepło w Białogardzie będzie wytwarzane w elektrociepłowni kogeneracyjnej zlokalizowanej przy ul. Słowińskiej. Elektrownia przewiduje dostawę ciepła do nowych odbiorców poprzez rozbudowę miejskiej sieci ciepłowniczej, możliwość dostarczenia pary technologicznej, dostaw chłodu i klimatyzacji pomieszczeń. Warunki techniczne dostaw ciepła będą takie jak obecnie.

2.4.5. Zaopatrzenie w wodę

Zadania z zakresu zbiorowego zaopatrzenia miejscowej ludności w wodę są wykonywane przez Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Białogardzie. Miasto zaopatrywane jest w wodę z ujęcia komunalnego zlokalizowanego poza granicami miasta (na obszarze gminy Białogard w obrębie wsi Dębczyno i Łęczno). Z ujęcia wody, składającego się z sześciu rozproszonych studni zlokalizowanych na terenach wodonośnych wsi Dębczyno i Łęczno. Woda po jej uzdatnieniu jest kierowana bezpośrednio do sieci wodociągowej. W ogólnej produkcji wody do spożycia na terenie miasta 100 % objętości pochodzi z ujęć podziemnych (studnie wiercone).

W chwili obecnej eksploatowanych jest 6 otworów studziennych według poniższego zestawienia.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Tab. Nr 6. Zestawienie otworów studziennych.

Nr otw.	Rok wykonania	Głębokość otworu [m]	Wydajność Q[m ³ /h]	Depresja [m]
4 b	1976	63,0	52,0	7,9
4 bis	1986	65,5	77,0	3,57
11 p	1975	123,0	55,0	11,0
14 z	1997	75,0	72,0	15,0
15 p	1975	42,0	50,0	9,5
16 p	1975	100,0	150,0	3,4

Ujmowane wody podziemne charakteryzują się naturalną zawartością żelaza i manganu, są wolne od stałych zanieczyszczeń mikrobiologicznych, dlatego nie prowadzi się ich stałej dezynfekcji chemicznej. Wody podziemne podlegają uzdatnianiu.

Stacja uzdatniania wody jest obiektem nowoczesnym, o całkowicie zautomatyzowanych procesach uzdatniania. Rzeczywiste średniodobowe [Q_{srd}] .zapotrzebowanie wody dla miasta Białogardu kształtuje się na poziomie 3900 m³/h co stanowi ok. 65% zdolności produkcyjnej Stacji Uzdatniania Wody. Istniejąca rezerwa jest przewidziana pod potrzeby rozwojowe Miasta oraz przyłączenie do systemu dystrybucji wody gminnych miejscowości, usytuowanych w okolicach miasta Białogardu.

Zgodnie z danymi zawartymi w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego:

- długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła – 71 km (stan na koniec 2012 r.);
- połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła – 1954 szt. (stan na koniec 2012 r.);
- woda dostarczona gospodarstwom domowym wynosiła - 685,7 dam³ (stan na koniec 2012 r.);
- ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach wynosiła – 23 965 osób (stan na koniec 2011 r.).

W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące zużycia wody na terenie miasta w latach 2006-2012 na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Analizując dane zauważa się wyraźną tendencję ku zmniejszaniu

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

ilości zużywanej wody przez mieszkańców miasta, co jest zjawiskiem pozytywnym i pożądanym w świetle priorytetów ograniczania wykorzystania zasobów naturalnych.

Tab. Nr 7. Zużycie wody w Białogardzie w gospodarstwach domowych w latach 2006-2012 na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wodociągi								
lata		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	28,1	27,7	29,5	28,6	26,4	27,4	27,6
zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m ³	28,1	27,7	29,5	28,6	26,4	27,4	27,6

Na podstawie ustawy z dnia 07 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn.zm.) Zarząd Regionalnych Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. dwa razy do roku informuje mieszkańców miasta i gminy Białogard o jakości wody dostarczanej do odbiorców poprzez wodociągi publiczne.

Tab. Nr 8. Wyniki badań fizykochemicznych wody pitnej za I półrocze 2013 r. dla miasta Białogard.

Miasto Białogard – Dębczyno SUW	odczyn pH	Przewodność elektryczna właściwa	Mangan (Mn)	Żelazo (Fe)	Mętność	Barwa	Zapach	Smak	amoniowy jon
Jedostka		μS/cm ³	μg/dm ³	μg/dm ³	NTU				mg/dm ³
Dopuszczalna wartość wskaźnika	6,5 - 9,5	< 2500	<50	<200	< 1	A	A	A	< 0,5

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Dębczyno SUW		7,70	387	<4	<60	0,3	A	A	A	0,090
ul. Szpitalna 26		7,77	489	<9	44	0,16	A	A	A	0,126
Zbiornik Zwycięstwa		7,78	496	21	87	0,45	A	A	A	0,030

2.4.6. Sieć kanalizacyjna i gospodarka ściekowa

Miasto jest uzbrojone w sieć kanalizacji sanitarnej w 95%. Na terenie miasta w południowo-zachodniej części miasta zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków typu mechaniczno-biologicznego o maksymalnej przepustowości dobowej 10 400 m³, średnio 8 000 m³/dobę. Oczyszczalnia oczyszcza ścieki doprowadzone siecią kanalizacji sanitarnej i dowożone wozami asenizacyjnymi. Ścieki oczyszczane na oczyszczalni są mieszaniną ścieków socjalno-bytowych, przemysłowych oraz wód drenazowych i opadowych.

Technologia oczyszczania ścieków opiera się na procesach mechaniczno-biologicznych, gwarantujących usuwanie związków biogennych. Pod względem technologicznym obiektu oczyszczalni można podzielić na trzy podstawowe części:

- mechaniczną, składającą się z punktu zlewnego nieczystości płynnych z kratą gęstą mechaniczną schodkowa, stanowiska krat składającego się z 2 krat koszowych oraz kraty gęstej o prześwitach 6 mm wraz z praską, piaskownika z odwadniaczem piasku i osadników wstępnych,
- biologiczną, składającą się z reaktorów biologicznych oraz osadników wtórnych,
- osadową, składającą się z zagęszczaczy osadu surowego i nadmiernego, wydzielonych komór fermentacyjnych otwartych, stacji odwirowywania osadów, podczyszczalni chemicznej.

W wyniku procesu oczyszczania ścieków powstają osady: surowy po oczyszczeniu mechanicznym, biologiczny oraz chemiczny. Odwirowany osad wywożony jest na poletka osadowe, które znajdują się w odległości 1 km od oczyszczalni. Teren poletek jest zdrenowany w celu odprowadzenia zanieczyszczeń wsiąkających w grunt z ociekania osadów i deszczów. Sprowadzone do pompowni ocieki, w celu oczyszczania tłoczone są na oczyszczalnię.

Odpady mieszane są z materiałem luźnym (liście, odpady zielone, słoma). Po uzyskaniu odpowiedniej suchej masy wywożone są na składowisko odpadów.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Aglomeracja Białogard została ujęta w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. KPOŚK zawiera wykaz niezbędnych przedsięwzięć w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych, jakie należy zrealizować w wyznaczonych aglomeracjach w terminie do końca 2015 r., tak by sprostać zobowiązaniom wynikającym z Traktatu Akcesyjnego w dziedzinie ochrony środowiska wodnego przed zanieczyszczeniami. Miasto Białogard systematycznie realizuje założone zadania inwestycyjne, zmierzając konsekwentnie do pełnego skanalizowania obszaru miasta.

W poniższej tabeli zestawiono ilości ścieków komunalnych odprowadzonych siecią kanalizacyjną do miejskiej oczyszczalni ścieków w latach 2006-2012 (na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego). Zmniejszanie się ilości ścieków komunalnych odprowadzanych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej w kolejnych latach wiąże się z malejącą tendencją zużycia wody przez mieszkańców.

Tab. Nr 9. Ilość ścieków komunalnych odprowadzonych siecią kanalizacyjną w Białogardzie w latach 2006-2012.

Kanalizacja								
Lata		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	56,7	56,7	56,7	59,0	59,2	66,6	67,5
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1648	1658	1659	1691	1712	1922	1952
Ścieki odprowadzone	dam ³	949,0	936,7	952,4	923,0	905	881	876
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	21636	21727	21686	21655	22220	22252	22226
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	21636	21727	21686	21655	22220	22252	22226

2.4.7. Ochrona przeciwpowodziowa

Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie przeprowadził inwestycje pn. „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe doliny rzeki

Parsęty poniżej miejscowości Osówko w tym miast: Kołobrzegu, Karlina i Białogardu”.

Głównym celem przedsięwzięcia było zwiększenie stopnia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego mieszkańców Powiatu Białogardzkiego i Kołobrzieskiego, zwłaszcza zagrożonych powodzią miast: Kołobrzegu, Karlina i Białogardu. Projekt przewidywał realizację 6 zadań inwestycyjnych zmierzających do zabezpieczenia doliny rzeki Parsęty dzięki wykonaniu kompleksowej przebudowy i modernizacji istniejących urządzeń i obiektów wodnych na najistotniejszych dla osiągnięcia celu inwestycyjnego odcinkach rzeki Parsęty.

Do zadań tych należały: budowa przeciwpowodziowego suchego zbiornika zalewowego na rzece Parsęcie w km 78+550 w Osówku – budowli regulującej przepływ wody w korycie rzeki Parsęty, remont brzegowych umocnień liniowych i przyczółków oraz odbudowa koryta rzeki Parsęty w km 2+180 – 2+720, odbudowa wałów przeciwpowodziowych, modernizacja stopnia na rzece Parsęcie w km 44+600 w m. Karlino oraz w km 61+615 w m. Białogard.

Lokalizacja poszczególnych zadań wynikała z przeprowadzonych analiz i badań, które wskazały miejsca, obiekty i urządzenia, których modernizacja i przebudowa była konieczna dla osiągnięcia głównego celu, jakim jest zabezpieczenie przed powodzią.

W ramach zabezpieczenia przeciwpowodziowego w granicach administracyjnych miasta Białogard zostały wykonane poniżej wymienione dwa zadania inwestycyjne:

Zadanie 1.

Odbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Parsęty powyżej Elektrowni Wodnej Rościno. Odbudowa dotyczyła odcinka rzeki pomiędzy miejscowością Białogard (km 60+375), a miejscowością Rościno (km 54+600 rzeki) powyżej Elektrowni Wodnej. W wyniku przeprowadzonych prac rzeka Parsęta na wskazanym odcinku stała się sprawnym odbiornikiem wód ze zlewni. Remont i odbudowa wałów przeciwpowodziowych poprawiła bezpieczeństwo terenów położonych w dolinie rzeki. Odbudowane wały ochronią tereny rolne i miejskie przyległe bezpośrednio do lewego i prawego brzegu rzeki na odcinku ponad 5 km, posiadają przelewy boczne, których zadaniem jest kierowanie części wielkich wód powodziowych na przyległe do rzeki naturalne tereny zalewowe. Odbudowa koryta rzeki oraz wykonanie upustów spowodowały, że spłaszczeniu i obniżeniu o 88 cm (dla wody 1%) ulegnie szczyt fali na odcinku miasta Białogard.

Zadanie 2.

Modernizacja stopnia na rzece Parsęcie w km 61+615 w m. Białogard. Zadanie polegało na przebudowie istniejącego stopnia wodnego w sposób umożliwiający zwiększenie jego przepustowości poprzez obniżenie progu, co w okresie spływów wód powodziowych obniży szczyt fali powodziowej powyżej stopnia.

2.5. WALORY HISTORYCZNE I ZABYTKI

Białogard należy do najstarszych grodów pomorskich. Już na przełomie X i XI wieku był ludnym i bogatym ośrodkiem wczesnomiejskim. Swoje znaczenie zawdzięczał położeniu na szlaku solnym wiodącym z Kołobrzegu wzdłuż Parsęty w kierunku Wielkopolski. Ważną rolę w komunikacji odegrała rzeka Parsęta. Najważniejszymi towarami, którymi handlowano w tym okresie były: sól, ryby, drewno, bursztyn, skóry zwierzęce, produkty rolne i miód.

Pierwszą wzmiankę historyczną o Białogardzie można znaleźć w kronice Galla Anonima. Kronikarz Bolesława Krzywoustego, opisując jego wyprawę podjętą w 1102 r. w celu ponownego połączenia Pomorza z Polską stwierdza, że rycerstwo polskie poruszając się na północ wzdłuż rzeki Parsęty dotarło do „znakomitego książęcego rodu zwanego Białym”. Duże znaczenie miasta potwierdza misja biskupa Ottona z Bambergu w roku 1124. W drugiej połowie XII wieku Białogard został poświęcony jako siedziba kasztelanii.

Rozwój Białogardu, jako głównego ośrodka gospodarczego ziemi białogardzkiej, przyniósł w efekcie nadanie miastu 2 sierpnia 1299 roku przez Bogusława IV praw miejskich, według prawa lubeckiego. W 1386 roku Białogard przystąpił, za pośrednictwem Kołobrzegu, do Związku Hanzeatyckiego. Od 1466 r. do 1648 r. Białogard należał do księstwa szczecińskiego, pod zwierzchnictwem Brandenburgii. W roku 1478 książę Bogusław X jednoczy całe Pomorze Zachodnie, a w 1648 ziemia białogardzka ponownie przechodzi pod panowanie Brandenburgii. W 1724 roku Białogard został siedzibą jednego z dziesięciu powiatów rejencji szczecińskiej. Od 1815 roku miasto znalazło się w rejencji koszalińskiej.

Do najcenniejszych zabytków w mieście należy zaliczyć kościół pod wezwaniem NMP zbudowany ok. 1310 roku, kościół pod wezwaniem św. Jerzego z XIV w. Zabytkiem późnogotyckim jest Brama Wysoka zwana Połczyńską. Zabytkowy charakter ma kilka kamieniczek z XIX w. przy rynku – Plac Wolności oraz ratusz z 1827 roku.

Od 1992 roku miasto Białogard ponownie należy do Związku Hanzy Nowożytniej z siedzibą w Lubece. Miastem partnerskim Białogardu jest niemieckie miasto Teterow, z którym od 1970 roku podpisane jest porozumienie o współpracy kulturalnej i gospodarczej.

W przyjętym uchwałą Nr XLVII/396/06 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 27 października 2006 r., planie zagospodarowania przestrzennego Miasta Białogard zostały określone obiekty i obszary zabytkowe objęte ochroną konserwatorską.

2.6. ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Miasto posiada kilka zabytków, wśród których należy wymienić: kościół p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny z XIV w., kościół p.w. św. Jerzego z XV w., Brama miejska - Brama Wysoka, zwana Połczyńską, z XIV w, śródmieście miasta wraz z obiektami nieruchomymi z początku XIV w, Stary Ratusz z I poł. XIX w, kilka starych kamienic i budowli, fragmenty murów obronnych z XIV-XV w. oraz grodzisko z IX-XIII w.

Przez teren miasta przebiegają dwa szlaki turystyczne o znaczeniu regionalnym: trasa zamków i pałaców oraz szlak solny. Miasto posiada potencjał do rozwoju turystyki: pieszej, rowerowej i kajakowej. Na rzece Parsęcie na wysokości ulicy Szpitalnej została urządzona przystań kajakowa, która wymaga dalszych prac urządzeniowych i stałego bieżącego utrzymywania.

W zakresie turystyki pieszej i rowerowej brakuje oznaczonych tras rowerowych oraz typowych ścieżek rowerowych bezpiecznych dla uprawiających ten rodzaj turystyki.

3. OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

3.1. JAKOŚĆ POWIETRZA

Na obszarze miasta Białogard brak jest pomiarów stężeń zanieczyszczeń, mogących stanowić podstawę bieżącej oceny jakości powietrza.

Zgodnie z art. 222. 1. ustawy Prawo ochrony środowiska w razie braku standardów emisyjnych i dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu, ilości gazów lub pyłów dopuszczonych do wprowadzania do powietrza ustala się na poziomie niepowodującym przekroczeń wartości odniesienia substancji w powietrzu.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Wg. danych przekazanych w 2012 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie dla miejscowości Białogard aktualny stan jakości powietrza określają substancje, dla których są dopuszczalne są niżej wymienione poziomy w powietrzu:

Tab. Nr 10. Stan jakości powietrza dla Miasta Białogard wg. danych WIOŚ w Szczecinie.

Lp	Substancje	średnioroczne stężenie m. Białogard w $\mu\text{g}/\text{m}^3$
1	dwutlenek siarki (SO_2)	5,0
2	dwutlenek azotu (NO_2)	14,0
3	tlenek węgla (CO)	200,0
4	pył zawieszony PM10	20,0
5	benzen (C_6H_6)	0,8
6	ołów (Pb) w pyłe PM10	0,015

Wzmocnienie w latach 90. egzekucji wymogów prawnych, konsekwentna realizacja zasady „zanieczyszczający płaci” oraz urealnienie kosztów korzystania ze środowiska powoduje systematyczne ograniczanie przemysłowych oddziaływań na środowisko. W tym kontekście coraz większego znaczenia nabierają zanieczyszczenia powietrza pochodzące od sektora komunalnego, tzw. niska emisja, z lokalnych kotłowni, zakładów usługowych i indywidualnych gospodarstw. Znaczne zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z obszaru gminy Białogard w ostatnich latach dotyczy przede wszystkim dwutlenku siarki. Wiąże się to głównie ze zmniejszeniem się emisji zanieczyszczeń energetycznych do atmosfery, które wynikają ze spalania lepszego gatunku węgla, ograniczonej produkcji oraz przestrzegania reżimu technologicznego. Na czystość powietrza w mieście wpływ ma również stały rozwój transportu samochodowego. Stale rosnąca liczba pojazdów, powoduje zatory i korki uliczne. W miejscach, gdzie się one tworzą, a warunki topograficzne ulic uniemożliwiają szybkie rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń emitowanych z pojazdów, np. przy wysokiej, zwartej zabudowie, często dochodzi do przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń.

3.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Miasto Białogard leży w całości na obszarze dorzecza Parsęty. Zgodnie z przyjętym podziałem zlewniowym dorzecze Parsęty na odcinku, gdzie leży Białogard, posiada numerację 520201.

Zgodnie z danymi literaturowymi oraz danymi RZGW Szczecin miasto Białogard nie leży w granicach żadnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP). Większe zasoby wód gruntowych dobrej jakości znajdują się na pograniczu miasta i gminy Białogard w okolicy miejscowości Dębczyno.

wody płynące

W przypadku miasta mamy do czynienia zarówno z wodami rzeki Parsęty, jak i jej dopływu Leśnicy. Wymienione rzeki są odbiornikami wód pochodzących z bezimiennych cieków, rowów melioracyjnych odwadniających okolice Białogardu oraz przejmują wody opadowe z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej poprzez Rów Białogardzki, Rów Pękaniński, Kanał Ulgi, bądź bezpośrednio.

Parsęta jest największą rzeką tej części województwa. Jej długość wynosi około 160 kilometrów, powierzchnia dorzecza zajmuje obszar 3150,9 km². Szerokość koryta wynosi od 10 do 28 m, a jej głębokość nie przekracza 5 m. Parsęta jest największą rzeką, spośród rzek przepływających przez miasto Białogard. Niegdyś odegrała ważną rolę w rozwoju historycznym miasta. Stanowiła nie tylko naturalną przeszkodę, jej korytem transportowano także różne towary w tym: sól, ryby, drewno, bursztyn, skóry zwierzęce, produkty rolne i miód. W XIX i XX wieku, w górnej i środkowej części Parsęty, istniało kilka jazów i elektrowni wodnych dostarczających prąd oraz energię dla pracy fabryk i młynów. Obecnie jej rola uległa diametralnej zmianie. Można uznać, że wody tej rzeki obecnie służą jedynie jako odbiornik wód burzowych oraz oczyszczonych ścieków.

Tylko w nielicznych miejscach jest uregulowana. Pomimo tych prac na części swojej długości ma charakter naturalny. W XIX i XX wieku rzeka ta była przedmiotem intensywnych prac regulacyjnych, w wyniku, czego jej koryto zostało radykalnie skrócone o kilka procent. Śladem po tych pracach są starorzecza będące niczym innym jak odciętymi fragmentami koryta. Wśród odcinków silniej przekształconych przez człowieka jest odcinek od Białogardu po Rościno.

Dolina rzeki Parsęty została zakwalifikowana jako ważny element w krajowym i regionalnym Ekologicznym Systemie Obszarów Chronionych (ESOCh). W skali regionu pełni ona funkcję korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym - korytarza I rzędu.

Leśnica, zwana też Liśnicą, jest jednym z prawobrzeżnych dopływów Parsęty. Jej długość wynosi 42 km, a powierzchnia dorzecza obejmuje blisko 180 km². Szerokość koryta waha się w granicach 4-6 m, a głębokość 1-1,8 m. Średni spadek wynosi 2 ‰. Jej naturalny bieg (odcinki śródleśne i śródpolne) zachowany został w górnym i środkowym nurcie. Niżej została częściowo uregulowana, obwałowana i skanalizowana. Uchodzi ona do Parsęty właśnie w Białogardzie. Na tym też odcinku jej koryto jest praktycznie skanalizowane.

Leśnica w górnym odcinku, (jeśli chodzi o odcinek w granicach Białogardu), tj. pomiędzy granicą miasta i gminy Białogard na północnym wschodzie a ulicą Piłsudskiego, jest najmniej przekształcona. Jej koryto w części obsadzone jest drzewami, głównie olszami szarymi i topolą, tworzącymi szpaler. Po obu stronach koryta znajdują się małe zbiorniczki wody (na wysokości stadionu miejskiego) oraz baseny kąpielowe. W środkowym odcinku, tj. pomiędzy ul. Piłsudskiego, a ul. Staromiejską rzeczka ta przepływa przez centrum miasta. Po lewej stronie znajdują się pozostałości dawnych murów obronnych. Z prawej strony położony jest park miejski „Orła Białego”.

W dolnym odcinku Leśnica płynie przez zwarte zabudowania miejskie, nieraz nawet pomiędzy budynkami mieszkalnymi. W miejscu ulic Staromiejskiej i Zaułek Drzewny krajobraz koryta Leśnicy można by porównać z krajobrazami, jakie występują np. w Wenecji. Tam też przy ul. Staromiejskiej znajdują się pozostałości po młynie wodnym, który stanowił _poważną przeszkodę dla migrujących zwierząt.

W końcowym odcinku, tj. poniżej mostu kolejowego, przepływa przez kompleks łąk i pastwisk od lat odłogowanych, stanowiących fragment doliny Parsęty. Leśnica uchodzi do Parsęty na wysokości dawnych koszar, dzisiaj siedziby Urzędu Gminy Białogard i budynków mieszkalnych.

Rzeka Leśnica ma znaczenie lokalne (międzygminne) i stanowi korytarz ekologiczny II rzędu.

W obrębie Białogardu znajduje się kilka innych cieków wodnych. Większość z nich to bezimienne rowy melioracyjne, przepływające i odwadniające tzw. Łąki Białogardzkie, będące dużym kompleksem torfowisk niskich. Jeden z większych cieków to Kanał Ulgi stanowiący przedłużenie Rowu Białogardzkiego.

Drugim jest Rów Pękaniński, wyznaczający północną i częściowo wschodnią granicę miasta, przepływający, m.in. przez 1 Maja i Ustronie Miejskie oraz kompleks lasów

komunalnych leżących w północnej części miasta. Rów ten, podobnie jak Rów Białogardzki odwadnia Łąki Białogardzkie. Jest to ciek o szerokości od 0,5 – 1,2 m.

Rzeka Leśnica została zakwalifikowana do III klasy czystości, natomiast Parsęta poniżej oczyszczalni ścieków w Białogardzie należy do pozaklasowych. O stopniu zanieczyszczeń rzeki Parsęty decydują również zanieczyszczenia obszarowe np. spływy z pól. Spływy powierzchniowe zawierają związki biogenne, środki ochrony roślin oraz wypłukane frakcje gleby. Również istotne źródło zanieczyszczeń stanowią nieoczyszczone wody opadowe odprowadzane z terenów miasta, zakładów oraz ciągów komunikacyjnych. Decydującym czynnikiem w klasyfikacji wód tego regionu jest bakteriologia, natomiast inne czynniki fizykochemiczne są korzystne.

O jakości wód Parsęty decydują zanieczyszczenia z licznych miejscowości, które są zlokalizowane wzdłuż biegu rzeki. Miasta takie jak: Białogard, Karlino i Kołobrzeg oraz wsie Białowąs i Rościęcino są wyposażone w oczyszczalnie ścieków. Pozostałe miejscowości nie posiadają uporządkowanej gospodarki wodno-ściekowej. Rolniczy charakter dorzecza Parsęty pozwala wnioskować, że obszarowe źródła zanieczyszczeń stanowią również poważne zagrożenie dla jakości wód jak źródła punktowe. O stanie czystości wód Parsęty decydują także zanieczyszczenia wnoszone z wodami dopływów rzek: Dębnicy, Mogilicy, Pokrzwnicy, Pysznicy, Radwi, Czarnej, Chociwel, Chotli, Liśnicy, Trzebiegoszczy. Oczyszczalnia ścieków znajdująca się w Białogardzie stanowi ważny element systemu ochrony wód dorzecza Parsęty, jak również decyduje o rozwiązaniu problemów ekologicznych miasta oraz pozwala na eliminowanie zanieczyszczeń wód podziemnych ściekami.

wody stojące

Na terenie miasta Białogard znajduje się szereg małych zbiorników wodnych, o różnym charakterze i historii powstania. Część z nich to starorzecza Parsęty powstałe w wyniku odcięcia zakoli rzeki w procesie jej „prostowania”. Występują one na całej długości doliny Parsęty w granicach miasta. W niektórych woda pojawia się okresowo, tylko w okresie podwyższonych poziomów wód związanych z intensywnymi deszczami lub wiosennymi spływami wód roztopowych.

W granicach miasta istnieją także inne sztuczne zbiorniki wodne. Takimi są małe stawy zlokalizowane w lesie komunalnym przy ul. 1 Maja. Zostały one w większości wykopane lub powiększone przez człowieka.

Zbiorowisko małych oczek wody znajduje się w granicach lasów komunalnych leżących na południowym – zachodzie miasta Białogardu. Tu także znajdują się tereny podmokłe, bagniska.

wody podziemne

Wody podziemne są jednym z ważniejszych bogactw naturalnych decydujących o rozwoju regionu. Ilość wód podziemnych na danym obszarze uzależniona jest od charakteru budowy geologicznej oraz rodzaju skał i osadów. Na obszarach o odpowiedniej budowie geologicznej, na których występują duże zasoby żwirów oraz utworów piaszczysto-żwirowych, mogą wykształcić się podziemnie „zbiorniki” wodne. Na obszarze województwa zachodniopomorskiego znajduje się 11 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, które stanowią główne źródło wody pitnej. Wody podziemne, na obszarze zasobnym Dębczyno-Lękno, które wykorzystuje miasto Białogard występują w piętrze czwartorzędowym i są dobrej jakości. Otwory studzienne występują na głębokości 50 do 130 m.

3.3. GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie Miasta Białogard funkcjonuje dość sprawny system gospodarki odpadami komunalnymi. Prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów, które następnie są przekazywane do dalszego wykorzystania (odzysk lub recykling).

Odpady komunalne zmieszane i ulegające biodegradacji odebrane od właścicieli nieruchomości z terenu miasta Białogard kierowane są do regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych położonych w Regionie Koszalińskim.

Tab. Nr 11. Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów.

Lp.	Gmina	technologia	Nazwa i adres instalacji	Podmiot eksploatujący instalacje
1	Kołobrzeg	sortowanie, oczyszczanie, przesiewanie, separacja, stabilizacja	Regionalny Zakład Odzysku Odpadów Komunalnych, Korzyścienko	Miejski Zakład Zieleni, Dróg i Ochrony Środowiska Sp. z o.o. w Kołobrzegu
2	Sianów	sortowanie, oczyszczanie, przesiewanie,	Sortownia Odpadów Komunalnych,	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

		separacja, stabilizacja	Łubuszan 80 76-004 Sianów	w Koszalinie
--	--	----------------------------	------------------------------	--------------

Tab. Nr 12. Kompostownie odpadów zielonych i innych ulegających biodegradacji zbieranych selektywnie.

Gmina	Technologia	Nazwa i adres instalacji	Podmiot eksploatujący instalację	Rodzaje przetwarzanych odpadów
Sianów	Przetwarzanie biologiczne w przyzmach	Kompostownia płytowa odpadów zielonych Łubuszan 80 76-004 Sianów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Koszalinie	Odpady zielone i organiczne ulegające biodegradacji

Tab. Nr 13. Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Gmina	Technologia	Nazwa i adres instalacji	Podmiot eksploatujący instalację
Sianów	Składowanie odpadów przetworzonych, ustabilizowanych biologicznie oraz innych niż niebezpieczne i obojętne z wyłączeniem 20 03 01	Sortownia Odpadów Komunalnych, Łubuszan 80 76-004 Sianów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Koszalinie

Nowy system gospodarki odpadami komunalnymi, który obowiązuje od 1 lipca 2013 roku obejmuje na terenie miasta Białogard nieruchomości zamieszkałe jak również

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022

---

nieruchomości niezamieszkałe, na których powstają odpady komunalne i opiera się na następujących zasadach:

1. Odpady komunalne od właścicieli nieruchomości odbiera przedsiębiorca wybrany przez Miasto w drodze przetargu
2. Obowiązkiem właściciela nieruchomości jest złożenie Burmistrzowi deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, wg wzoru określonego uchwałą Rady Miejskiej Białogardu oraz jej uiszczanie do budżetu Miasta Białogard w terminach określonych w uchwałach Rady Miejskiej Białogardu.
3. Odpady komunalne właściciel nieruchomości powinien zbierać i segregować na nieruchomości według podziału na 4 frakcje: tworzywa sztuczne, odpady ulegające biodegradacji, surowce wtórne oraz odpady zmieszane.
4. Pozostałe odpady podlegające obowiązkowi selektywnego zbierania właściciel nieruchomości dostarcza do wyznaczonego na terenie miasta Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych i Zużytego Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego, prowadzonego przy ul. Ustronie Miejskie 1 w Białogardzie. Należą do nich:
  - meble i inne odpady wielkogabarytowe: urządzenia sanitarne, duże odpady z tworzyw sztucznych, metalu, itp.;
  - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny: sprzęt AGD i RTV, itp.;
  - chemikalia: farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, gaśnice oraz opakowania po chemikaliach, w tym aerozolach, itp.;
  - przeterminowane leki, które także można przekazać do wskazanych aptek na terenie miasta;
  - zużyte baterie i akumulatory, w tym świetlówki, itp.;
  - odpady budowlane i rozbiórkowe: gruz, cegła, beton, itp.;
  - odpady ulegające biodegradacji: odpady zielone o dużych rozmiarach, pochodzące z pielęgnacji lub usunięcia drzew i krzewów: konary, korzenie drzew i krzewów, choinki, itp.
  - drewno malowane i impregnowane, itp.;
  - tekstylia: zużyta odzież, itp.;
  - zużyte opony, nie pochodzące z pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Dodatkowo odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny są odbierane raz w roku sprzed nieruchomości po ich wystawieniu przez właścicieli nieruchomości. W ramach konkursów ekologicznych papier i tektura oraz tworzywa sztuczne będą odbierane z miejsc gromadzenia określonych w regulaminach konkursów, natomiast przeterminowane leki odbierane będą przez wskazane apteki na terenie miasta.

Na terenie miasta Białogard obowiązuje zakaz spalania odpadów komunalnych, w tym ulegających biodegradacji poza instalacjami i urządzeniami (ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21)). W piecach domowych można spalać wyłącznie odpady z papieru, tektury i drewna które nie są pokryte impregnatami lub zanieczyszczone.

3.4. ZASOBY PRZYRODNICZE

3.4.1. Natura 2000

Niewielka część miasta, związana z przebiegiem doliny rzeki Parsęty, usytuowana jest w granicach Obszaru o Znaczeniu dla Wspólnoty „Dorzecze Parsęty” PLH320007, wchodzącego w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Obszar o Znaczeniu dla Wspólnoty „Dorzecze Parsęty” PLH320007 zajmuje powierzchnię ok. 27 710 ha. Ostoja obejmuje dolinę rzeki Parsęty wraz z dopływami – począwszy od jej źródeł koło miejscowości Parsęcko aż po strefę ujściową w Kołobrzegu. Jest to najdłuższa rzeka z największą zlewnią strefy południowego Pomorza Bałtyku, z bardzo dobrze rozwiniętą siecią dopływów rzek: Kłudawy, Knyczanki, Gęziej Rzeki, Rudego rowu, Dębicy, Mogilicy, Pokrzywnicy, Topieli, Pyszniczy, Radwi oraz płynących w stromych wąwozach Perznicy, Trzebiegoszczy i Łozicy.

Jest to bardzo cenny obiekt pod względem przyrodniczym, geomorfologicznym, krajobrazowym i kulturowym (grodziska słowiańskie, kamiennie – ceglane mosty łukowe, stare młyny, dawne systemy hydrotechniczne, kapliczki). Rzeka stanowi naturalny korytarz ekologiczny o znaczeniu lokalnym regionalnym i krajowym, to również ważne miejsce wypoczynku i rekreacji (spływy kajakowe). Teren dorzecza jest ubogi w jeziora, natomiast w rozproszeniu występują tu liczne niewielkie „oczka polodowcowe” wypełnione złożami torfowymi, liczne zakola i starorzecza oraz bagna będące zanikającymi jeziorami. Same źródłiska Parsęty znajdują się na terenie łąk powstałych w niecce całkowicie zarośniętego jeziora.

Obszar cechuje obecność licznych cennych siedlisk przyrodniczych, m.in. ekosystemów źródliskowych, bogatych florystycznie łąk, w tym łąk pełnikowych i storczykowych, rozległych olsów bagiennych, wiszących torfowisk źródliskowych. Obok obszarów podmokłych i zabagnionych spotkać też można suche wrzosowiska i śródlądowe murawy napiaskowe. Zbocza i dna dolin rzek porastają głównie drzewostany liściaste. Występują tutaj łągi różnego typu i zarośla wierzbowe oraz łągi wiązowo- jesionowe, a w wyższych partiach grądy i buczyny, a także bory sosnowe. Bogactwo szaty roślinnej poświadcza bardzo liczny udział gatunków prawnie chronionych, rzadkich, zagrożonych wymarciem w skali Polski i Pomorza, m.in.: rosiczki długolistnej i pośredniej, kruszczyka szerokolistnego i błotnego, wrzośca bagiennego, turzycy bagiennnej i bagnicy torfowej. Jest to obszar o kluczowym znaczeniu dla zachowania pomorskiej populacji kokoryczy drobnej, złoci pochwowatej i grążela drobnego, tu też znajduje się jedyne na Polskim niżu stanowisko śledziennicy naprzeciw listnej. Na źródłiskach występuje skrzyp olbrzymi. Ciekawostką są jeziora lebeliowe znajdujące się w południowej części dorzecza, z reliktowymi roślinami wodnymi: poryblinem i lobelią jeziorną.

Dorzecze Parsęty to bardzo dobrze zachowane biotopy dla ptaków drapieżnych: orlika krzykliwego, błotniaka stawowego, kani rudej, bielika, puchacza, sowy błotnej oraz dla ptaków związanych z obszarami wodno – błotnymi: bociana białego i czarnego, zimorodka, żurawia, sieweczki rzecznej, kulika wielkiego. Parsęta to również ważne miejsce dla zimowania ptaków wodno – błotnych oraz naturalny obszar rozrodu wydry i bobra.

Parsęta w porównaniu z innymi polskimi rzekami posiada najlepsze warunki tarła ryb łososiowatych: łososi i troci oraz pstrąga potokowego i lipienia, tj. czyste, zimne wody o charakterze górskim. Do pozostałych zwierząt zasiedlających wody Parsęty z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej należą: minóg rzeczny i strumieniowy, koza, głowacz biało pletwy, piskorz. Naturalny charakter rzeki i jej dopływów zapewnia utrzymanie licznych populacji także innych gatunków ryb cennych przyrodniczo i gospodarczo: strzebli potokowej, certy i węgorza. Na terenie ostoi występuje również pachnica dębowa, kumak nizinny, traszka grzebieniasta.

Łosoś, jako gatunek zagrożony wyginięciem objęty został projektem restytucji, którego realizacja przebiega przy współpracy instytucji naukowych, władz państwowych różnych szczebli oraz organizacji pozarządowych (Federacja Zielonych Gaja). Celem projektu jest odtworzenie populacji łososia w rzekach przymorza, w tym Parsęty, oraz przystosowanie cieków na potrzeby przyszłego tarła: opieka i monitoring istniejących już miejsc życia łososia w rzekach.

W obrębie doliny utworzono blisko 50 małych użytków ekologicznych, ponadto wyznaczono tu wiele obszarów cennych przyrodniczo, wykazanych w waloryzacjach przyrodniczych gmin. Proponuje się utworzenie kilku obszarów chronionego krajobrazu, co najmniej pięciu rezerwatów przyrody i kilku zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Na całym obszarze dorzecza postuluje się utworzenie Parku Krajobrazowego Dorzecze Parsęty. W opracowaniu pn. „Waloryzacja przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego” (Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin, luty 2010 r.), przygotowanym na zlecenie Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego, przedstawiono obszary i obiekty cenne pod względem przyrodniczym. Do obszaru przewidzianego do ochrony w granicach miasta Białogard zaliczono Obszar Chronionego Krajobrazu (OChK) „Dolina Parsęty”.

18 gmin leżących w dorzeczu Parsęty oraz dwie leżące poza tym obszarem tworzą Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty, którego celem jest wspólne rozwiązywanie problemów ochrony środowiska głównie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, edukacja ekologiczna oraz promowanie regionu. Zrzeszenie gmin uczestniczy w międzynarodowym programie „Zintegrowany system zarządzania i ochrony terenów podmokłych i zalewowych w dorzeczu Parsęty”, którego celem jest wypracowanie systemu zarządzania przyrzecznymi terenami podmokłymi dla ochrony bioróżnorodności w krajobrazie wiejskim, odtworzenie terenów podmokłych dla zwiększenia bioróżnorodności, zmniejszenia ryzyka powodzi w dolnej części dorzecza oraz ochrony przed zanieczyszczeniem miogenami pochodzenia rolniczego.

3.4.2. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody są jedyną formą ochrony przyrody ustanowioną na terenie Białogardu na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r, poz. 627).

Zgodnie z „Rejestrem Pomników przyrody – dostępnym na stronie internetowej Miasta Białogard, na terenie miasta występuje 21 pomników przyrody, w tym: 18 pojedynczych drzew, 1 grupa drzew i 2 aleje drzew pomnikowych.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Tab. Nr 14. Wykaz pomników przyrody na terenie Miasta Białogard.

Lp.	Lokalizacja	Gatunek drzewa	Obwód [cm]	Podstawa prawna
1.	ul. Dworcowa przed budynkiem PKP, działka nr 285 obręb.6	2 buki zwyczajne (odmiana czerwolistna)	290 i 340	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28.12.1995 r. opublikowane w Dz. Urz. Woj. Kosz. z 1996 r. nr
2.	ul. Dąbrowszczaków 14, teren Zespołu Szkół Zawodowych, działka nr 251 obręb 007.	buk zwyczajny odm. czerwolistna,	262	Uchwała nr XXXV/387/01 Rady Miasta Białogard z dnia 14 grudnia 2001 r.
3.	ul. Dąbrowszczaków 14 teren Zespołu Szkół Zawodowych, działka nr 251 obręb 007.	buk zwyczajny odm. czerwolistna,	316	Uchwała nr XXXV/387/01 Rady Miasta Białogard z dnia 14 grudnia 2001 r.
4.	ul 1 Maja, działka nr 472/8 obręb 006.	kasztanowiec zwyczajny	308	Uchwała nr XI/116/99 Rady Miasta Białogard z dnia 27 sierpnia 1999 r.
5	Szpital Rejonowy przy ul. Szpitalnej 9, działka nr 219 obręb 011.	buk zwyczajny odm. czerwolistna,	340	Uchwała nr XI/116/99 Rady Miasta Białogard z dnia 27 sierpnia 1999 r.
6	Szpital Rejonowy przy ul. Szpitalnej 9, działka nr 219 obręb 011.	buk zwyczajny odm. czerwolistna,	365	Uchwała nr XI/116/99 Rady Miasta Białogard z dnia 27 sierpnia 1999 r.
7	ul. Grunwaldzka 47, działka nr 264/3 obręb 007.	kasztanowiec zwyczajny	346	Uchwała nr XXXV/387/01 Rady Miasta Białogard z dnia 14 grudnia 2001 r.
8.	ul. Świdwińska 21a w pasie drogowym drogi powiatowej nr 169, działka nr 672 obręb 17.	platan klonolistny, obwód pnia 280 cm.	280	Uchwała nr XXXV/387/01 Rady Miasta Białogard z dnia 14 grudnia 2001 r.
9.	ul. Świdwińska 21a w pasie drogowym drogi powiatowej nr 169, działka nr 672 obręb 17.	platan klonolistny, obwód pnia 275 cm.	275	Uchwała nr XXXV/387/01 Rady Miasta Białogard z dnia 14 grudnia 2001 r.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

10.	Skrzyżowanie ulicy Piłsudskiego z ulicą Batalionów Chłopskich, działka nr 263 obręb 17.	dąb szypułkowy, obwód pnia 367 cm.	367	Uchwała nr XXXV/387/01 Rady Miasta Białogard z dnia 14 grudnia 2001 r.
11.	Teren parku "Lasek Miejski" stanowiący obszar lasów komunalnych oddz. 10.	aleja 12 dębówszypułkowych w wieku 400-600 lat, na powierzchni 3,24 ha.	od 330 do 520	Orzeczenie nr 11 z dnia 29.01.1954 r. opublikowane w Dz. Urz. WRN nr 17 z dnia 18.05.1954 r. Ponownie zatwierdzony rozporządzeniem nr 7/92 Woj. Kosz. z dnia 08.09.1999 r. opublikowane w Dz. Urz. Woj. Kosz. nr 15 poz. 109
12.	ul. Kołobrzaska, teren cmentarza poniemieckiego i żołnierzy Armii Radzieckiej działka nr 3 obręb 11.	aleja 88 lip drobnolistnych na długości ok.150 m,	od 149 do 287	Uchwała nr XXXV/387/01 Rady Miasta Białogard z dnia 14 grudnia 2001 r.
13.	ul. Drzymały, na granicy działek nr 404 i 284 w obrębie 06	dąb szypułkowy	343	Uchwała nr XV/137/04 Rady Miasta Białogard z dnia 28 stycznia 2004 r.
14.	ul. 1 Maja 25, działka nr 308, obręb 06	buk zwyczajny	313	Uchwała nr XV/137/04 Rady Miasta Białogard z dnia 28 stycznia 2004 r.
15.	ul. Batalionów Chłopskich, działka nr 123/2, obręb 17	buk zwyczajny	262	Uchwała nr XV/137/04 Rady Miasta Białogard z dnia 28 stycznia 2004 r.
16.	ul. Batalionów Chłopskich, działka nr 112 obręb 17	dąb szypułkowy	358	Uchwała nr XV/137/04 Rady Miasta Białogard z dnia 28 stycznia 2004 r.
17.	ul. Grunwaldzka, działka nr 267/1 obręb 07	jesion wyniosły	296	Uchwała nr XV/137/04 Rady Miasta Białogard z dnia 28 stycznia 2004 r.
18.	ul. Zwycięstwa, działka nr 352 obr. 07	buk pospolity	300	Uchwała Nr VII/38/07 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 28 lutego 2007 r.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

19.	ul. 1 Maja działka nr 637/3 obr. 06	buk pospolity	318	Uchwała Nr VII/38/07 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 28 lutego 2007 r.
20.	ul. Kisielice Duże działka nr 195 obr. 18	jesion wyniosły	280 i 240	Uchwała Nr VII/38/07 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 28 lutego 2007 r.
21.	ul. Chopina działka 26/3 obr. 09	dąb czerwony	370	Uchwała Nr VII/38/07 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 28 lutego 2007 r.

3.4.3. Lasy

Zgodnie z wykazem z ewidencji gruntów i budynków (stan na dzień 31 grudnia 2012 r.) na terenie miasta Białogard występują lasy na powierzchni 349 ha, z czego lasy własności Miasta zajmują powierzchnię ok. 170 ha, natomiast lasy Skarbu Państwa zarządzane przez Nadleśnictwo Białogard zajmują powierzchnie 147 ha. Pozostałe grunty leśne zajmują powierzchnię 32 ha. Do lasów ochronnych zaliczone zostały na terenie miasta lasy własności Skarbu Państwa oraz lasy miasta Białogard.

Typy siedliskowe lasu na terenie miasta Białogard są zróżnicowane, przeważają siedliska lasów wilgotnych i lasów mieszanych świeżych.

Tab. Nr 15. Zestawienie powierzchni siedliskowych typów lasu dla lasów własności Miasta Białogard:

Wyszczególnienie	Siedliskowe typy lasu						
	Bśw	BMśw	LMśw	LMw	Lw	OI	Razem
Powierzchnia w ha	15,36	31,44	1,1	25,25	90,77	1,11	165,03

Znaczenie skrótów typów siedliskowych lasu:

Bs- bór suchy

Bśw- bór świeży

BMśw- bór mieszany świeży

BMw- bór mieszany wilgotny

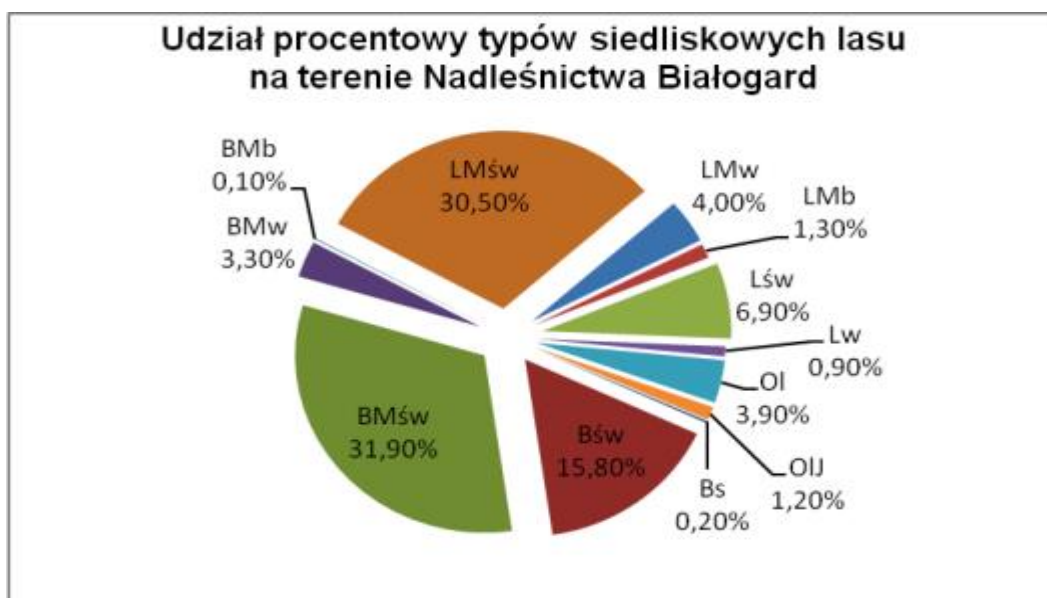
BMb- bór mieszany bagienny

LMśw- las mieszany świeży

LMw- las mieszany wilgotny
LMb- las mieszany bagienny
Lśw- las świerzy
Lw- las wilgotny
Ol- ols
OlJ- ols jesionowy

Wśród typów siedliskowych lasu na terenie Nadleśnictwa Białogard przeważają siedliska borowe.

Ryc. Nr 6. Udział procentowy typów siedliskowych lasu na terenie Nadleśnictwa Białogard.

Ochrona lasu.

Stan zdrowotny większości lasów liściastych: dębowych, olchowych, brzozowych oraz bukowych nie budzi zastrzeżeń. Natomiast we wszystkich drzewostanach jesionowych lub drzewostanach z jego znacznym udziałem, obserwowane są liczne obumarłe, obumierające lub chorujące egzemplarze tego gatunku. Choroba jesionu, o nie do końca jeszcze rozpoznanym podłożu, występuje we wszystkich klasach wieku. Proces chorobowy pojawił się ok. 10 lat temu i do chwili obecnej nie obserwuje się symptomów jego ustępowania. W drzewostanach objętych procesem chorobowym występują zarówno drzewa obumierające zasiedlone przez owady –

szkodniki wtórne (tzw. posusz czynny), jak również drzewa martwe opuszczone przez szkodliwe owady (tzw. posusz jałowy).

W związku z utrzymującym się procesem chorowania i zamierania jesionów, dla drzewostanów, w których ten proces jest nasilony, w lasach własności miasta Białogard zaplanowano cięcia sanitarne, mające na celu zahamowanie rozpadu drzewostanów. W ramach cięć sanitarnych są usuwane jesiony martwe lub zamierające, będące posuszem czynnym, natomiast pozostawiony zostaje (przynajmniej część) posusz jałowy, będący siedliskiem szerokiej gamy organizmów saprofitycznych.

W trakcie takich prac bezwzględnie są pozostawiane egzemplarze rosnące w silnie chorującym otoczeniu (być może posiadają genetyczną odporność na zjawisko chorobowe). Drzewostany dębowe prezentują na ogół dobrą kondycję zdrowotną.

Ochrona przeciwpożarowa

Ogromnym zagrożeniem dla lasu jest ogień. Ochrona przeciwpożarowa lasu oparta jest na sprawnym i skutecznie działającym systemie, dzięki któremu możliwe jest szybkie wykrywanie pożarów, alarmowanie odpowiednich służb ratowniczych i prowadzenie akcji gaśniczej.

W ramach ochrony przeciwpożarowej odnawiane są corocznie wszystkie pasy przeciwpożarowe w lasach oraz wyznaczone zostały drogi pożarowe.

W okresie silnej suszy, przy małej wilgotności ściółki leśnej, wprowadzany jest całkowity zakaz wstępu do lasu.

Przy drodze Białogard - Kołobrzeg, około 150 m za skrzyżowaniem ul. Kołobrzesckiej i Koszalińskiej, na zapleczu wyłuszczeni nasion, znajduje się ogród leśny – arboretum białogardzkie (Nadl. Białogard oddz. 504). Obiekt ten jest obszarem cennym z punktu widzenia florystycznego. Znajduje się tu kilka gatunków jodły: kaukaska, syberyjska, odmiana korkowa jodły górskiej, jednobarwna nikko, olbrzymia i grecka. Jest również kilka gatunków świerka: świerk pospolity odmiany węzowej, serbski, Engelmana, świerki kłujące z odmianami srebrnymi i białe. Sosnę reprezentują: limba, sosna wydymowa i wejmutka. Spotyka się różne odmiany cyprysika groszkowego, odmianę szpilkową, pierzastą, pierzaste - złocistą oraz nitkową. Znaleźć można również cyprysik nutkajski, a także żywotnik zachodni i jego odmianę białą, choinę kanadyjską, jedlicę Douglasa i żywotnikowiec japoński, topolę wielkolistną, różanecznik fioletowy i klon cukrowy.

3.4.4. Flora i roślinność

Na potrzeby sporządzenia opracowania pn. „Waloryzacja przyrodnicza Miasta Białogard” (Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin, 2003 r.) teren miasta w latach 2002-2003 objęto inwentaryzacją przyrodniczą, w wyniku której stwierdzono 465 gatunków roślin występujących na terytorium Białogardu. Załącznik nr 1 mapa waloryzacji przyrodniczej.

We florze miasta zarejestrowano 22 gatunków roślin objętych ochroną prawną na podstawie obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2012 r., poz. 81), z czego 15 gatunki objęte są ochroną ścisłą, a 7 ochroną częściową. Taksony te rozprzestrzenione były na stanowiskach w różnych częściach miasta, w siedliskach naturalnych lub antropogenicznych, ulegających procesowi naturalizacji.

Tab. Nr 16. Chronione siedliska i ich lokalizacja w mieście Białogard na podstawie Waloryzacji przyrodniczej Miasta Białogard.

L.p.	Typ siedliska	Obszar występowania
1.	starorzecza i inne naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami makrohydrofitów z reguły zakorzenionych, z przewagą form o liściach pływających na powierzchni i zanurzonych w wodzie,	Dolina Parsęty OChK
2.	mokre łąki użytkowane ekstensywnie	Dolina Parsęty OChK oraz Białogardzkie Łąki
3.	torfowiska przejściowe i trzęsawiska z turzycą nitkowatą	Oddz. 477 Nadl. Białogard
4.	grąd subatlantycki	Oddz. 1 – 10 lasów komunalnych
5.	łęg jesionowo – olszowy	Dolina Parsęty OChK
6.	łęg topolowo – wierzbowy	Dolina Parsęty OChK

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Tabela Nr 17. Wykaz stanowisk gatunków chronionych i częściowo chronionych stwierdzonych na terenie miasta Białogard (Biuro Konserwacji Przyrody - Inwentaryzacja 2002/2003).

Gatunki objęte ochroną ścisłą			
L.p.	Nazwa gatunku	Lokalizacja	Liczba stanowisk
1.	Arcydzięgiel nadbrzeżny	Dolina Parsęty poniżej wiaduktu kolejowego.	5
2.	Rosiczka okrągłolistna	Żwirowisko przy ul. Krakowskiej.	1
3.	Obrazki plamiste	Stanowiska historyczne w dolinie Parsęty.	
4.	Storczyk krwisty	Dolina Parsęty powyżej wiaduktu na wysokości Dębczyna.	1
5.	Storczyk szerokolistny	Dolina Parsęty powyżej wiaduktu na wysokości Dębczyna.	1
6.	Śnieżyczka przebiśnieg	Cmentarz komunalny, park, ogródki działkowe.	kilka
7.	Bluszcz pospolity	Las komunalny w oddz. 1-10, ogródki działkowe, Cmentarz komunalny.	ponad 20
8.	Widłak goździsty	Żwirowisko przy ul. Krakowskiej, oddz. 15 lasów komunalnych.	2
9.	Grąźel żółty	Starorzecza Parsęty.	6
10.	Grzybień biały	Starorzecza Parsęty.	3
11.	Grzybieńczyk wodny	Przy drodze, naprzeciw torów kolejowych, równoległe do Szosy Połczyńskiej, około 200 m przed Cmentarzem.	1

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

12.	Wielosił błękitny	Stanowiska historyczne w dolinie Parsęty.	
13.	Limba	Park Arboretum przy wyluszcarni nasion ul. Kołobrzaska.	1
14.	Jarząb szwedzki	Park, ulice, domostwa.	kilka
15.	Barwinek pospolity	Cmentarz, ogródki.	kilka
Gatunki objęte ochroną częściową			
16.	Konwalia majowa	Oddz. 12, 13 lasów komunalnych oraz Cmentarz Komunalny, park miejski, ogródki działkowe.	3
17.	Kruszyna pospolita	Lasy Nadl. Białogard w oddz. 475, 476, 477, las komunalny w oddz. 1–10, 12, 13, a także lasy AWRSP, dolina Parsęty.	Ponad 15
18.	Kocanki piaskowe	Oddz. 15 lasów komunalnych	1
19.	Porzeczką czarna	Starorzeczka Parsęty.	3
20.	Kalina koralowa	Lasy Nadl. Białogard w oddz. 475, las komunalny w oddz. 1 - 10, 12, 13, park, ogrody, starorzeczka Parsęty.	7
21.	Torfowiec	Oddz. 477 Nadl. Białogard.	1
22.	Cis pospolity	Las komunalny w oddz. 10, ulice, Cmentarz komunalny, ogródki działkowe, zaplecze kościołów.	ponad 20

Niektóre tereny położone w obrębie terytorium Białogardu to obszary, które w przeszłości były objęte użytkowaniem rolniczym, a obecnie zostały przekwalifikowane i przeznaczone pod zabudowę. Zaprzestanie użytkowania rolniczego spowodowało znaczne antropogeniczne przekształcenia ich szaty roślinnej. Są to tereny przewidziane pod infrastrukturę mieszkaniową bądź gospodarczą. Charakter tych siedlisk oraz ich szata roślinna w pełni uzasadnia taki kierunek rozwoju

urbanistyki miasta. Na obszarze miasta Białogard występuje znaczne zróżnicowanie środowisk przyrodniczych, reprezentowanych zarówno przez siedliska zbliżone do naturalnych, jak i siedliska całkowicie przekształcone, a wręcz zdewastowane. Stąd można stwierdzić, że roślinność występująca na obszarze Białogardu jest w wielu przypadkach reprezentowana przez roślinność niezgodną z roślinnością potencjalną.

Należy pamiętać również, że znaczna części miasta to obszary o gęstej zabudowie stanowiące swoistą pustynię, a przy tym znajdują się miejsca trudne do zdefiniowania pod względem roślinności, m.in. ze względu na występowanie koło siebie gatunków sztucznie posadzonych, charakterystycznych dla różnych siedlisk. Wśród tych roślin są nierzadko gatunki i odmiany rodzimej flory. Wśród występującej tu roślinności są zbiorowiska, zaliczane do cennych, podlegających ochronie na podstawie zapisów ustawy o ochronie przyrody i przepisów wykonawczych do niej. Uwaga ta dotyczy w szczególności roślinności występującej na obszarze miasta w dolinach rzek: Parsęty i Leśnicy. Dominują tu duże przestrzenie charakterystyczne dla ekosystemów dolin rzecznych bogatych w łąki i pastwiska oraz siedliska łęgowe oraz olsy, zabagnione niecki będące starorzeczami z interesującą roślinnością wodną. W granicach miasta mamy do czynienia także z kilkoma siedliskami leśnymi, roślinności krzewiastej. Na obszarze miasta mamy do czynienia z kilkoma typami wód, tj. wodami płynącymi i wodami stojącymi. Dominującym typem wód są wody płynące dwóch akwenów: doliny Parsęty i Leśnicy, które charakteryzują się stosunkowo szybkim prądem nurtu wody oraz obecnością starorzeczy. Ma to niewątpliwie odzwierciedlenie w występujących tu zbiorowiskach roślinności rzeczywistej charakterystycznej dla wód i terenów podmokłych.

3.4.5. Zielen parkowa

Na początku XX wieku na obszarze miasta utworzono dwa parki. Jest to: Park Orła Białego oraz „Park miejski im. Prof. Leona Mroczkiewicza”:

Park Orła Białego

Park „Orła Białego” położony jest w centrum miasta. Zajmuje powierzchnię około 2,3 ha. Ustanowiony został Uchwałą Nr XIV/149/99 Rady Miejskiej w Białogardzie z dnia 29 grudnia 1999. Jest to mały park miejski leżący między ulicami Kościuszki i Grunwaldzką. Jest przedzielony ulicą Kopernika. Od południa granicę parku wyznacza rzeka Leśnica płynąca w tym miejscu u podnóża murów obronnych. Został założony w latach 20-tych XX wieku przez burmistrza Müke. Ta części parku

założona została bazie fragmentu dawnego stawu młyńskiego, będącego rozlewiskiem Leśnicy przed młynem zlokalizowanym na tej rzece na wysokości ulic Młyńskiej i Staromiejskiej. Dwa stawy które przedzielał mostek stanowiły swoiste odwodnienie terenu, a jednocześnie były dużą atrakcją tego parku. Na archiwalnych zdjęciach widać, że żyły tu łabędzie, mające na jednym ze stawów swój domek. Pływały one także po Leśnicy.

Po 1945 r. stawy zostały zasypane. Na tym miejscu posadzono młode drzewa i krzewy. Z tego też powodu wiek drzewostanu nie przekracza pięćdziesięciu lat. Wśród nich są brzozy, świerki, głogi, magnolie oraz derenie, azalie, ligustry, berberysy, cyprysiki, a także sumak octowiec. Szczególne walory krajobrazowe ma aleja jarzębów szwedzkich składająca się z kilkudziesięciu egzemplarzy drzew liczących około 25 – 30 lat. Są one chyba największym walorem botanicznym tego małego parku.

W centralnej części parku znajduje się Pomnik Orła Białego, miejsce patriotycznych spotkań. Otoczony jest on młodymi lub niskopiennymi egzemplarzami drzew. Po drugiej stronie ulicy Kopernika znajduje się pomnik poświęcony pamięci wywiezionych po 1945 roku i pomordowanych Polaków - ofiar bolszewizmu. W tej części parku swoje stanowiska mają starsze drzewa: kasztanowce, dęby, topole oraz olsze. W 2013 r. wykonano rewitalizację parku Orła Białego. W ramach prac rewitalizacyjnych objętych projektem przewidziano m.in. budowę i odtworzenie alejek parkowych, budowę placu zabaw dla dzieci, małego amfiteatru, zakup i montaż małej architektury - ławek parkowych, koszy na śmieci, montaż stołów do gry w szachy, modernizację istniejącego oświetlenia (zmiana na stylowe - parkowe), odtworzenie dwóch stawów z fontannami (wraz z oświetleniem) oraz postawienie dwujęzycznych tablic informacyjnych. Realizacja projektu trwała od września 2012 roku. Orientacyjny koszt całkowity inwestycji wyniósł 3 079 452 złotych, z czego dofinansowanie ze środków RPO WZ na lata 2007-2013 to suma 1 539 726 złotych. Projekt realizowany był w ramach 5 osi priorytetowej „Turystyka, Kultura i Rewitalizacja”, działania 5.5 „Rewitalizacja”, poddziałania 5.5.1 „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013.

„Park miejski im. Prof. Leona Mroczkiewicza”

„Park miejski im. Prof. Leona Mroczkiewicza” położony jest w północnej części miasta w rozgałęzieniu torów kolejowych. Powołany został Uchwałą Nr XIV/150/99 Rady Miejskiej w Białogardzie z dnia 29 grudnia 1999 r., która zmieniła granice parku

i nazwę na „Lasek Miejski”. Uchwała obejmuje ochronę terenu położonego przy ulicach 1 - go Maja i Ustronie Miejskie, z wyłączeniem drogi stanowiącej ulicę Ustronie Miejskie. Jest to park o charakterze leśnym, z drzewostanem dominującym w wieku 100 - 150 lat. Pod względem ewidencyjnym jest to wydzielenie lasu komunalnego oddz.10a, h. W starodrzewie dominują takie gatunki jak dąb szypułkowy 30%, grab pospolity 25%, jesion wyniosły 25%, brzoza brodawkowata 15%, buk pospolity 3%, klon pospolity 2%. W podszyciu - czarny bez. W parku zachował się również drzewostan o charakterze pomnikowym: blisko 20 dębów szypułkowych o obwodzie ponad 300 cm, w wieku 200 – 300 lat. Najstarszy z nich ma 350 - 400 lat i w obwodzie przekracza znacznie 500 cm. Swoje stanowiska mają tutaj bluszcze pokrywające swoimi pędami znaczną część powierzchni parku. Na jego obrzeżu, przy ul. Ustronie Miejskie, występuje kilkanaście okazałych egzemplarzy cisów. Przed 1945 rokiem do terenu obecnego parku przylegał kompleks wypoczynkowy składający się z gospody, budynku Bractwa Kurkowego, strzelnicy, placu do uprawiania sportów, kortów tenisowych i zbiorników wodnych (malownicze stawki i inne urządzenia).

Ponadto uchwała Nr XXVI /193 /08 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 28 maja 2008 r. w sprawie nadania nazw terenom zieleni na terenie miasta Białogard nadano nazwy terenom zieleni tj. „Skwer „Solidarności” obejmujący zieleniec położony w Białogardzie przy ul. Szpitalnej, na działce gruntu nr 123/1 w obrębie 11, o powierzchni 1,1902 ha, pokryty drzewostanem o charakterze parkowym, w skład którego wchodzi staw o powierzchni lustra wody 0,1630 ha oraz Plac Stanisława Wyspiańskiego stanowiący zieleniec położony w Białogardzie przy ul. Wyspiańskiego, na działkach gruntu nr 158/4, 218/2 i 219 w obrębie 6, o powierzchni 2,6847 ha, pokryty drzewostanem o charakterze parkowym, pełniący funkcje rekreacyjne.

3.4.6. Zielen przykościelna i cmentarna

Zielen przykościelna w Białogardzie jest raczej skromnie reprezentowana. Przy kościele zlokalizowanym przy rynku posadzonych jest kilka cisów o wieku zbliżonym do wieku cisów rosnących na rynku. Przy kościele św. Jerzego rosną świerki i modrzewie oraz lipy. Natomiast zielen cmentarna przedstawia się bardziej interesująco.

Cmentarz żydowski założony został w 1823 roku w pobliżu obecnej ulicy Gdyńskiej. Jego ogólna powierzchnia wynosiła około 0,28 ha. W zasadzie, w nienaruszonym stanie, przetrwał do 1945 roku. W 1968 roku został, z polecenia ówczesnych władz, zrównany z ziemią. Obecnie jest to prostokąt ziemi porośnięty trawą położony w

południowo - wschodniej części miasta przy drodze polnej, w odległości 70 m od Szosy Połczyńskiej na wysokości posesji nr 42, w otoczeniu łąk, ogródków i zabudowy gospodarczej.

Cmentarz Rzymsko - Katolicki, dawny Komunalny, położony przy ul. Szpitalnej nad rzeką Leśnicą utworzony na rzucie zbliżonym do prostokąta, z aleją lipową i szpalerem grabowym po stronie zachodniej. Zamknięty na przełomie lat 1969/70. Jest to zabytkowy obiekt, wpisany do rejestru zabytków decyzją Nr 1206 z dnia 26 lipca 1987 r. o ogólnej pow. 2,4 ha. Ochroną konserwatorską objęto zieleń cmentarną (m. in. szpalery żywotników) oraz niektóre nagrobki. Dawny cmentarz ewangelicki położony przy ul. Szpitalnej. Pochodzi z II połowy XIX w. Do dzisiaj zachowały się dorodne egzemplarze żywotników i cyprysików oraz aleja wiązów wzdłuż Leśnicy.

3.4.7. Fauna

W trakcie inwentaryzacji na terenie miasta Białogard, podczas prac terenowych oraz na podstawie danych literaturowych i wywiadów środowiskowych, stwierdzono łącznie 229 taksonów zwierząt, z czego 30 gatunków stanowią bezkręgowce a 199 gatunków kręgowce.

Wśród bezkręgowców wykazano 9 gatunków prawnie chronionych, jeden gatunek z Europejskiej Czerwonej listy, 3 gatunki z Polskiej Czerwonej listy i 12 gatunków z Czerwonych list Meklemburgii i (lub) Brandenburgii.

Wśród kręgowców stwierdzono występowanie 199 gatunków w tym dwa gatunki kręgloustych, 24 gatunki ryb, 8 gatunków płazów, 3 gatunki gadów, 120 gatunków ptaków oraz 42 gatunki ssaków. Spośród nich 132 objęte są ochroną gatunkową całkowitą (1 gatunek kręgloustych, 2 gatunki ryb, 6 gatunków płazów, 3 gatunki gadów, 105 gatunków ptaków i 15 gatunków ssaków), a 8 ochroną gatunkową częściową (1 gatunek kręgloustych, 1 gatunek ryb, 2 gatunki płazów, 3 gatunki ptaków i 1 gatunek ssaków). Trzy gatunki ptaków i cztery gatunki ssaków umieszczone są na Europejskiej czerwonej liście zwierząt i roślin zagrożonych w skali światowej, 14 gatunków (2 kręgloustych, 1 ryb, 7 ptaków i 4 ssaków) figurują na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce.

3.4.8. Obszary o wysokich walorach przyrodniczych

Na terenie Białogardu występuje kilka obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, zarówno florystycznych, jak i faunistycznych. Najważniejszym jest

oczywiście dolina Parsęty. Kolejnym obszarem pełniącym do niedawna rolę cennego jest kompleks Białogardzkich Łąk i dolina bezimienego rowu na wysokości Łęczynka. Następnym jest kompleks lasu komunalnego leżący w północnej części miasta i małego ozu we wschodniej części miasta.

Wszystkie obszary, jako że są to miejsca występowania roślin i zwierząt gatunków chronionych, są ujęte w dokumentach planistycznych miasta oraz chronione na drodze tej procedury. Warunkiem zachowania ich walorów jest utrzymanie aktualnego, najczęściej ekstensywnego sposobu użytkowania. Tak ma się także w przypadku ostatnich dwóch obszarów, które w waloryzacji przyrodniczej miasta Białogard postulowane są do nadanie im statusu obszarów cennych.

3.5. KLIMAT AKUSTYCZNY

Hałas jako energetyczne zanieczyszczenie środowiska jest czynnikiem, który wpływa na jakość warunków zamieszkania i odpoczynku człowieka. Odczuwalny jest jako jeden z najbardziej uciążliwych czynników, wpływa ujemnie na samopoczucie ludzi oraz na środowisko. Hałas o ponadnormatywnym poziomie obejmuje około 13 mln osób, czyli około 35% mieszkańców kraju.

Przepisy regulujące zagadnienia dotyczące emisji hałasu do środowiska zostały zawarte w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 roku w Prawie Ochrony Środowiska. Ustawa ta traktuje hałas jako zanieczyszczenie. Należy przyjmować takie same zasady oraz procedury postępowania jak dla innych dziedzin ochrony środowiska. Ustawa dostosowuje prawo krajowe do regulacji UE. Podstawowym aktem prawnym w krajach całej Unii Europejskiej jest Dyrektywa 2002/49/EC z dnia 25 czerwca 2002 roku w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku.

Można wyróżnić trzy główne rodzaje hałasu, według ich źródła powstawania:

- hałas komunikacyjny (pochodzący z transportu drogowego, kolejowego, lotniczego),
- hałas przemysłowy (pochodzący z urządzeń i maszyn wykorzystywanych w przemyśle i usługach),
- hałas komunalny (występujący w budynkach mieszkalnych, a przede wszystkim wielorodzinnej zabudowie oraz w budynkach użyteczności publicznej).

Decydujący wpływ na klimat akustyczny miasta Białogard ma hałas komunikacyjny.

Wciąż rozwijająca się motoryzacja oraz rosnąca liczba pojazdów na drogach dotyka największą liczbę ludności.

Wzrastająca emisję hałasu komunikacyjnego przyczynia się do pogorszenia komfortu życia mieszkańców Białogardu.

Dominującym źródłem hałasu w Białogardzie jest ruch drogowy na drodze wojewódzkiej nr 163 o kierunku Kołobrzeg – Wałcz – Poznań.

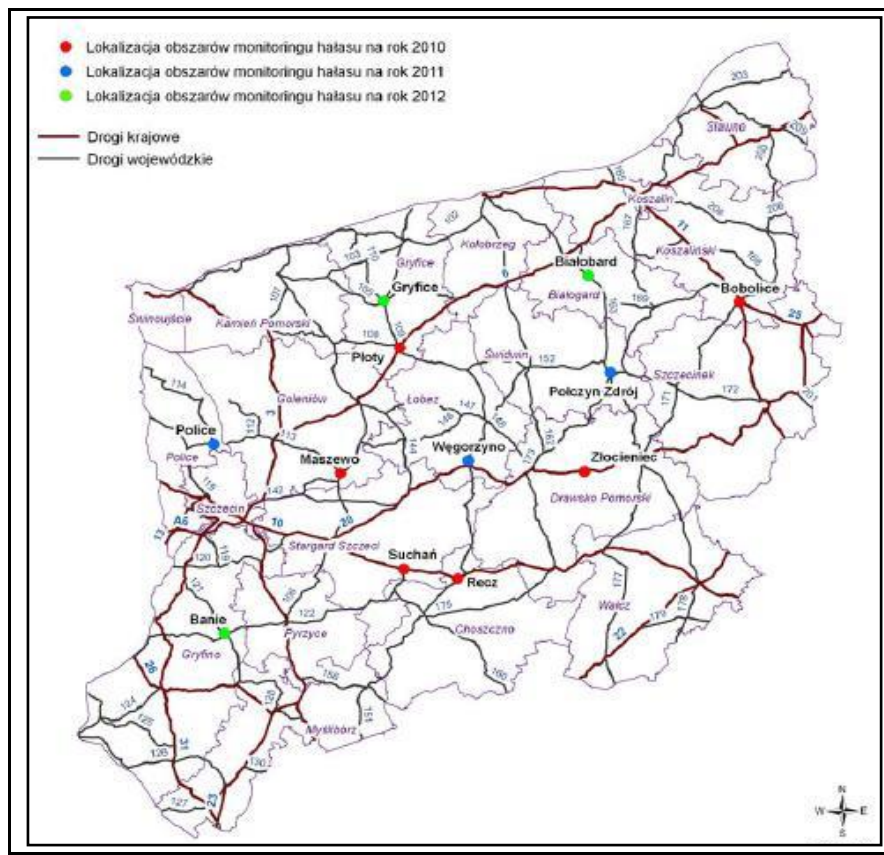
Czynniki decydujące o uciążliwości hałasu komunikacyjnego:

- natężenie ruchu,
- udział transportu ciężkiego,
- odległość zabudowy mieszkalnej od ciągu komunikacyjnego,
- prędkość ruchu pojazdów,
- stan techniczny pojazdów,
- stan nawierzchni, nachylenie oraz płynność ruchu.

W celu ograniczenia uciążliwości spowodowanej hałasem prawo Unii Europejskiej oraz prawo polskie nakazuje wykonanie map akustycznych oraz opracowanie na ich podstawie programów ochrony środowiska przed hałasem. Taki obowiązek spoczywa dla aglomeracji powyżej 100 tyś. mieszkańców oraz na zarządzających drogami o natężeniu 3 mln przejazdów na rok oraz liniami kolejowymi, po których przejeżdża 30 tyś. pociągów rocznie.

Dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, tworzy się programy ochrony środowiska przed hałasem, których celem jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego. Jeżeli taki teren wystąpi w granicach administracyjnych miasta Białogard - program opracowuje i uchwała rada powiatu.

Ryc. Nr 8. Województwo zachodniopomorskie – lokalizacja obszarów pomiarowych hałasu lata 2010-2012.

Źródło: Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010-2012. WIOŚ Szczecin.

3.6. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 r., poz. 1232, z późn. zm.) w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej wskazuje zakłady o zwiększonym ryzyku i zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Według ww. ustawy, poważną awarią jest zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Do ochrony przed poważnymi awariami zobligowani są prowadzący zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia awarii oraz dokonujący przewozu substancji niebezpiecznych i organy administracji. Zasady zaliczania zakładów do zakładów o

zwiększonym ryzyku albo zakładów o dużym ryzyku określił Minister Gospodarki w drodze Rozporządzenia z dnia 31 stycznia 2006 r. (Dz. U. Nr 30, poz. 208) zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Wystąpienie poważnej awarii przemysłowej związane jest z bezpośrednim zagrożeniem środowiska naturalnego.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego Wojewódzka Komenda Straży Pożarnej w Szczecinie prowadzi rejestr zagrożeń związanych z poważnymi awariami przemysłowymi. Z rejestru tego wynika, że na terenie miasta Białogard nie występują zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

3.7. GLEBY I ZASOBY NATURALNE

Pod względem genetycznym w Białogardzie występuje kilka typów gleb. Najliczniej reprezentowane są gleby bielcowe słabo gliniaste występujące na większości obszaru miasta. W zachodniej części miasta występują gleby bielcowe gliniaste, które w dużej mierze porośnięte są drzewostanem lasów komunalnych. W dolinie Parsęty, jej wschodnim odcinku, zalegają przede wszystkim mady. Gleby bagienne – torfowe występują w północno zachodniej części miasta, na obszarze tzw. Łąk Białogardzkich, a także w południowej części miasta w dolinie bezimiennego rowu, przy drodze na Sławoborze.

Zgodnie z danymi z Centralnej Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie miasta nie rozpoznano i nie opisano złóż zasobów naturalnych.

Monitoring gleb jest częścią Państwowego Monitoring Środowiska koordynowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Na poziomie krajowym monitoring obejmuje badania jakości gleb użytkowanych rolniczo, które wykonywane są przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Zgodnie z założeniami programu monitoringu badania właściwości gleb wykonywane są w cyklach co 5 lat, natomiast jeden, pełen cykl badawczy, obejmujący pobór prób, analizę oraz ocenę i zobrazowanie wyników badań, realizowany jest w okresie trzyletnim. W latach 2005-2007 wykonany został trzeci cykl badań jakości gleby jednakże Miasto Białogard nie stanowiło punktu pomiarowego jakości gleb.

3.9. KLIMAT

Według podziału Polski na regiony klimatyczne miasto Białogard zaliczane jest do Regionu Środkowopomorskiego (R-VII), obejmującej zachodnią część Równiny Białogardzkiej (A. Woś 1999). Klimat jest tutaj bardziej ostry w porównaniu z regionem zachodniopomorskim. Mniej jest dni ciepłych, a więcej przymrozkowych i mroźnych. Częstsze są także dni z opadem atmosferycznym.

Panuje tu klimat przejściowy, pomiędzy klimatem morskim a klimatem o cechach bardziej kontynentalnych. Zróżnicowanie fizjograficzne terenu oraz sąsiedztwo morza powoduje stosunkowo duże zróżnicowanie klimatyczne.

Na omawianym obszarze nie notuje się występowania skrajnych, w porównaniu z innymi regionami, wartości średnich liczb dni z wyróżnionymi typami pogody. Przeciętna roczna temperatura na terenie miasta i okolic wynosi ok. 7,0-7,3 °C przy przeciętnej temp. miesiąca najcieplejszego (lipiec) od 16,3 do 16,9 °C, a najchłodniejszego (styczeń) ok. – 1,5 °C. Przeciętna temperatura okresu maj – lipiec mieści się w przedziale 13,7-14,7 °C. Roczna suma opadów osiąga wartość w granicach 550-600 mm. Najmniej opadów notuje się w lutym i marcu, a najwięcej w lipcu.

Tab. Nr 18. Zestawienie ważniejszych danych klimatycznych dla Równiny Białogardzkiej (Region Środkowopomorski) na tle regionów przyległych (A. Woś 1999 r.)

Parametr	Wielkość		
	Region Zachodnio-pomorski	Region Środkowopomorski (miasto Białogard)	Region Wschodniopomorski
Temperatura roczna	7-7,7	7-7,3	7,3-7,9
Temperatura okresu V-VII	14-14,5	13,7-14,7	14,7-15,7
Amplituda dobowych temperatur (dla okresu V-VII)	9-13	9-11	10-11
Liczba dni gorących w roku	13-18	18-22	22-30
Daty początku zimy	31 XII-6 I	13 XII-2 I	17-30 XII
Długość okresu zimowego (dni) (t śr.<10°)	55-70	65-90	60-85
Długość okresu (dni):			
gospodarczego	245-255	235-250	250-258
wegetacyjnego	208-215	208-215	215-218
dojrzewania	65-75	60-80	80-95

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

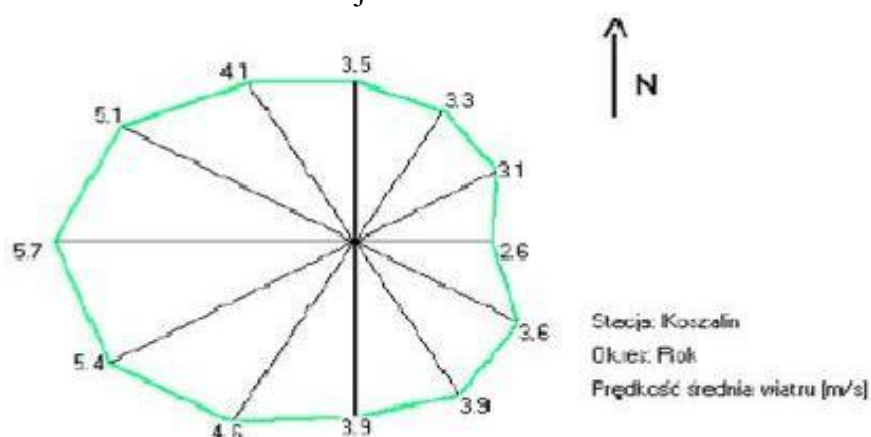
Daty początku okresu (dni):			
gospodarczego	20-25 III	20-26 III	20-23 III
wegetacyjnego	8-10 IV	7-10 IV	3-7 IV
dojrzwania	16-25 VI	10-20 VI	5-10 VI
Suma opadów atmosferycznych (mm)	500-575	550-600	480-600
Suma opadów atmosferycznych w okresie V-VII	180-215	175-210	160-200
Liczba dni z pokrywą śniegową	40-55	45-65	40-50

Okres wegetacyjny trwa 208-215 dni, okres zimy zaczyna się przed 13 XII i trwa 65-90 dni. Zaleganie pokrywy śnieżnej 45-65 dni, choć zdarzają się zimy zupełnie bezśnieżne, a okresy bezśnieżne są pospolite niemal corocznie i trwają średnio 40-60 dni.

Na terenie miasta przeważają wiatry wiejące z kierunku zachodniego, przy znacznym udziale wiatrów wiejących z północnego zachodu, południa, wschodu i północy (dane wg stacji Meteorologicznej w Koszalinie).

W miesiącach zimowych wieją wiatry zachodnie i południowo-zachodnie, które przynoszą odwilż oraz zmieniają pogodę. Na wiosnę wieją wiatry północne i północno-wschodnie, przynoszące pogodę dość suchą i silnie skonstrastowana termicznie, zaś w lecie przewagę mają chłodne wiatry zachodnie i północno-zachodnie. Przynoszą one wilgotne i deszczowe masy powietrza polarno-morskiego. Silniejsze wiatry wieją głównie zimą i jesienią.

Ryc. Nr 7. Róża wiatrów dla stacji Koszalin.

Miasto Białogard leży w dolinie rzeki Parsęty, dlatego teren ten odznacza się odmiennymi warunkami klimatycznymi w stosunku to obszarów przyległych. Inne warunki panują także w rynnach glacialnych, kotlinach oraz zagłębieniach

wytopiskowych. Notuje się tu zwykle niższe prędkości wiatru oraz większy udział cisz. Często tworzą się w ich obrębie zastoiska chłodnego powietrza, inwersje termiczne oraz przygruntowe przymrozki, a także mgły utrzymujące się zwłaszcza w godzinach nocnych. W dolinie rzeki obserwuje się także duże amplitudy temperatury dobowej. W nocy minimalne temperatury powietrza są tu niższe w porównaniu z obszarami wierzchowin wysoczyznowych, natomiast w ciągu dnia temperatury maksymalne osiągają zazwyczaj wartości najwyższe.

Charakterystykę klimatu miasta należy odnieść do średniorocznych, miesięcznych danych klimatycznych dlatego omawianego regionu ponieważ trudno mówić o klimacie miasta. Należy pamiętać także, że wszelkie uśrednione wielkości parametrów klimatycznych, będą odbiegały od średnich wartości elementów klimatu występujących w Białogardzie. Wynika to z faktu, że w każdym mieście takie parametry jak temperatura i wilgotność powietrza, opady i wiatry są inne niż wokół niego.

3.8. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Edukacja ekologiczna jako element [edukacji środowiskowej](#) jest koncepcją kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem myśleć globalnie – działać lokalnie.

Szczególną rolę w rozwijaniu edukacji ekologicznej wśród mieszkańców Miasta Białogard spełnia Urząd Miasta poprzez:

- organizowanie akcji sprzątnięcia miasta: wiosną z okazji Dnia Ziemi oraz jesienią z okazji Sprzątnięcia Świata,
- organizowanie konkursów ekologicznych dla młodzieży szkolnej i przedszkolnej, w tym co roku konkursu zbioru makulatury,
- opracowywanie materiałów edukacyjnych, które rozprowadzane są wśród mieszkańców miasta,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych pokazujących m.in. możliwości pozyskania środków na inwestycje związane z usuwaniem odpadów zawierających azbest, modernizację i budowę nowoczesnych systemów grzewczych,
- udostępnianie informacji o środowisku.

Najlepszym i najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, działaniach na rzecz jego ochrony, a także o możliwościach prawnych uczestniczenia mieszkańców w podejmowaniu decyzji mających wpływ na stan środowiska. Ponadto na stronie

internetowej Miasta Białogard udostępniane są podstawowe programy wyznaczające cele w zakresie ochrony środowiska.

4. OCENA REALIZACJI CELÓW I ZADAŃ DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232, z późn. zm.) Burmistrz Białogardu co 2 lata – od 2007 r. przedkładał Radzie Miejskiej Białogardu raporty z wykonania programu: „Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard w latach 2007-2008 (załącznik do uchwały NR XLI/286/09 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 22 kwietnia 2009 r.), „Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla Miasta Białogard w latach 2009 – 2010” załącznik do uchwały NR VI/58/2011 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 25 maja 2011 r., „Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla Miasta Białogard w latach 2011 – 2012” (załącznik do uchwały XXXVIII/282/2013 Rady Miejskiej Białogard z dnia 29 maja 2013 r.) oraz sprawozdania z realizacji Planu gospodarki odpadami dla Miasta Białogard w latach 2007 – 2010, będące częścią składową programu: sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Białogard w latach 2007 – 2008 (załącznik do uchwały NR XLI/287/09 Rady Miejskiej Białogard z dnia 22 kwietnia 2009 r.), sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Białogard w latach 2009 i 2010 (załącznik do uchwały NR VI/57/2011 Rady Miejskiej Białogard z dnia 25 maja 2011 r.).

Wykonanie zadań pozostających w gestii gminnego organu administracji samorządowej i ujętych w Programie Ochrony Środowiska można uznać za odpowiedzialne i regularne, o czym świadczą informacje wykazane w raportach i sprawozdaniach.

W okresie od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2012 r. na terenie Miasta Białogard zrealizowano poniższe zadania, wynikające z założeń Programu Ochrony Środowiska:

4.1. W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ:

4.1.1. Poprawa jakości i dostępności do wody pitnej

Tab. Nr 19. Zestawienie ilościowe wykonanych przedsięwzięć na terenie miasta Białogard w latach 2007-2012.

Przedsięwzięcia /okres realizacji	2007-2008	2009-2010	2011-2012
Budowa sieci wodociągowej	3 750 m	3 788,81 m	1 933,94 m
Budowa przyłączy	160 m	-	-
Modernizacja sieci wodociągowej	389 m	10 131,09 m	594,50 m
Modernizacja przyłączy	2 855 m		

Ponadto w okresie sprawozdawczym 2011-2012 w ramach modernizacji stacji uzdatniania wody w Dębczynie zrealizowano przedsięwzięcie polegające na budowie stacji głębinowej 4C.

4.1.2. Poprawa dostępności systemów kanalizacyjnych:

W celu poprawy dostępności do systemów kanalizacyjnych i ochrony wód w granicach administracyjnych miasta Białogard zrealizowano w latach 2007 – 2012 następujące prace:

Tab. Nr. 20. Wykonane działania mające na celu poprawę systemów kanalizacyjnych.

Przedsięwzięcia /okres realizacji	2007-2008	2009-2010	2011-2012
Budowa sieci kanalizacji tłocznej o długości	140 m	3 475,05 m	237,0 m
Budowę sieci kanalizacji grawitacyjnej	2 224 m	5 543,14 m	1 808,83 m
Modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej o długości	133 m	651,44 m	-
Modernizacja przyłączy kanalizacyjnych	25 m	-	-

Ponadto Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z o.o. w Białogardzie w okresie sprawozdawczym obejmującym lata 2007-2012 zrealizowała prace związane z budową 2 przepompowni ścieków oraz prace związane z modernizacją oczyszczalni ścieków w Białogardzie.

4.1.3. W zakresie ochrony przeciwpowodziowej.

W okresie sprawozdawczym obejmującym lata 2007-2012 Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie w ramach swych zadań statutowych opracował a następnie od roku 2013 realizował zadanie pn. „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe doliny rzeki Parsęty poniżej miejscowości Osówko w tym miast Kołobrzegu, Karlina i Białogardu”. W ramach tego zadania w granicach administracyjnych miasta Białogard rozpoczęła się odbudowa wałów przeciwpowodziowych chroniących tereny miejskie oraz modernizacja stopnia wodnego na rzece Parsęcie. Przedmiotowe zadanie zostało zakończone we wrześniu 2013 r.

W celu ochrony przeciwpowodziowej zrealizowano i finansowano z budżetu Miasta w latach 2007 -2012 prace polegające na:

- budowie nasypu ziemnego na długości 300 m i wysokości 0,8 m na prawym brzegu kanału Ulgi (w rejonie ulicy Batalionów Chłopskich),
- naprawie wała w rejonie ulicy Kisielice Duże i Cichej,
- podwyższeniu nasypów przeciwpowodziowych położonych przy rzece Leśnicy, przy ulicy Batalionów Chłopskich na odcinku 182 m,
- naprawie przerwanego na odcinku ok. 20 m nasypu na rzece Parsęcie w rejonie ulicy Kisielice Duże.

4.2. W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI:

Plan Gospodarki Odpadami został przyjęty przez Radę Miejską Białogardu w dniu 24 maja 2005 r. uchwałą Nr XXX/282/05 w sprawie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Białogard, zmienioną 27 lutego 2008 r. uchwałą Nr XXII/157/08. Sprawozdania z realizacji PGO obejmują lata 2007-2010 r.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Tab. Nr 21. Ilość i rodzaje odpadów komunalnych i opakowaniowych zebranych z terenu Miasta Białogard w latach 2007-2012 (na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach z realizacji PGO dla Miasta Białogard.)

	RODZAJ ODPADU	2007 rok [Mg]	2008 rok [Mg]	2009 rok [Mg]	2010 rok [Mg]	2011 rok [Mg]	2012 rok [Mg]
1.	Zmieszane odpady komunalne o kodzie 20 03 01	6002,0	5925,5	5810,0	6540,0	5 681,00	5 468,00
2.	Surowce wtórne w postaci odpadów opakowaniowych z tektury i papieru o kodzie 15 01 01	425,5	681,1	535,879	266,774	161,02	179,72
3.	Surowce wtórne w postaci odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych o kodzie 15 01 02			96,653	47,814	66,0	82,89
4.	Surowce wtórne w postaci odpadów opakowaniowych ze szkła o kodzie 15 01 07			126,500	71,0	183,10	260,28
5.	Odpady ulegające biodegradacji (liście, skoszona trawa) o kodzie 20 02 01	100	120	310,00	72,340	97,60	36,94
6.	Surowce wtórne w postaci odzieży o kodzie 20 01 10	-	-	25,500	35,720	51,10	33,67
7.	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych o kodach 20 01 23*, 20 01 35*,	-	-	0,500	5,350	3,5	2,32

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

	20 01 36						
8.	Odpady wielkogabarytowe pochodzące z gospodarstw domowych o kodzie 20 03 07	7	10	17,0	28,00	22,0	20,6
9.	Baterie					0,65	0,80
10.	Azbest	0,3	0,686	287,0	0,830	3,66	68,53
11.	Leki	-	-	-	-	0,0	0,018
12.	Zużyte opony o kodzie 16 01 03	-	-	-	-	0,0	6,0
13.	Metale	-	-	-	-	0,0	0,0
	RAZEM	6537,8	6741,3	6924,920	7067,828	6 269,63	6 159,23

Jak przedstawiono w „Sprawozdaniu z realizacji planu gospodarki odpadami dla Miasta Białogard w latach 2009- 2010” stanowiącym załącznik do uchwały Nr VI/57/2011 Rady Miejskiej Białogard z dnia 25 maja 2011 r. w okresie sprawozdawczym nastąpiła zmiana docelowego miejsca składowania odpadów komunalnych odbieranych przez podmioty gospodarcze posiadające zezwolenie Burmistrza na świadczenie usług w tym zakresie od właścicieli nieruchomości położonych na terenie miasta Białogard.

Zadania określone w Planie Gospodarki Odpadami dla Miasta Białogard w zakresie rozbudowy i modernizacji składowiska odpadów nie zostały zrealizowane ze względu na konieczność zamknięcia składowiska w Krzywopłotach. Składowisko to posiadało pozwolenie zintegrowane do 31 grudnia 2009 r. z możliwością jego przedłużenia do składowania odpadów opakowaniowych do roku 2011.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022

Do 2009 r. odpady komunalne odbierane z terenu miasta były wywożone na składowisko odpadów komunalnych w Krzywopłotach do Zakładu Składowania i Unieszkodliwiania Odpadów Spółki z o.o. w Krzywopłotach.,

W dniu 17 grudnia 2009 r. Miasto Białogard zawarło porozumienie z Międzygminnym Przedsiębiorstwem Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. z siedziba w Wardyniu Górnym na odbiór i zagospodarowanie całego strumienia odpadów komunalnych, wytwarzanych przez mieszkańców miasta Białogard.

Od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. odpady komunalne były odbierane od właścicieli nieruchomości z terenu miasta Białogard oraz transportowane na składowisko odpadów w Wardyniu Górnym.

W 2010 roku składowisko odpadów w Krzywopłotach przyjmowało wyłącznie odpady opakowaniowe takie jak: makulatura (15 01 01), tworzywa sztuczne (15 01 02), szkło (15 01 07), które podlegały sortowaniu na składowisku i były przekazywane odpłatnie do organizacji odzysku.

W dniu 24 lutego 2010 r. Rada Miejska Białogardu podjęła uchwałę w sprawie zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego w sprawie realizacji przedsięwzięcia pod nazwą „System gospodarki odpadami i budowa zakładu termicznego przekształcania odpadów dla miast i gmin Pomorza Środkowego”, a w dniu 24 czerwca 2010 r. Miasto Białogard jako jedna z 29 gmin, zawarło porozumienie międzygminne z Miastem Koszalin na realizację tego przedsięwzięcia.

W czerwcu 2011 r. Wspólnicy Spółki (Miasto Białogard, Gmina Karlino i Gmina Białogard) podjęli uchwałę o ogłoszeniu likwidacji Spółki Zakładu Składowania i Unieszkodliwiania Odpadów w Krzywopłotach Sp. z o.o.

W dniu 22 kwietnia 2013 roku Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego wydał decyzję zezwalającą na zamknięcie składowiska w Krzywopłotach, określając w niej harmonogram czynności związanych z rekultywacją składowiska. Zgodnie z tym harmonogramem rekultywacja ma rozpocząć się w III-IV kwartale 2013 roku a zakończyć w IV kwartale 2014 roku.

Od 2012 roku odpady komunalne były odbierane od właścicieli nieruchomości z terenu miasta Białogard oraz transportowane na składowisko odpadów w Sianowie.

W latach 2007 r. - 2012 r. z terenu miasta Białogard odpady komunalne zmieszane i selektywnie zebrane odbierał od właścicieli nieruchomości Zakład Wywozu Nieczystości „ŁAD-SAN” s.c. Krystyna Szwed & Tadeusz Szwed & Andrzej Sar.

Od 1 lipca 2013 roku obowiązuje nowy system gospodarki odpadami komunalnymi.

Program usuwania azbestu

W 2007 r. została przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest polegająca na zlokalizowaniu występowania wyrobów zawierających azbest na nieruchomościach zabudowanych jednorodziennymi budynkami mieszkalnymi, zabudowaniami gospodarczymi, garażami, będących własnością osób fizycznych oraz na nieruchomościach będących własnością Miasta oraz oszacowaniu ich ilości.

W dniu 15 października 2008 r. Rada Miejska Białogardu podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Białogard na lata 2008 – 2015” (uchwała Nr XXXI/228/08), która umożliwiła osobom fizycznym dofinansowanie w 50 % kosztów usunięcia takich wyrobów, natomiast „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Białogard na lata 2011-2020”, który został przyjęty uchwałą Nr IX/76/2011 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 29 czerwca 2011 r. umożliwił osobom fizycznym dofinansowanie w 100 % kosztów usunięcia takich wyrobów z pozyskanych przez Miasto środków finansowych zewnętrznych.

Łączna ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Białogard wg stanu na dzień 24 lipca 2008 r. wyniosła 12 278,99 m² to jest około 221, 022 Mg (przyjmując przelicznik: 1 m² wyrobów z azbestu waży ok.18 kg).

W latach 2008-2009 zostały unieszkodliwione na składowiskach odpadów niebezpiecznych wyroby zawierających azbest, zdemontowane z obiektów budowlanych z terenu miasta, o powierzchni 710 m². W roku 2009 r. 6 osób fizycznych posiadających wyroby zawierające azbest otrzymało dofinansowanie w wysokości 50 % kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest.

Od 2012 r. wyroby zawierające azbest były usuwane bezpłatnie przez Miasto w ramach pozyskanych środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Zadanie było dofinansowane w wysokości 100% całkowitych kosztów zadania obejmujących: demontaż, transport i utylizację wyrobów zawierających azbest.

W latach 2008 -2013 wyroby zawierające azbest zostały usunięte z 53 nieruchomości położonych na terenie miasta Białogard.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Tab. Nr 22. Zestawienie ilościowe usuniętych wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Białogard w latach 2008-2013.

	2008-2011	2012	2013
m²/	1 812,77 m ² /	3 939 m ² /	3 213,38 m ² /
Mg = ton	32,63 Mg	70,90 Mg	57,84 Mg
Razem	8 965,15 m² / 161,37 Mg		

Zgodnie z aktualnymi danymi, po aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, całkowita masa wyrobów azbestowych na terenie Miasta Białogard wynosi 212, 75 Mg co stanowi ok. 11 819,41 m² wyrobów zawierających azbest.

Wyroby te zgodnie z „ Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” powinny zostać usunięte do 2032 roku.

4. 3. KLIMAT AKUSTYCZNY:

4.3.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej:

Tab. Nr 23. Zestawienie ilościowe wykonanych przedsięwzięć.

	Lata 2007-2008	Lata 2009-2010	Lata 2011-2012
Ułożenie nowej nawierzchni bitumicznej	949 mb	24731,06 m ²	5 833 m ²
Ułożenie płyt drogowych	212 mb	619,30 mb	111 mb + parking
Ułożenie nawierzchni ulic z kostki pol-bruk	2148 mb	6205,00 m ²	-
Ułożenie chodnika z kostki pol-bruk	3360 mb	21521,05 m ²	-
Ułożenie kamienia pomiędzy płytami drogowymi	1541,5 mb	-	-
Ułożenie kostki żuźlowej	311,5 mb		

między płytami drogowymi		-	-
--------------------------	--	---	---

4.3.2. Działania infrastrukturalne na rzecz poprawy stanu środowiska w obiektach użyteczności publicznej w Białogardzie:

- przebudowa i rozbudowa istniejącej instalacji c.o. w kotłowni w budynku hotelowym na terenie boiska LA przy ul. Moniuszki – budowa instalacji grzewczej i montaż pompy ciepła NIBE F 1330-60 z zespołem sond gruntowych typu HDPE 100 Dn 40,
- przebudowa i rozbudowa istniejącej instalacji c.o. w kotłowni w budynku hotelowo – administracyjnym na terenie basenów sportowych ul. Moniuszki – budowa instalacji grzewczej i montaż pompy ciepła NIBE F 1330-60 z zespołem sond gruntowych typu HDPE 100,
- przebudowa i rozbudowa istniejącej instalacji c.o. w kotłowni w budynku Szkoły Podstawowej Nr 5 – montaż zestawu dwóch pomp ciepła typu NIBE F 1330-60 z zespołem sond gruntowych typu HDPE 100 Dn 40,
- modernizacja kotłowni w Przedszkolu Nr 3.

4.4. W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ:

- 1) W latach 2007 i 2008 zostały zorganizowane przez Miasto akcje sadzenia kwiatów niezapominajki w Dniu Niezapominajki - 15 maja przez dzieci w wieku przedszkolnym. Dzieci otrzymały sadzonki niezapominajek i drobne upominki (książeczki, notesiki) w części sponsorowane przez Nadleśnictwo Białogard. W roku 2009 Wydział Zagospodarowania Przestrzennego i Ochrony Środowiska zorganizował dla dzieci z przedszkoli i szkół miejskich konkurs wiedzy ekologicznej. Wyróżnione dzieci otrzymały nagrody - książki zakupione z budżetu miasta.

W okresie sprawozdawczym co roku Burmistrz Białogardu przeprowadzał wśród dzieci i młodzieży białogardzkich przedszkoli i szkół konkurs zbioru makulatury a w latach 2011 i 2012 dodatkowo butelek PET oraz baterii. Konkursy były organizowane przy współpracy Zakładu Nieczystości „ŁAD-SAN” s.c. Krystyna Szwed & Tadeusz Szwed & Andrzej Sar., który odbierał zabrane w ramach konkursów odpady oraz był fundatorem nagród rzeczowych w konkursie zbioru butelek PET.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

Tab. Nr 24. Wyniki zbioru odpadów makulatury, PET i baterii w konkursach.

Odpady	2007 w Mg = tona	2008 w Mg	2009 w Mg	2010 w Mg	2011 w Mg	2012 w Mg
makulatura	177	240	193	138	71	74
butelki PET	-	-	-	-	2	8,5
baterie	-	-	-	-	0,66	

- 2) W 2012 roku miasto Białogard otrzymało dofinansowanie z WFOŚiGW w Szczecinie na zadanie pn. "Utworzenie punktu informacyjnego na potrzeby prowadzenia zajęć z edukacji ekologicznej zlokalizowanego na terenie polany leśnej położonej w lesie komunalnym przy ul. Słonecznej w Białogardzie" Punkt informacji edukacji ekologicznej został zlokalizowany w granicach obszaru objętego programem Natura 2000 – Specjalnego Obszaru Siedlisk pod nazwą „Dorzecze Parsęty” o kodzie PLH 320007. W ramach ww. zadania polana leśna została wyposażona w urządzenia małej architektury wykonane z elementów drewnianych: 4 zadaszone ławostoły, 4 tablice edukacyjne: jedna z mapą obszarów Natura 2000 w granicach Miasta i Gminy Białogard, druga z opisem lasu komunalnego przy ul. Słonecznej, dwie pozostałe tablice informujące o florze i faunie występującej w lesie oraz 2 kosze na odpady.
- 3) W okresie sprawozdawczym co roku, wiosną z okazji Dnia Ziemi oraz jesienią z okazji Sprzątania Świata odbywały się akcje sprzątania miasta przez młodzież szkolną i dzieci z przedszkoli miejskich, dla których worki i rękawice do sprzątania dostarczyło Miasto a odpady odbierał i przewoził na składowisko odpadów Zakład Wywozu Nieczystości ŁAD-SAN. W akcjach brało udział corocznie około 3 000 dzieci.

Tab. Nr 25. Wyniki zbioru odpadów komunalnych z akcji sprzątania miasta

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Odpady komunalne zmieszane	b.d.	5,0	5,0	8,20	7,40	17,09

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA
2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022**

---

w Mg = tona						
----------------	--	--	--	--	--	--

5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD

Przeprowadzona we wcześniejszych rozdziałach analiza stanu środowiska oraz uwarunkowań społeczno-gospodarczych na terenie Miasta Białogard pozwoliła na zidentyfikowanie zagrożeń i podjęcie działań zmierzających do utrzymania środowiska we właściwym stanie, a także do poprawy niezadowolającego bądź naprawy niekorzystnego stanu środowiska. Działania te polegają między innymi na uwzględnieniu głównych zasad polityki ekologicznej w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska, w wyniku czego powinna nastąpić ogólna poprawa jakości środowiska na terenie miasta.

Założenia rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta Białogard w świetle ochrony środowiska zostały wyznaczone w oparciu o poniższe dokumenty planistyczno-programowe:

1. „Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016”,
2. „Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”,
3. „Program Ochrony Środowiska Powiatu Białogardzkiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019”,
4. „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Białogard na lata 2011-2020”
5. „Program Rewitalizacji Miasta Białogard na lata 2011-2020”,
6. „Strategia Rozwoju Miasta Białogard (do roku 2015)”,
7. „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Białogard”,
8. „Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych”- w zakresie aglomeracji miasta Białogard
9. „Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Białogard”,

10. „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023”.

5.1. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE

5.1.1. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016

Przy opracowywaniu „Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016” uwzględniono nie tylko strategiczne i programowe dokumenty rządu Rzeczypospolitej Polskiej, ale także Wspólnoty Europejskiej. Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju. Głównymi celami polityki ekologicznej na lata 2009-2012 były:

- poprawa jakości środowiska,
- realizacja zasady zrównoważonego rozwoju,
- powstrzymywanie niekorzystnych zmian klimatu,
- ochrona zasobów naturalnych, w tym różnorodności biologicznej.

Do najważniejszych działań priorytetowych wyznaczonych do realizacji w okresie programowym aktualnej polityki ekologicznej państwa należą:

- uporządkowanie gospodarki odpadami, wprowadzenie w życie tzw. zielonych zamówień,
- wzmocnienie kadry inspekcji ochrony środowiska, która usprawni ochronę środowiska i pozwoli na kontrolę przestrzegania prawa,
- wspieranie platform technologicznych i innowacyjności w ochronie środowiska,
- przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego jako podstawy lokalizacji inwestycji,
- opracowanie krajowej strategii ochrony gleb,
- ochrona atmosfery (w tym realizacja założeń dyrektywy unijnej CAFE, dotyczącej ograniczenia emisji pyłów),
- ochrona wód (w tym redukcja o 75% ładunku azotu i fosforu w oczyszczanych ściekach komunalnych),
- modernizacja systemu energetycznego,

- ochrona przed hałasem (w tym sporządzanie map akustycznych dla wszystkich miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców i opracowania programów ochrony środowiska przed hałasem),
- działania związane z nadzorem nad chemikaliami dopuszczonymi na rynek.

5.1.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019

„Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” uszczegóławia cele strategiczne wyznaczone w polityce ekologicznej państwa w aspekcie realizacji odpowiednich działań na szczeblu wojewódzkim. Cele długoterminowe określone w niniejszym dokumencie to:

1. kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł,
2. osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych,
3. osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej,
4. stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
5. ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych,
6. zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki,
7. poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów,
8. ochrona przed polami elektromagnetycznymi,
9. minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia,
10. zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,
11. ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,

12. wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa oraz wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska.

5.1.3. Program Ochrony Środowiska Powiatu Białogardzkiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019

Nadrzędny cel Programu ochrony środowiska dla Powiatu Białogardzkiego sformułowano następująco:

„Osiągnięcie trwałego rozwoju Powiatu Białogardzkiego i zwiększenie atrakcyjności Powiatu poprzez poprawę środowiska przyrodniczego”.

Naczelną zasadą przyjętą w programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska.

W związku z kompleksowym podejściem do ochrony środowiska oraz z uwagi na przeobrażenia na terenie Powiatu wyznaczono cele długo i krótkoterminowe, a także zadania z zakresu kilku sektorów ochrony środowiska umożliwiające dostosowanie Powiatu wymogów wynikających z polityki ekologicznej państwa. Spośród nich dokonano wyboru najistotniejszych zagadnień, których rozwiązanie przyczyni się w najbliższej przyszłości do poprawy stanu środowiska na terenie Powiatu.

Wyboru priorytetów ekologicznych dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie Powiatu Białogardzkiego, uwarunkowania zewnętrzne (obowiązujące akty prawne i dokumenty na wyższym szczeblu) i wewnętrzne, a także inne wymagania w zakresie jakości środowiska.

Priorytety ekologiczne dla Powiatu Białogardzkiego z zakresu ochrony środowiska:

- osiągnięcie wysokiej jakości wód i ochrona zasobów wodnych;
- poprawa gospodarki odpadami, zwłaszcza ilości odpadów poddawanych procesom odzysku oraz selektywnej zbiórki odpadów;
- osiągnięcie wymaganych standardów dla jakości powietrza atmosferycznego;
- rekultywacja terenów zdegradowanych;
- okresowe badania jakości gleby i ziemi;

- kontrola obszarów i warunków eksploatacji kopalni. Wprowadzenie i egzekwowanie systemu kar za nielegalną eksploatację kopalni;
- prowadzenie obserwacji terenów zdegradowanych ruchami masowymi ziemi oraz terenów na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru tych terenów;
- edukacja ekologiczna społeczeństwa

Są to elementy, co do których w pierwszym rzędzie winny być podjęte działania zmierzające do poprawy aktualnego stanu.

5.1.4. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Traktat Akcesyjny przewiduje, iż przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych będą w Polsce w pełni obowiązywały od 31 grudnia 2015 r.

Podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG jest Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych. Celem Programu poprzez realizację ujętych w nim inwestycji jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Program koordynuje działania gmin i przedsiębiorstw wodociągowo - kanalizacyjnych w realizacji infrastruktury sanitarnej na ich terenach.

„Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych” określa przedsięwzięcia w zakresie budowy, rozbudowy i/lub modernizacji zbiorczych sieci kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków komunalnych, a także terminy ich realizacji niezbędne dla realizacji zapisów Traktatu Akcesyjnego, odwołującego się do dyrektywy 91/271/EWG w szczególności:

- konieczność osiągnięcia standardów jakości ścieków odprowadzanych do środowiska wodnego z oczyszczalni ścieków zgodnie z wymaganiami załącznika 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 listopada 2002r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego;

- „zapewnienie 75% redukcji całego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych pochodzących z całego terytorium państwa w celu ochrony wód powierzchniowych, w tym wód morskich przed eutrofizacją” art. 45 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. - Prawo wodne);
- wyposażenie aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej zapewniające obsługę mieszkańców w dostosowaniu do występujących potrzeb i uwarunkowań ekonomicznych, a w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacyjnych nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałyby nadmierne koszty, stosowanie systemów indywidualnych (art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. - Prawo wodne transponujący odpowiednie przepisy dyrektywy 91/271/EWG;
- odpowiednie - zgodnie z ustawą o odpadach i rozporządzeniami wykonawczymi do tej ustawy - zagospodarowanie w środowisku osadów powstających w oczyszczalniach ścieków.

Realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych stanowi jeden z elementów Polityki Ekologicznej Państwa, jakim jest poprawa jakości wód.

5.2. WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE

5.2.1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Białogard.

Celem przyjętego dokumentu planistycznego odnoszącego się kompleksowo do obszaru miasta, tj. „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Białogard”, jest określenie i stworzenie podstaw do realizacji głównych zadań z zakresu ochrony środowiska i poprawy warunków życia mieszkańców, w tym podniesienie poziomu społecznego i gospodarczego.

U podstaw wyznaczonych zasad i kierunków rozwoju miasta stoją następujące czynniki:

- ochrona unikatowych wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- zapobieganie i ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, wód, gleby oraz uciążliwości spowodowanych przez hałas,
- kształtowanie struktury miejskiej zharmonizowanej ze środowiskiem przyrodniczym i kulturowym,

- tworzenie warunków przestrzennych rozwoju funkcji gospodarczych w sferze produkcji i usług,
- poprawa standardów zamieszkania i zapewnienie standardu dostępu do usług w zakresie zdrowia, opieki socjalnej, edukacji, kultury, sportu i rekreacji,
- zapewnienie podstawowego standardu technicznego miasta (komunikacja, inżynieria miejska).

5.2.2. Strategia rozwoju Miasta Białogard (do roku 2015).

Nadrzędnym celem strategicznym wyznaczonym w „Strategii Rozwoju Miasta Białogard” jest poprawa życia mieszkańców Białogardu, stworzenie lepszych warunków dla ewentualnych inwestorów, naprawa dróg, rozbudowę sieci kanalizacyjnej, rozwiązanie problemu gospodarki wodnej, uzbrojenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe i przemysłowe, oświetlenie ulic, rozwój przedsiębiorczości, a w szczególności przemysłu i usług, rozwój turystyki a także poprawa atrakcyjności i estetyki miasta Białogard.

Cele strategiczne Białogardu do roku 2015:

➤ **Rozwój infrastruktury technicznej**

W Białogardzie istnieją znaczne potrzeby w zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej. W celu poprawy poziomu życia mieszkańców oraz stworzenie lepszych warunków dla ewentualnych przyszłych inwestorów, planuje się naprawę dróg, rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, uzbrojenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe i przemysłowe, oświetlenie ulic. W większości cele te zostały zrealizowane poprzez inwestycje przeprowadzone w mieście.

➤ **Rozwój przemysłu i usług**

Zgodnie z zapisami w omawianym dokumencie wskazana została kwestia rozwoju przedsiębiorczości, a w szczególności przemysłu i usług podkreślając potrzebę tworzenia różnorodnych instrumentów stymulujących rozwój przedsiębiorczości, zarówno o charakterze organizacyjnym, jak i finansowym.

W 1995 roku z inicjatywy czterech gmin: Miasta Białogard, Gminy Białogard Gminy Tychowo oraz Miasta i Gminy Karlino powstało Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych . W 2001 roku do Stowarzyszenia przystąpił Powiat

Białogardzki. Obecnie do Stowarzyszenia należą: Miasto Białogard, Gmina Białogard, Powiat Białogardzki.

Statutową działalnością Stowarzyszenia jest zjednoczenie działań podejmowanych przez gminy, osoby fizyczne oraz inne podmioty na rzecz poprawy warunków bytowania społeczności lokalnych. W ramach działalności Stowarzyszenia przedsiębiorcy oraz osoby planujące otwarcie własnej firmy otrzymują wsparcie:

- ✓ merytoryczne; ze strony Biura Promocji Przedsiębiorczości w zakresie doradztwa i szkoleń z zarządzania, marketingu i finansów;
- ✓ finansowe; ze strony Funduszu Pożyczkowego w zakresie pomocy w uzyskaniu kredytów i pożyczek na przedsięwzięcia gospodarcze;
- ✓ techniczne; ze strony Inkubatorów Przedsiębiorczości i Technologicznego w zakresie udostępnienia taniej powierzchni i środków transportu na działalność gospodarczą.

➤ **Poprawa estetyki i atrakcyjności turystycznej Miasta.**

Białogard, chcąc rozwijać turystykę na swym obszarze, musi zadbać o poprawę jego atrakcyjności i estetykę. W tym celu, wykorzystując istniejącą bazę oraz walory środowiska naturalnego, a w szczególności rzeki Parsęty, planuje się uruchomienie szeregu zadań, np. restauracją budynków w obrębie Starego Miasta.

Osiągnięcie trzech celów kierunkowych jest warunkiem koniecznym urzeczywistnienia wizji miasta oraz jego dynamicznego wzrostu i rozwoju. W omawianym opracowaniu w ramach poszczególnych celów cząstkowych wytyczono szereg zadań wśród których znajdują się działania bezpośrednio i długofalowo związane z aspektem ochrony środowiska.

5.2.3. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta

Białogard na lata 2011-2020

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. "Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032", który został zmieniony uchwałą Rady Ministrów Nr 39/2010 z dnia 15 marca 2010 r. Główne cele programu to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022

- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele Programu będą realizowane sukcesywnie aż do roku 2032, w którym zakładane jest oczyszczenie kraju z azbestu.

Program tworzy nowe możliwości, m.in.:

- składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych,
- wdrażanie nowych technologii umożliwiających unicestwienie włókien azbestu,
- pozostawianie w ziemi – w dopuszczonych prawem przypadkach – wyrobów azbestowych wycofanych z użytkowania.

Miasto Białogard realizuje zadania określone w programie przyjętym przez Radę Ministrów wykonując zadania i cele określone w programach przyjętych przez Radę Miejską Białogardu:

- w programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Białogard na lata 2008 – 2015 , przyjętym w dniu 15 października 2008 r. oraz

- w programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Białogard na lata 2011 – 2020”, przyjętym w dniu 29 czerwca 2011 r.

Cel i zadania programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Białogard

- przygotowanie planu usunięcia z terenu miasta Białogard wyrobów zawierających azbest poprzez ich demontaż i unieszkodliwienie,
- dostosowanie działań do zgodności z przepisami prawa polskiego i przepisami dyrektyw Unii Europejskiej w zakresie postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- przedstawienie szkodliwego oddziaływania wyrobów zawierających azbest,
- podniesienie świadomości społecznej na temat zagrożeń powodowanych przez wyroby zawierające azbest.

**5.2.4. Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodnych i kanalizacyjnych
będących w posiadaniu Regionalnych Wodociągów i Kanalizacji Spółki z o.o. w
Białogardzie na lata 2011-2016.**

Zgodnie z art. 21 ust.1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2011 nr 72 poz. 747), Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z o.o. w Białogardzie opracowała „Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w jego posiadaniu Spółki na lata 2011-2016” (załącznik do uchwały Nr IX/75/2011 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 29 czerwca 2011 r.) Plan jest zgodny z kierunkami rozwoju miasta określonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych opracowywany jest przy uwzględnieniu uwarunkowań technicznych i ekonomicznych swojej działalności. Pomimo to miasto nadal może realizować zadania własne w zakresie wodociągowo - kanalizacyjnym.

5.2.5. Program Rewitalizacji Miasta Białogard

Podstawowym celem realizacji „Programu Rewitalizacji Miasta Białogard na lata 2011- 2020” jest pobudzenie rozwoju społeczno-gospodarczego śródmiejskiej części miasta oraz zahamowanie procesów zmierzających do marginalizacji tej części miasta, poprzez realizację szeregu zintegrowanych działań o charakterze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Program rewitalizacji przyczyni się do przywrócenia ładu przestrzennego na wyznaczonym terenie oraz do ożywienia gospodarczego miasta i poprawy jakości życia mieszkańców. Jest to szczególnie ważne, gdyż region Białogardu cechuje się bardzo wysokim poziomem bezrobocia o charakterze strukturalnym – ok. 40% w powiecie białogardzkim. Dodatkowo stworzone zostaną możliwości do stymulowania dość niskiej obecnie przedsiębiorczości wśród mieszkańców Białogardu. Wdrożenie programu umożliwi tworzenie nowych podmiotów gospodarczych w konsekwencji nowych miejsc pracy w rewitalizowanej części miasta. Odrestaurowanie przyczyni się do wzrostu atrakcyjności gospodarczej, zachęcając potencjalnych przedsiębiorców do inwestowania w mieście. Napływ turystów przyczyni się do powstawania podmiotów gospodarczych nastawionych na usługi około-turystyczne. Pośrednim celem realizacji programu będzie również wyeksponowanie dziedzictwa kulturowego miasta oraz stymulowanie jego rozwoju gospodarczego poprzez zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu i atrakcyjności

gospodarczo-usługowej śródmieścia Białogardu. Obszar objęty programem rewitalizacyjnym stanowi najatrakcyjniejszą część miasta. Brak środków finansowych w ostatnich latach spowodował niszczenie zabytkowych budynków. Zaniechanie realizacji projektu w najbliższym czasie spowoduje postępujące i nieodwracalne niszczenie białogardzkiego śródmieścia. Byłaby to ogromna strata dla miasta Białogard i całego regionu, gdyż stanowi ono znakomite świadectwo przeszłości i dziedzictwa kulturowego regionu. Ponadto, utrudniony będzie rozwój społeczno-gospodarczy w obrębie miasta. Niszcząca zabudowa spowodowała degradację funkcji „Śródmieścia” jako dogodnego miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej i normalnej egzystencji. Odnowiona najstarsza część Białogardu i jej bogate dziedzictwo kulturowe mogą stanowić przedmiot dużego zainteresowania turystów i inwestorów, przyczyniając się do rozwoju społeczno-gospodarczego tego terenu. W związku z tym, aby wykorzystać bogate dziedzictwo kulturowe Białogardu do rozwoju społeczno-gospodarczego i zapobiec pogłębiającym się patologiom społecznym (wzrost bezrobocia), zdecydowano się przygotować „Program Rewitalizacji Miasta Białogard na lata 2011-2020”, który będzie zawierał jeden priorytetowy Projekt Zintegrowany pod nazwą: „Rewitalizacja Śródmieścia Miasta Białogard”.

5.3. PLAN OPERACYJNY

Polityka ochrony środowiska Miasta Białogard w przyjętym okresie programowym będzie realizowana poprzez wyznaczenie:

- celów ekologicznych – cel, po osiągnięciu którego ma nastąpić poprawa danego elementu środowiska, stanowiący ostateczny efekt realizacji celów strategicznych,
- celów strategicznych – cel, którego realizacja (za pośrednictwem zadań) prowadzi do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych. Cele te mają charakter długookresowy i winny być realizowane aż do osiągnięcia założonego celu ekologicznego.
- zadań – konkretne działania prowadzące do realizacji wyznaczonych celów strategicznych, a za ich pośrednictwem celów ekologicznych. Z uwagi na długi okres osiągania wyznaczonych celów strategicznych (do 2022 r.), wśród zaproponowanych zadań określono zadania priorytetowe (krótkookresowe do

2017 r.), uwzględniając planowane zamierzenia inwestycyjne wskazane przez Urząd Miasta Białogard.

Naczelną zasadą przyjętą w Programie ochrony środowiska jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska, w związku z czym nadrzędnym celem Programu jest rozwój gospodarczy Miasta Białogard przy zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych oraz racjonalnej gospodarce zasobami środowiska.

W dalszej części opracowania przedstawiono **4 cele ekologiczne dla Miasta Białogard** w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska:

- 1) poprawa jakości środowiska,**
- 2) realizacja zasady zrównoważonego rozwoju,**
- 3) powstrzymanie niekorzystnych zmian klimatycznych,**
- 4) ochrona zasobów naturalnych, w tym różnorodności biologicznej i krajobrazowej**

oraz cele strategiczne i zadania prowadzące do realizacji wyznaczonych celów ekologicznych.

5.3.1. Cel I. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

I.1. Cel strategiczny:

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych.

Zadania długoterminowe:

- Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej.
- Budowa separatorów na wylotach kanalizacji deszczowej.
- Nadzór nad gospodarką wodno-ściekową.
- Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych.
- Prawidłowa eksploatacja i bieżące utrzymanie systemów melioracyjnych.

- Ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek.

Zadania krótkoterminowe:

- Utrzymanie infrastruktury wodnej w należyтым stanie technicznym.
- Ograniczanie i eliminowanie wykorzystania wód podziemnych do celów innych niż zaopatrzenie ludności w wodę do picia oraz zastosowania technologiczne.
- Optymalizacja zużycia wody do celów socjalno-bytowych i przemysłowych.
- Kontynuacja działań zmierzających do racjonalizacji zużycia pobranej wody.
- Działania zmierzające do ograniczenia niekontrolowanej infiltracji zanieczyszczeń – poprzez kontrole.

I.2. Cel strategiczny:

Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

Zadania długoterminowe:

- Utrzymanie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.
- Koordynowanie gospodarki odpadami komunalnymi.
- Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.
- Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów i likwidacja "dzikich" wysypisk odpadów.
- Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.

Zadania krótkoterminowe

- Doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów dla osiągnięcia wymaganych poziomów odzysku.
- Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

I.3. Cel strategiczny:

Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.

Zadania długoterminowe:

- Rekultywacja składowiska odpadów w Krzywopłotach.
- Prowadzenie właściwej struktury zagospodarowania przestrzennego – ograniczanie wyłączenia gruntów rolnych o wyższych klasach bonitacyjnych z produkcji rolnej.

Zadania krótkoterminowe:

- Prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi.
- Przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych.

I.4. Cel strategiczny:

Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów.

Zadania długoterminowe:

- Integrowanie opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem – przestrzeganie wymaganych odległości lokalizacji obiektów od stref zagrożonych ponadnormatywną emisją hałasu.
- Rozpoznawanie ponadnormatywnych źródeł hałasu
- Utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna
- Prowadzenie polityki przestrzennej pozwalającej na zróżnicowanie lokalizacji obiektów w zależności od jego uciążliwości hałasowej.

- Prowadzenie działalności edukacyjnej o zagrożeniu środowiska i zdrowia ludzkiego hałasem.

Zadania krótkoterminowe:

- Wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż nowych ciągów komunikacyjnych,
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej – poprawa jakości dróg.
- Wymiana stolarki okiennej w budynkach narażonych na ponadnormatywny hałas.
- Właściwe kształtowanie linii zabudowy i brył powstających budynków w celu zminimalizowania wpływu hałasu drogowego.
- Zwiększenie izolacyjności akustycznej ścian zewnętrznych budynków.

1.5. Cel strategiczny:

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.

Zadania długoterminowe:

- Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony promieniowania elektromagnetycznego.
- Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień pola elektromagnetycznego.

Zadania krótkoterminowe:

- Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa, higieny pracy, prawa budowlanego, gospodarowania przestrzennego i przepisów sanitarnych w celu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

5.3.2. Cel II. REALIZACJA ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

II.1. Cel strategiczny:

Rewitalizacja dóbr historyczno-kulturowych.

Zadania długoterminowe:

- Ochrona zabytków architektury i sztuki, w tym sakralnej.

II.2. Cel strategiczny :

Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki.

Zadania długoterminowe:

- Optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych Miasta do celów rekreacji i turystyki.
- Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie Miasta
- Budowa ścieżek spacerowych i deptaków oraz pieszych szlaków turystycznych.
- Budowa ścieżek rowerowych, w tym na trasie przebiegających przez miasto szlaków turystycznych o znaczeniu regionalnym: trasie zamków i pałaców oraz szlaku solnym.

II.3. Cel strategiczny:

Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców miasta oraz wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska.

Zadania długoterminowe:

- Udostępnianie oraz doskonalenie metod udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie.
- Wspieranie rozwoju edukacji szkolnej w zakresie ochrony środowiska.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022

- Wspieranie szkolnych kół zainteresowań o tematyce ekologicznej oraz konkursów o tematyce ekologicznej.
- Inicjowanie i koordynowanie akcji ekologicznych (np. „Sprzątanie Świata”).
- Promowanie zachowań związanych z codziennym bytowaniem mieszkańców zgodnych z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody.
- Kontynuacja i rozszerzanie działań edukacyjnych w szkołach z zakresu ochrony środowiska podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczności miasta Białogard, kształtowanie prawidłowych wzorców zachowań poszczególnych grup społeczeństwa powiatu w odniesieniu do środowiska.

Zadania krótkoterminowe:

- Wspieranie społecznych inicjatyw proekologicznych.
- Wykorzystanie elementów przyrodniczych i kulturowych do kreowania wizerunku gminy.
- Wspieranie finansowe i merytoryczne działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach.
- Pomoc szkołom w uzyskiwaniu pozabudżetowych środków na edukację ekologiczną.
- Prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej społeczności lokalnej na terenach cennych przyrodniczo.

II.4. Cel strategiczny:

Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia

Zadania krótkoterminowe:

- Administracyjna prewencyjna rola w systemie ocen oddziaływania na środowisko.
- Monitoring potencjalnych sprawców poważnych awarii pod kątem spełniania przez nich wymogów bezpieczeństwa i prewencji.

- Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań.

5.3.3. Cel III. POWSTRZYMANIE NIEKORZYSTNYCH ZMIAN KLIMATU

III.1. Cel strategiczny:

Działania związane z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.

Zadania długoterminowe.

- Termomodernizacja budynków komunalnych i obiektów użyteczności publicznej.
- Zwiększenie efektywności energetycznej budynków na terenie miasta.
- Podjęcie działań promocyjnych i doradztwa związanego z pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych.
- Zintegrowanie problematyki energii odnawialnej z planami zagospodarowania przestrzennego.
- Budowa Miejskiej Sieci Ciepłowniczej w Białogardzie w połączeniu likwidacją źródeł niskiej emisji.

Zadania krótkoterminowe:

- Zwiększenie wykorzystania alternatywnych i odnawialnych źródeł energii cieplnej.
- Likwidację źródeł energii niezorganizowanej.

5.3.4. Cel IV. OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH, W TYM RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZOWEJ

IV.1. Cel strategiczny:

Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych.

Zadania długoterminowe:

- Utrzymanie i pielęgnacja terenów zieleni miejskiej.
- Zachowanie oraz prowadzenie prac pielęgnacyjnych istniejących zadrzewień.
- Prowadzenie stałego monitoringu terenów cennych przyrodniczo w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym.
- Współpraca z organami ochrony środowiska i ochrony przyrody w zakresie kompetencji samorządu gminnego.
- Uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej.
- Zapewnianie udziału społeczeństwa w ramach ocen oddziaływania na obszary Natura 2000.
- Rygorystyczne przestrzeganie wymagań ochrony przyrody w ramach funkcjonowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych, budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego oraz prowadzenia działalności rolniczej,
- Utrzymanie ciągłości istniejących korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin i rzek,
- Utrzymanie istniejących kompleksów leśnych,
- Zachowanie istniejących zbiorników wodnych,
- Rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo.

IV.2. Cel strategiczny:

Wzbogacenie i racjonalna eksploatacja zasobów leśnych

Zadania długoterminowe:

- Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom.

- Ochrona zasobów leśnych i poprawa kondycji przyrodniczej obszarów leśnych oraz ich otulin.
- Zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów.

Zadania krótkoterminowe:

- Utrzymanie istniejących kompleksów leśnych.
- Prowadzenie ciągłej kampanii edukacyjno – informacyjnej w celu podnoszenia świadomości społeczeństwa w zakresie celów i korzyści trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej, rozwój edukacji i nauk leśnych
- Użytkowanie zasobów leśnych w sposób zgodny z zasadami ochrony przyrody, bioróżnorodności i krajobrazu.
- Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki).

IV.3. Cel strategiczny:

Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.

Zadania krótkoterminowe:

- Rozbudowa i modernizacja zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę.
- Minimalizacja strat wody na przesyle wody wodociągowej (monitoring uszkodzeń sieci wodociągowej).
- Sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.
- Zapobieganie niekoncesjonowanej eksploatacji surowców naturalnych.
- Szczegółowe dokumentowanie istniejących zasobów surowcowych w przypadku prowadzenia prac poszukiwawczych.

6. ZAGADNIENIA SYSTEMOWE

6.1. PLAN REALIZACJI PROGRAMU

Warunkiem realizacji Programu ochrony środowiska jest ustalenie systemu i hierarchii zarządzania tym programem. Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

W celu realizacji polityki ekologicznej na terenie Miasta Białogard konieczne było ustalenie planu realizacji i prowadzenia zadań ekologicznych, z rozbiciem na zadania krótkookresowe i długookresowe oraz mechanizmy finansowo-ekonomiczne. Z uwagi na szeroki zakres przedsięwzięć koniecznych do osiągnięcia wyznaczonych celów, spośród wszystkich zadań ekologicznych wybrano pewną grupę zadań, którą należy realizować w pierwszej kolejności. Są to zadania inwestycyjne (tzw. twarde) przewidziane do realizacji w latach 2014 – 2017 jako zadania priorytetowe – krótkoterminowe. Wśród zadań długoterminowych znajdują się przede wszystkim zamierzenia typowo organizacyjne i instytucjonalne oraz działania o charakterze ciągłym, prowadzone w ramach zadań własnych samorządu gminnego. Są to głównie działania tzw. miękkie, przewidziane do realizacji w perspektywie do roku 2022.

W planie realizacyjnym (Załącznik do Programu) przygotowanym dla Miasta Białogard zestawiono wszystkie cele i zadania ekologiczne w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska, z określeniem okresu ich realizacji. Z uwagi na specyfikę niektórych zadań (np. edukacja ekologiczna, zadania kontrolne i administracyjne, działania wynikające ze stałych kompetencji samorządu) będą one realizowane zarówno w ujęciu krótko- jak i długoterminowym.

6.2. INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA PROGRAMEM

W odniesieniu do gminnego Programu ochrony środowiska jednostką, na której spoczywają główne zadania zarządzania tym programem jest Urząd Miasta Białogard, jednak całościowe zarządzanie środowiskiem w gminie będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla gminnego są jeszcze szczeble powiatowy i wojewódzki, obejmujące działania podejmowane w skali województwa i powiatu, a także szczeble jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska. Na każdą z tych jednostek nałożone są różne, czasami zbieżne, obowiązki.

Lokalne władze gminne pełnią w odniesieniu do Programu ochrony środowiska kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze (zadania wynikające z ustaw) i kontrolne.

Na trochę innych zasadach odbywa się zarządzanie w stosunku do podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. Kierują się one głównie rachunkiem ekonomicznym i zasadami konkurencji rynkowej, choć od jakiegoś czasu uwzględniają one także głos opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzane środowiskiem odbywa się przez:

1. dotrzymanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
2. porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
3. modernizacje stosowanych technologii,
4. eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
5. instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
6. stałą kontrolę zanieczyszczeń.

Instytucje działające w ramach administracji, a odpowiedzialne za wykonanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska.

Instrumenty służące do zarządzania programem ochrony środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych i można je podzielić na instrumenty prawne, finansowe, społeczne oraz strukturalne.

Do instrumentów prawnych zaliczamy:

1. decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach,
2. oceny oddziaływania planowanych inwestycji na środowisko i na obszary Natura 2000,

3. pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
4. koncesje geologiczne wydawane na rozpoznanie i eksploatacje surowców mineralnych,
5. uchwały zatwierdzające plany zagospodarowania przestrzennego,
6. decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego lub warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
7. przeglądy ekologiczne istniejących inwestycji.

Szczególnym instrumentem prawnym jest też monitoring, czyli kontrola jakości stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiska. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących przez zapisy w niektórych aktach prawnych czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym.

Do instrumentów finansowych zaliczamy:

- opłaty za korzystanie ze środowiska – za emisje zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wód powierzchniowych i podziemnych, za odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, za składowanie odpadów, za powierzchnie, z której odprowadzane są wody opadowe,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska.

Wśród instrumentów społecznych jako najważniejszy należy wymienić współdziałanie. Uzgodnienia i usprawnienia instytucjonalne są ważnym elementem skutecznego zarządzania opartego o zasady zrównoważonego rozwoju. Można je podzielić na:

- narzędzia dla usprawnienia współpracy i budowania partnerstwa tzw. „uczenie się poprzez działanie”,
- narzędzia dla formułowania, integrowania i wdrożenia polityk środowiskowych,
- narzędzia włączające mechanizmy rynkowe w realizację zrównoważonego rozwoju,
- narzędzia dla pomiaru, oceny i monitorowania skutków zrównoważonego rozwoju.

Kolejnym bardzo istotnym elementem instrumentów społecznych jest edukacja ekologiczna. Pod tym pojęciem należy rozumieć różnorodne działania, które zmierzają do kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków. Podstawą jest tu rzetelne i ciągle przekazywanie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz komunikowanie się władz samorządów lokalnych ze społeczeństwem na drodze podejmowanych działań inwestycyjnych. Niezbędne jest, aby prowadzona komunikacja społeczna objęła swym zasięgiem wszystkie grupy społeczeństwa.

Ważna dla ochrony środowiska jest również współpraca pomiędzy rządowymi, wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi. Powinny to być relacje partnerskie, które będą prowadziły do wspólnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Do instrumentów strukturalnych należą wszelkie programy strategiczne np. strategie rozwoju wraz z programami sektorowymi itp. i to one wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska. W programach tych powinny być uwzględnione z jednej strony kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej strony należy wytyczyć pewne ramy tego rozwoju, warunkowane troską o stan środowiska. Oznacza to, że ochrona środowiska na terenie gminy wymaga podejmowania pewnych działań zarówno w określonych dziedzinach gospodarki, jak i w sferze codziennego życia jej mieszkańców.

7. ASPEKTY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU.

Charakterystyczną cechą finansowania zadań z ochrony środowiska w Polsce jest niski udział budżetu państwa, ciężar finansowania spada głównie na samorządy i przedsiębiorstwa.

Realizacja zadań wytyczonych w Programie ochrony środowiska często wiąże się z wysokimi nakładami inwestycyjnymi. Głównym źródłem finansowania wydatków stałych i bieżących na ochronę środowiska w gminie (wynikających z zadań własnych samorządu) jest budżet własny gminy. Wydatki majątkowe (nakłady inwestycyjne, wydatki strukturalne) na ochronę środowiska mogą być pokrywane ze źródeł zewnętrznych: preferencyjnych pożyczek i różnorodnych dotacji.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022

Dostępne publiczne źródła dofinansowania zadań związanych z ochroną środowiska można podzielić na:

- krajowe – pochodzące z budżetu państwa, budżetów samorządów, pozabudżetowych instytucji publicznych, udzielane w formie dotacji, grantów i subwencji (największą rolę odgrywają tu Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej),
- programy pomocowe Unii Europejskiej – fundusze spójności, fundusze strukturalne, programy operacyjne, regionalne programy operacyjne, fundacje i inne.

Zadania związane z ochroną środowiska w Mieście Białogard będą finansowane w dużej mierze ze środków własnych gminy. Środki budżetu będą także zabezpieczały w części wkład własny wymagany przy występowaniu o środki pomocowe z funduszy krajowych i Unii Europejskiej.

Z analizy i oceny realizacji Programu ochrony środowiska w latach wcześniejszych wynika, iż zadania aktualnie zawarte w Programie i przewidziane do finansowania z budżetu gminy nie przekraczają jego możliwości finansowych.

8. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU.

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Z tego względu ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania, jak i również będą mogły być dokonane ewentualne modyfikacje Programu.

Monitoring powinien być sprawowany w następujących zakresach:

- monitoring środowiska,
- monitoring programu,
- monitoring odczuć społecznych.

Monitoring środowiska – system kontroli środowiska, jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska i może być traktowany jako podstawa do oceny całej polityki ochrony

środowiska realizowanej na terenie gminy. Jest jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie których tworzona jest nowa polityka. Powinien być on realizowany przy pomocy wskaźników (mierników) stanu środowiska i zmian presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Mierniki efektów ekologicznych są w znacznym stopniu dostępne jako wielkości mierzone w ramach istniejących systemów kontroli i monitoringu. Monitoring środowiska jest realizowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który corocznie przedstawia jego wyniki w raportach o stanie środowiska.

Monitoring programu – najważniejszym wskaźnikiem jest monitorowanie realizacji poszczególnych zadań. Miasto Białogard będzie oceniało co dwa lata stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowało postęp w zakresie wykonania działań i przedsięwzięć zdefiniowanych w programie. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.), a dotyczących okresu na jaki jest przyjmowany Program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie jego realizacji.

W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny. Powodem mogą być np. brak czasu, nakładów finansowych, zasobów ludzkich lub też zmiana kolejności przewidzianych w programie zadań priorytetowych.

Monitoring odczuć społecznych – jest on sprawowany na podstawie badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów Programu, między innymi przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do gminnych władz środowiskowych.

9. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Pierwszy „Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard” został przygotowany w 2004 roku, a Rada Miasta Białogard przyjęła go w drodze uchwały nr XXX/282/05 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 24 maja 2005 r. „w sprawie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Białogard”.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest „Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2022”,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022

---

wymuszony uwarunkowaniami formalnoprawnymi (wymagania ustawowe), merytorycznymi (przyjęcie przez Sejm RP nowej polityki ekologicznej państwa) oraz organizacyjnymi (zrealizowanie wielu zadań i osiągnięcie celów stawianych w poprzedniej wersji programu).

„Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2014-2017, z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2022” przygotowany został na podstawie analizy aktualnego stanu środowiska na terenie gminy i w oparciu o aktualnie obowiązujące prawodawstwo w sferze środowiska i jego ochrony.

Program ochrony środowiska przedstawia szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie gminy Białogard. Szczegółowo charakteryzuje jego wybrane elementy oraz towarzyszące im zagrożenia. Przedstawia zagadnienia z zakresu ochrony zasobów przyrody i krajobrazu, powierzchni ziemi i gleb, gospodarki wodno-ściekowej, powietrza, hałasu, pól elektromagnetycznych, możliwości wystąpienia poważnych awarii oraz aspektów dotyczących potencjału energii odnawialnej na terenie gminy.

„Program ....” został opracowany w celu realizacji polityki ekologicznej państwa i z uwzględnieniem uwarunkowań zawartych w art. 14 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.). W „Programie...” określono zatem przede wszystkim: cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, poziomy celów długoterminowych, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

„Program ochrony środowiska dla Miasta Białogard na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2022” z założenia uwzględnia zadania – wpisujące się cele „Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016” (Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2008 r.) oraz został opracowany zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Ocena realizacji celów i zadań dotychczasowego programu ochrony środowiska

Zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska Burmistrz Białogardu co 2 lata – od 2007 r. przedkładał Radzie Miejskiej Białogardu raporty z wykonania programu: „Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Białogard w latach 2007-2008 (załącznik do uchwały NR XLI/286/09 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 22 kwietnia

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2014-2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022

2009 r.), „Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla Miasta Białogard w latach 2009 – 2010” załącznik do uchwały NR VI/58/2011 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 25 maja 2011 r., „Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla Miasta Białogard w latach 2011 – 2012” (załącznik do uchwały XXXVIII/282/2013 Rady Miejskiej Białogard z dnia 29 maja 2013 r.) oraz sprawozdania z realizacji Planu gospodarki odpadami dla Miasta Białogard w latach 2007 – 2010, będące częścią składową programu: sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Białogard w latach 2007 – 2008 (załącznik do uchwały NR XLI/287/09 Rady Miejskiej Białogard z dnia 22 kwietnia 2009 r.), sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Białogard w latach 2009 i 2010 (załącznik do uchwały NR VI/57/2011 Rady Miejskiej Białogard z dnia 25 maja 2011 r.).

Wykonanie zadań pozostających w gestii gminnego organu administracji samorządowej i ujętych w Programie Ochrony Środowiska można uznać za odpowiedzialne i regularne, o czym świadczą informacje wykazane w raportach i sprawozdaniach.

Dotychczasowe wykonanie zadań określonych w programie gwarantuje wykonanie zobowiązań wynikających z kompetencji organu gminy w zakresie ochrony środowiska.

Założenia programu ochrony środowiska dla miasta Białogard

Przeprowadzona w opracowaniu analiza stanu środowiska oraz uwarunkowań społeczno-gospodarczych na terenie Miasta Białogard pozwoliła na zidentyfikowanie zagrożeń i podjęcie działań zmierzających do utrzymania środowiska we właściwym stanie, a także do poprawy niezadowolającego bądź naprawy niekorzystnego stanu środowiska. Działania te polegają między innymi na uwzględnieniu głównych zasad polityki ekologicznej w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska, w wyniku czego powinna nastąpić ogólna poprawa jakości środowiska na terenie miasta.

Plan realizacji programu

Warunkiem realizacji Programu ochrony środowiska jest ustalenie systemu i hierarchii zarządzania tym programem. Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

W celu realizacji polityki ekologicznej na terenie Miasta Białogard konieczne było

ustalenie planu realizacji i prowadzenia zadań ekologicznych, z rozbiem na zadania krótkookresowe i długookresowe oraz mechanizmy finansowania. Z uwagi na szeroki zakres przedsięwzięć koniecznych do osiągnięcia wyznaczonych celów, spośród wszystkich zadań ekologicznych wybrano pewną grupę zadań, którą należy realizować w pierwszej kolejności. Są to zadania inwestycyjne (tzw. twarde) przewidziane do realizacji w latach 2014 – 2017 jako zadania priorytetowe – krótkoterminowe. Wśród zadań długoterminowych znajdują się przede wszystkim zamierzenia typowo organizacyjne i instytucjonalne oraz działania o charakterze ciągłym, prowadzone w ramach zadań własnych samorządu gminnego. Są to głównie działania tzw. miękkie, przewidziane do realizacji w perspektywie do roku 2022.

W planie realizacyjnym (Załącznik do Programu) przygotowanym dla Miasta Białogard zestawiono wszystkie cele i zadania ekologiczne w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska, z określeniem okresu ich realizacji. Z uwagi na specyfikę niektórych zadań (np. edukacja ekologiczna, zadania kontrolne i administracyjne, działania wynikające ze stałych kompetencji samorządu) będą one realizowane zarówno w ujęciu krótko- jak i długoterminowym.

Instrumenty zarządzania programem

W odniesieniu do gminnego Programu ochrony środowiska jednostką, na której spoczywają główne zadania zarządzania tym programem jest Urząd Miasta Białogard, jednak całościowe zarządzanie środowiskiem w gminie będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla gminnego są jeszcze szczeble powiatowy i wojewódzki, obejmujące działania podejmowane w skali województwa i powiatu, a także szczeble jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska. Na każdą z tych jednostek nałożone są różne, czasami zbieżne, obowiązki.

Lokalne władze gminne pełnią w odniesieniu do Programu ochrony środowiska kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze (zadania wynikające z ustaw) i kontrolne.

Ważna dla ochrony środowiska jest również współpraca pomiędzy rządowymi, wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi. Powinny to

być relacje partnerskie, które będą prowadziły do wspólnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Do instrumentów strukturalnych należą wszelkie programy strategiczne np. strategie rozwoju wraz z programami sektorowymi itp. i to one wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska. W programach tych powinny być uwzględnione z jednej strony kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej strony należy wytyczyć pewne ramy tego rozwoju, warunkowane troską o stan środowiska. Oznacza to, że ochrona środowiska na terenie gminy wymaga podejmowania pewnych działań zarówno w określonych dziedzinach gospodarki, jak i w sferze codziennego życia jej mieszkańców.

Aspekty finansowe realizacji programu

Charakterystyczną cechą finansowania zadań z ochrony środowiska w Polsce jest niski udział budżetu państwa, ciężar finansowania spada głównie na samorządy i przedsiębiorstwa.

Realizacja zadań wytyczonych w Programie ochrony środowiska często wiąże się z wysokimi nakładami inwestycyjnymi. Głównym źródłem finansowania wydatków stałych i bieżących na ochronę środowiska w gminie (wynikających z zadań własnych samorządu) jest budżet własny gminy. Wydatki majątkowe (nakłady inwestycyjne, wydatki strukturalne) na ochronę środowiska mogą być pokrywane ze źródeł zewnętrznych: preferencyjnych pożyczek i różnorodnych dotacji.

Dostępne publiczne źródła dofinansowania zadań związanych z ochroną środowiska można podzielić na:

- krajowe – pochodzące z budżetu państwa, budżetów samorządów, pozabudżetowych instytucji publicznych, udzielane w formie dotacji, grantów i subwencji (największą rolę odgrywają tu Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej),
- programy pomocowe Unii Europejskiej – fundusze spójności, fundusze strukturalne, programy operacyjne, regionalne programy operacyjne, fundacje i inne.

Zadania związane z ochroną środowiska w Mieście Białogard będą finansowane w dużej mierze ze środków własnych gminy. Środki budżetu będą także zabezpieczały w

części wkład własny wymagany przy występowaniu o środki pomocowe z funduszy krajowych i Unii Europejskiej.

Z analizy i oceny realizacji Programu ochrony środowiska w latach wcześniejszych wynika, iż zadania aktualnie zawarte w Programie i przewidziane do finansowania z budżetu gminy nie przekraczają jego możliwości finansowych.

Monitoring realizacji programu

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Z tego względu ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania, jak i również będą mogły być dokonane ewentualne modyfikacje Programu.

Monitoring powinien być sprawowany w następujących zakresach:

- monitoring środowiska,
- monitoring programu,
- monitoring odczuć społecznych.

Monitoring środowiska – system kontroli środowiska, jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska i może być traktowany jako podstawa do oceny całej polityki ochrony środowiska realizowanej na terenie gminy. Jest jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie których tworzona jest nowa polityka. Powinien być on realizowany przy pomocy wskaźników (mierników) stanu środowiska i zmian presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Mierniki efektów ekologicznych są w znacznym stopniu dostępne jako wielkości mierzone w ramach istniejących systemów kontroli i monitoringu. Monitoring środowiska jest realizowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który corocznie przedstawia jego wyniki w raportach o stanie środowiska.

Monitoring programu – najważniejszym wskaźnikiem jest monitorowanie realizacji poszczególnych zadań. Miasto Białogard będzie oceniało co dwa lata stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowało postęp w zakresie wykonania działań i przedsięwzięć zdefiniowanych w programie. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r.

Prawo ochrony środowiska, a dotyczących okresu na jaki jest przyjmowany Program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie jego realizacji.

W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny. Powodem mogą być np. brak czasu, nakładów finansowych, zasobów ludzkich lub też zmiana kolejności przewidzianych w programie zadań priorytetowych.

Monitoring odczuć społecznych – jest on sprawowany na podstawie badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów Programu, między innymi przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do gminnych władz środowiskowych.

ZAŁĄCZNIK 1

do „Programu ochrony środowiska Miasta Białogard na lata 2014-2017,
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2022”

PLAN REALIZACYJNY
„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BIAŁOGARD NA LATA 2014-2017
Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2018-2022”

Nr	Zadanie	Okres realizacji zadania		Źródło finansowania
		Krótkoterminowe	Długoterminowe	
I.	<i>Cel ekologiczny: POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA</i>			
I.1.	<i>Cel strategiczny: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych</i>			
I.1.1.	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej.		■	RWIK +BM + SZ
I.1.2.	Budowa separatorów na wylotach kanalizacji deszczowej		■	BM + SZ
I.1.3.	Nadzór nad gospodarką wodno-ściekową		■	BM
I.1.4.	Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych		■	BM
I.1.5.	Prawidłowa eksploatacja i bieżące utrzymanie systemów melioracyjnych		■	BM
I.1.6.	Ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek.		■	
I.1.7.	Utrzymanie infrastruktury wodnej w należytym stanie technicznym.	■		RWIK +BM + SZ
I.1.8.	Ograniczanie i eliminowanie wykorzystania wód podziemnych do celów innych niż zaopatrzenie ludności w wodę do picia oraz zastosowania technologiczne	■		RWIK +BM
I.1.9.	Optimalizacja zużycia wody do celów socjalno-bytowych i przemysłowych	■		RWIK +BM
I.1.10.	Kontynuacja działań zmierzających do racjonalizacji zużycia pobranej wody.	■		RWIK +BM

I.1.11.	działania zmierzające do ograniczenia niekontrolowanej infiltracji zanieczyszczeń – poprzez kontrole	■		RWIK +BM
I.2.	<i>Cel strategiczny: Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami</i>			
I.2.1.	Utrzymanie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych		■	BM + SZ
I.2.2.	Koordinowanie gospodarki odpadami komunalnymi		■	BM
I.2.3.	Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.		■	BM
I.2.4.	Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów i likwidacja "dzikich" wysypisk odpadów.		■	BM
I.2.5.	Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.		■	BM + SZ
I.2.6.	Doskonalenie systemem selektywnej zbiórki odpadów dla osiągnięcia wymaganych poziomów odzysku	■		BM + SZ
I.2.7.	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.	■		
I.3.	<i>Cel strategiczny: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych</i>			
I.3.1.	Rekultywacja składowiska odpadów w Krzywopłotach.	■		Środki Spółki BM + SZ
I.3.2.	Prowadzenie właściwej struktury zagospodarowania przestrzennego – ograniczanie wyłączania gruntów rolnych o wyższych klasach bonitacyjnych z produkcji rolnej	■		BM
I.3.3.	Prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi.		■	BM + SZ
I.3.4.	Przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych.		■	BM + SZ
I.4.	<i>Cel strategiczny: Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów</i>			
I.4.1.	Integrowanie opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem – przestrzeganie wymaganych odległości lokalizacji obiektów od stref		■	BM

	zagrożonych ponadnormatywną emisją hałasu.			
I.4.2.	Rozpoznawanie ponadnormatywnych źródeł hałasu		■	BM
I.4.3.	Utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna		■	
I.4.4.	Prowadzenie polityki przestrzennej pozwalającej na zróżnicowanie lokalizacji obiektów w zależności od jego uciążliwości hałasowej.		■	BM
I.4.5.	Prowadzenie działalności edukacyjnej o zagrożeniu środowiska i zdrowia ludzkiego hałasem.		■	BM + SZ
I.4.5.	Wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż nowych ciągów komunikacyjnych	■		BM
I.4.6.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej – poprawa jakości dróg gminnych	■		BM + SZ
I.4.7.	Wymiana stolarki okiennej w budynkach narażonych na ponadnormatywny hałas.	■		BM + SZ
I.4.8.	Właściwe kształtowanie linii zabudowy i brył powstających budynków w celu zminimalizowania wpływu hałasu drogowego.	■		BM + SZ
I.4.9.	Zwiększenie izolacyjności akustycznej ścian zewnętrznych budynków	■		BM + SZ
I.5.	<i>Cel strategiczny: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi</i>			
I.5.1.	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień pola elektromagnetycznego		■	BM
I.5.2.	Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony promieniowania elektromagnetycznego.		■	BM
I.5.3.	Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa, higieny pracy, prawa budowlanego, gospodarowania przestrzennego i przepisów sanitarnych w celu ochrony przez promieniowaniem elektromagnetycznym	■		BM
II.	<i>Cel ekologiczny: REALIZACJA ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU</i>			
II.1.	<i>Cel strategiczny: Rewitalizacja dóbr historyczno-kulturowych</i>			
II.1.1.	Ochrona zabytków architektury i sztuki, w tym sakralnej.		■	BM + SZ

II.2.	<i>Cel strategiczny: Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki</i>			
II.2.1	Optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych Miasta do celów rekreacji i turystyki	■		BM + SZ
II.2.2	Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie Miasta	■		BM + SZ
II.2.3.	Budowa ścieżek spacerowych i deptaków oraz krótkich pieszych szlaków turystycznych	■		BM + SZ
II.2.4.	Budowa ścieżek rowerowych, w tym na trasie przebiegających przez miasto szlaków turystycznych o znaczeniu regionalnym: trasie zamków i pałaców oraz szlaku solnym.	■		BM + SZ
II.3.	<i>Cel strategiczny: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców miasta oraz wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska</i>			
II.3.1.	Udostępnianie oraz doskonalenie metod udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie.		■	BM
II.3.2.	Wspieranie rozwoju edukacji szkolnej w zakresie ochrony środowiska.		■	BM
II.3.3.	Wspieranie szkolnych kół zainteresowań o tematyce ekologicznej oraz konkursów o tematyce ekologicznej.		■	BM
II.3.4.	Inicjowanie i koordynowanie akcji ekologicznych (np. „Sprzątanie Świata”).		■	BM
II.3.5.	Promowanie zachowań związanych z codziennym bytowaniem mieszkańców zgodnych z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody.		■	BM
II.3.6.	Kontynuacja i rozszerzanie działań edukacyjnych w szkołach z zakresu ochrony środowiska podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczności miasta Białogard kształtowanie prawidłowych wzorców zachowań poszczególnych grup społeczeństwa miasta w odniesieniu do środowiska		■	BM
II.3.7.	Wspieranie społecznych inicjatyw proekologicznych	■		BM
II.3.8.	Wykorzystanie elementów przyrodniczych i kulturowych do kreowania wizerunku miasta.	■		BM
II.3.9.	Wspieranie finansowe i merytoryczne działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach	■		BM
II.3.10.	Pomoc szkołom w uzyskiwaniu pozabudżetowych środków na edukację ekologiczną	■		BM

II.3.11.	Prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej społeczności lokalnej na terenach cennych przyrodniczo	■		BM
II.4.	<i>Cel strategiczny: Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia</i>			
II.4.1.	Administracyjna prewencyjna rola w systemie ocen oddziaływania na środowisko		■	BM
II.4.2.	Monitoring potencjalnych sprawców poważnych awarii pod kątem spełniania przez nich wymogów bezpieczeństwa i prewencji		■	BM
II.4.3.	Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań.		■	BM
III.	<i>Cel ekologiczny: POWSTRZYMIWANIE NIEKORZYSTNYCH ZMIAN KLIMATU</i>			
III.1.	<i>Cel strategiczny: Działania związane z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł</i>			
III.1.1.	Termomodernizacja budynków komunalnych i obiektów użyteczności publicznej		■	BM + SZ
III.1.2.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków na terenie miasta		■	SZ
III.1.3.	Podjęcie działań promocyjnych i doradztwa związanego z pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych		■	BM
III.1.4.	Zintegrowanie problematyki energii odnawialnej z planami zagospodarowania przestrzennego		■	BM
III.1.5.	Budowa Miejskiej Sieci Ciepłowniczej w Białogardzie w połączeniu likwidacją źródeł niskiej emisji		■	SZ
III.1.6.	Zwiększenie wykorzystania alternatywnych i odnawialnych źródeł energii cieplnej.	■		SZ
III.1.7.	Likwidację źródeł energii niezorganizowanej.	■		BM
IV.	<i>Cel ekologiczny: OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH, W TYM RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZOWEJ</i>			
IV.1.	<i>Cel strategiczny: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych</i>			

IV.1.1.	Utrzymywanie i pielęgnacja terenów zieleni miejskiej	■		BM
IV.1.2.	Zachowanie oraz prowadzenie prac pielęgnacyjnych istniejących zadrzewień	■		BM
IV.1.3.	Prowadzenie stałego monitoringu terenów cennych przyrodniczo w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym.	■		BM
IV.1.4.	Współpraca z organami ochrony środowiska i ochrony przyrody w zakresie kompetencji samorządu gminnego	■		BM
IV.1.5.	Uwzględnianie w zagospodarowaniu przestrzennym zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej	■		BM
IV.1.6.	Zapewnianie udziału społeczeństwa w ramach ocen oddziaływania na obszary Natura 2000	■		BM
IV.1.7.	Rygorystyczne przestrzeganie wymagań ochrony przyrody w ramach funkcjonowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych, budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego oraz prowadzenia działalności rolniczej	■		BM
IV.1.8.	Utrzymanie ciągłości istniejących korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin i rzek	■		BM
IV.1.9.	Utrzymanie istniejących kompleksów leśnych.	■		BM+ SZ
IV.1.10.	Zachowanie istniejących zbiorników wodnych.	■		BM
IV.1.11.	Rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo	■		BM+ SZ
IV.2.	<i>Cel strategiczny: Wzbogacenie i racjonalna eksploatacja zasobów leśnych</i>			
IV.2.1.	Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom.		■	BM+ SZ
IV.2.2.	Ochrona zasobów leśnych i poprawa kondycji przyrodniczej obszarów leśnych oraz ich otulin.		■	BM+ SZ
IV.2.3.	Zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów.		■	BM+ SZ
IV.2.4.	Utrzymanie istniejących kompleksów leśnych.	■		BM+ SZ
IV.2.5.	Prowadzenie ciągłej kampanii edukacyjno – informacyjnej w celu podnoszenia świadomości społeczeństwa w zakresie celów i korzyści trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej, rozwój edukacji i nauk leśnych.	■		BM+ SZ
IV.2.6.	Użytkowanie zasobów leśnych w sposób zgodny z zasadami ochrony przyrody, bioróżnorodności i krajobrazu.	■		BM

IV.2.7.	Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki).	■		BM+ SZ
IV.3.	<i>Cel strategiczny: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi</i>			
IV.3.1.	Rozbudowa i modernizacja zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę	■		RWIK+BM + SZ
IV.3.2.	Minimalizacja strat wody na przesyle wody wodociągowej (monitoring uszkodzeń sieci wodociągowej)	■		RWIK+BM+ SZ
IV.3.3.	Sukcesywna wymiana i renowacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej	■		RWIK+BM+ SZ
IV.3.4.	Zapobieganie niekoncesjonowanej eksploatacji surowców naturalnych	■		BM
IV.3.5.	Szczegółowe dokumentowanie istniejących zasobów surowcowych w przypadku prowadzenia prac poszukiwawczych	■		SZ

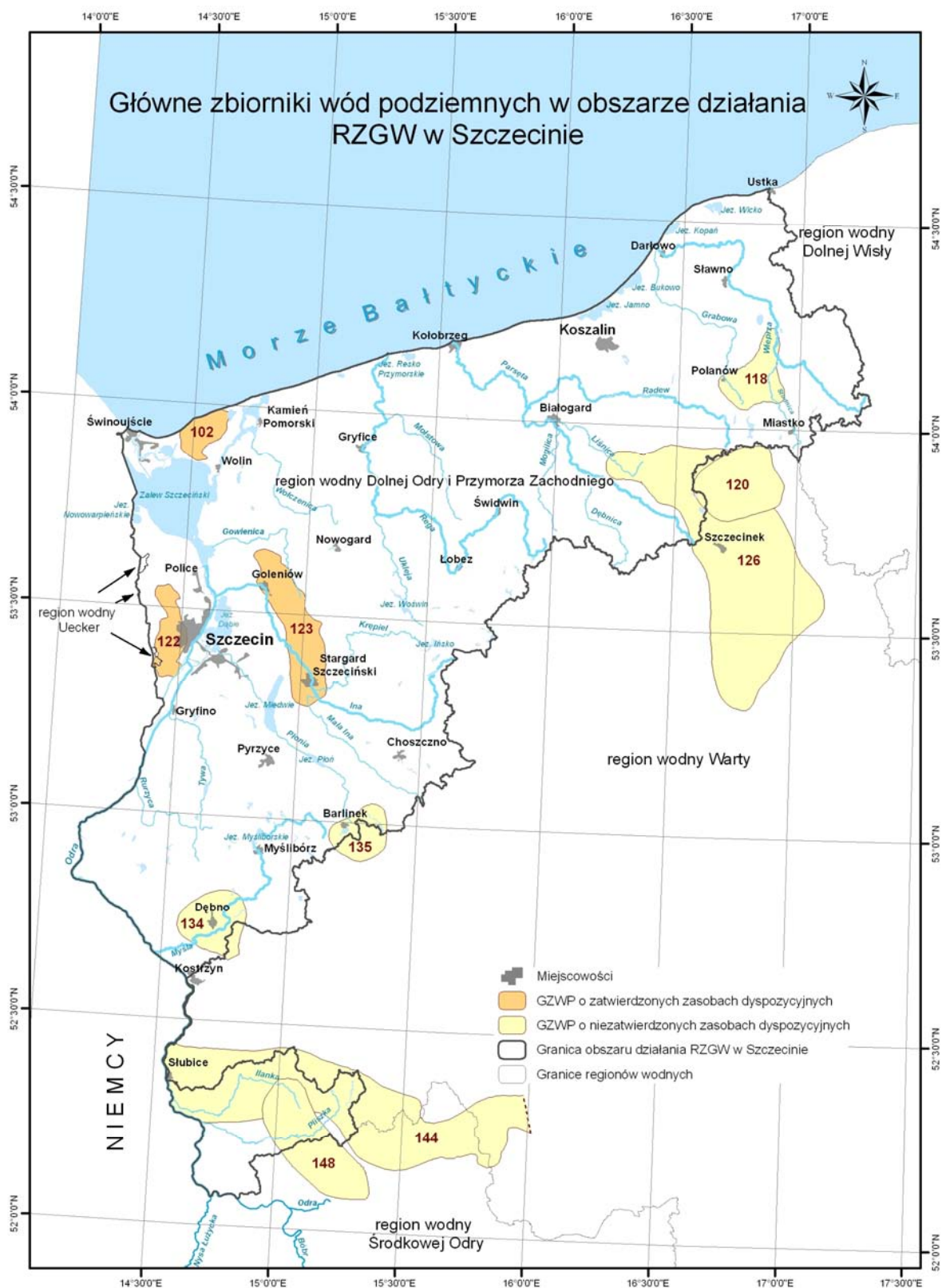
Oznaczenia:

BM – budżet miasta

SZ – środki zewnętrzne

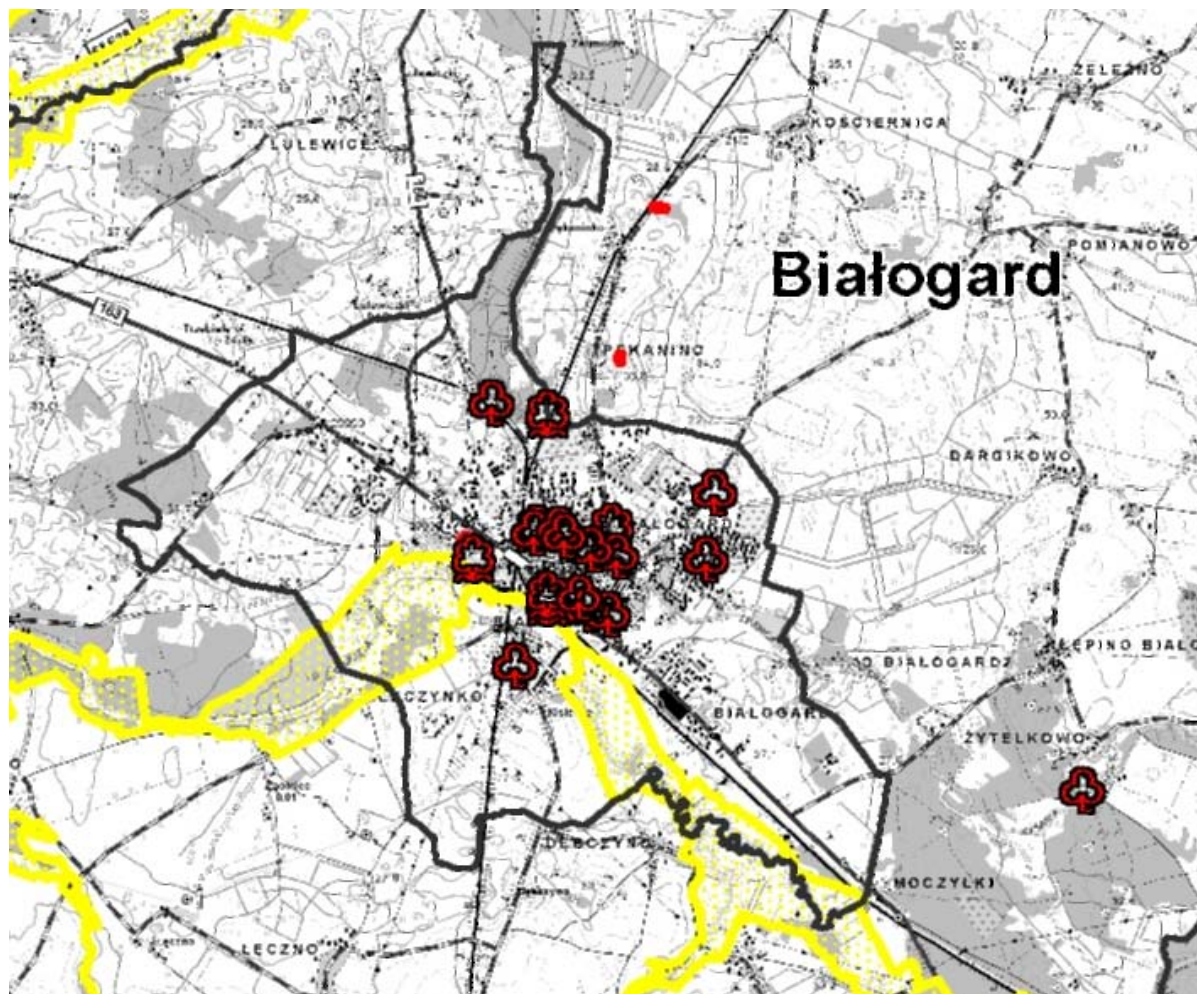
RWIK - Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o

GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH NA OBSZARZE DZIAŁANIA RZGW W SZCZECINIE

WALORYZACJA PRZYRODNICZA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO ISTNIEJĄCE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Legenda

- Granica województwa
- Granice gmin
- Granice województw sąsiednich
- Parki Narodowe
- Otuliny Parków Narodowych

Parki Krajobrazowe

- Parki Krajobrazowe
- Otuliny Parków Krajobrazowych

Obszary Natura 2000

- Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków
- Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk

Obszary Chronionego Krajobrazu

- Obszary Chronionego Krajobrazu
- Zespoły Przyrodniczo - Krajobrazowe

Rezerваты Przyrody

- Rezerваты Przyrody
- Otuliny Rezerwatów Przyrody

Użytki Ekologiczne

- Użytki Ekologiczne
- Stanowiska Dokumentacyjne

Pomniki przyrody ożywionej

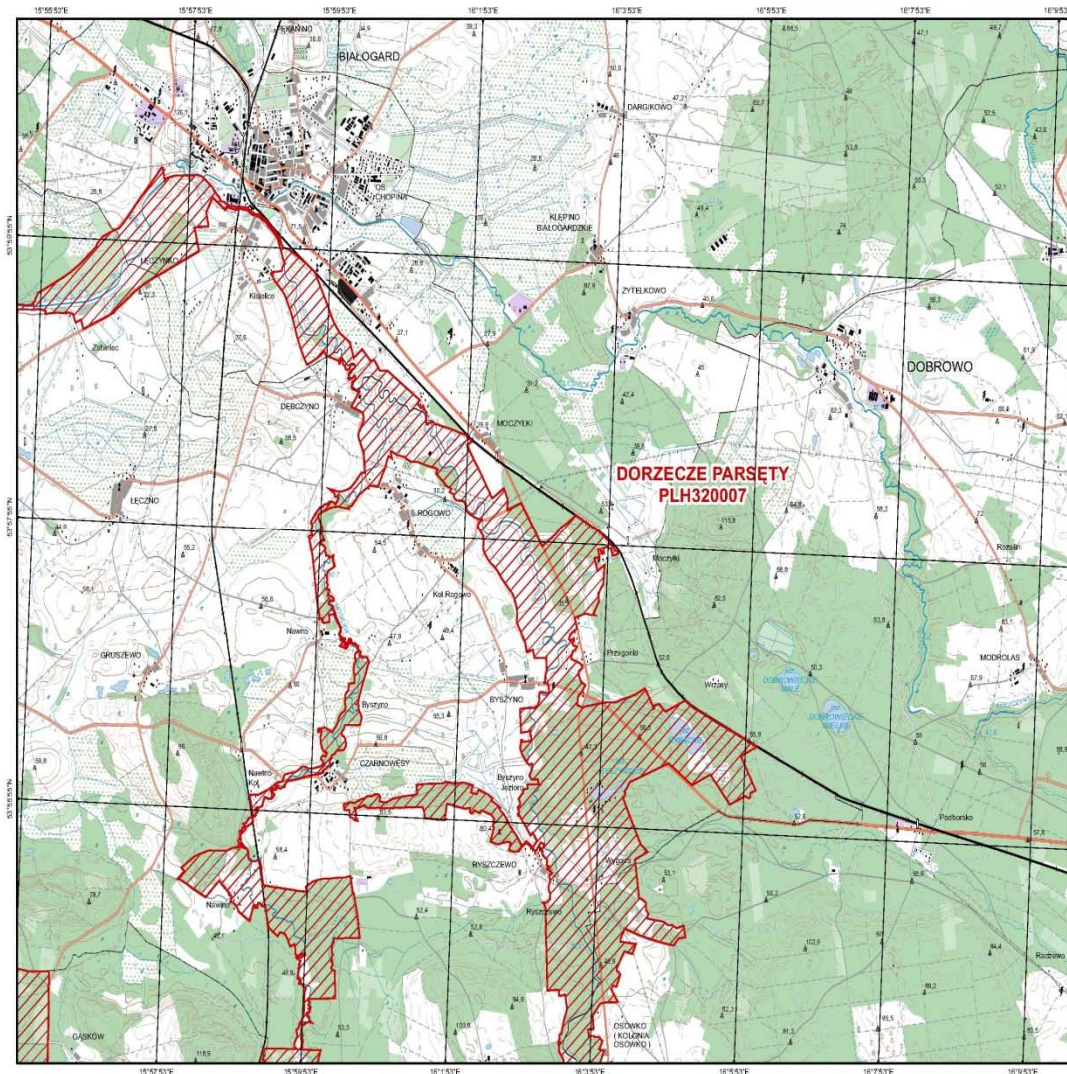
- Drzewa pojedyncze
- Grupy drzew
- Aleje, szpalery

Pomniki przyrody nieożywionej

- Głazy, głazowiska
- Źródłiska, wyspy, jeziora

To prezentacji danych przyrodniczych stanowi mapa topograficzna w odcieniach szarości; skala 1:50 000; układ współrzędnych 1992 (wydruk w odcieniach szarości, w skali 1:100 000)

LOKALIZACJA MIASTA BIAŁOGARD NA TLE OBSZARU NATURA 2000 „DORZECZE PARSEŃY”

Natura 2000
Dyrektywa Siedliskowa

PLH320007
Dorzecze Parseńcy

arkusz 6 / 14

Skala 1 : 50 000

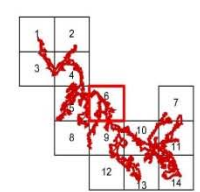

Aktualność danych: 14.04.2006
Data sporządzenia mapy: 14.04.2006

PUWG 1992
Odwzorowanie: Gaussa-Krügera
Przesunięcie na wschód: 500000
Przebiegnięcie na północ: 5300000
Półdnik osowy: 19 E
Współczynnik skali: 0.9993
Równoleżnik osowy: 0

EUREF 1989
Elipsoid: GRS 1980
Jednostka: Metry

- PLH320007 Dorzecze Parseńcy specjalny obszar ochrony siedlisk
- sąsiadujące specjalne obszary ochrony siedlisk

opracowane przez: **TECHEX**

WALORYZACJA PRZYRODNICZA MIASTA BIAŁOGARD

